

העולם הזה

תולדות טראגדיה ישראלית

דד לללל

דדך בת = טובים
מתנועת הנוער
אל זכון העיסוי

*

„נקמה בהורים”
ובית הרזם
דחפוה אל התהום

העולם הזה

רחוב גליקסון 8 תל-אביב, 26785
ת.ד. 136. טלן למברקים: 26785
הפוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139.
החפצה: דוד דופל ובניו, תל-אביב.
הערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
זורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כחו

עורך משנה:
רוב איתו

עורך כתיבה:
סילבי קשת

כתב בכיר:
צ'לי תבור

חברי המערכת:
מנשה ברדיין, שיער גלור, לילי גלילי, דויד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרטוני, יוכה אברכה, אביבה פסו, עשום פיגו, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

בקהיר על הנאצים בריגול ובמשיע
חבלה לטובת ישראל.
כל יודע דבר האמינו שזה תירוץ גרמי
דא וכי האיסור בא מטעם בוגוריון.
מי משקר?
המקרה השלישי שאירע ערב מיבצע
סיני, נודע לי מכמה אנשים בעת ובעונה
אחת — כולם שהיו מעורבים בדבר אישית.
פירסתי בשבוע שעבר את מלוא הפרטים:
מתי בא כאמל אל-חוסייני כשליחו של
עבד אל-נאצר לפאריס, עם מי דיבר, איך
הומין את שרת לבוא מיד, מי העביר את
ההודעה לטגוריות הישראליות, ועוד.
במקום טענות לגופם של פרטים אלה,
עונה שרת בהכחשה טוטאלית.
מי משקר?
למי יש ענין לשקר?
★ ★ ★

למי באמת?
למה מכחיש שרת דברים נכונים?
אפשר להסביר את הדבר רק בתכונה
אחת של מר שרת, שהיא מאפילה, לרוע
המזל, על כל שאר תכונותיו, ושהיא הרסה
גם את הקאריירה הפוליטית שלו: יהירות
מנופחת, הבאה לידי גילוי בכל תנועה של
ידו, בכל מילה של פיו, בכל משפט של
מאמריו ומכתביו.
האמת הפשוטה היא ששרת נהג כפי
שנהג בפרשות האלה מפני שהיה חסר לי
העוז האלמנטרי לעמוד על דעתו. היראה
של בוגוריון, גם בתקופה שבוגוריון היה
כביכול אדום פשוט בין הכבשים בשדה
בוקר, הספיקה כדי להכא. ובמקום להודות
בחולשתו, הוא סוץ עתה כי גדולי העולם
הם שקרנים. כולם, כולם, כולם משקרים —
חזק ממש שרת.

אני כותב דברים אלה בצער. בשיחותי
עם המנהיגים הערביים למדתי לדעת כי
משום-מה, נדמה לרוב הערבים שמישה שרת
מייצג קו אנטי-מלחמתי בישראל, וכי הוא
דוגל בהשתלבות ישראל במרחב.
ידעתי שזו טעות, וכי אין שום הבדל
עקרוני בין ביגוי ושרת — ההבדל הוא
רק בצורה החיצונית. בעוד שבביגוי לא ביקר
עד היום הזה אף בכפר ערבי אחד בישראל,
אינו יודע ערבית ואינו אוהב ערבים, הרי
שרת יודע ערבית וואהב לשמוע את נאומי
עצמו בשפה זו. וערב מיבצע סיני סולק
ממשרד-החוץ לא מפני שהתנגד למיבצע
(איש כלל לא טרח לשאול את דעתו, או
להרזיע על מראש על הענין) אלא בגלל הסי
בה שהוכרתי לעיל.
לא אמרתי זאת לבגיישי הערביים. ראי
תי משום חיוב בכך, שישו מנהיג אחד
במטבר הישן בישראל, אשר שמו מעורר
עדיין אמון כלשהו מעבר לגבול, אילו היה
שרת עצמו חש את האחריות הכרוכה בדבר,
במקום לחשוב רק על גאחתו האישית
המוגזמת, היה מן הסתם הוסך לי גם
רשימה זו.

עזיבה להיות מוכנה לשיכור
יזכר המציאות, ועל כן חשבו
ולאו דווקא רשמיים, יקוי
שונים ומתנדים בחזון
מקדם בברכה הו את
עם בניו עם ראשי
סטיה והו את שר

הותיו של מר אורי אבנרי עם ראשי ממשלת
המדינה הארץית, אילו יודע ממשלת
ישראל לנצל את כל הקשרים האלה, כפי
יעושה זאת ממשלת בריטניה מזה דורות,
היה מצבנו המדיני כיום הרבה יותר נמוש
ובעל-סיכויים.
יש להצטרף על כך כי במקום זה דבקה
ממשלתנו בקו מפלגתי צר, ומשתדלת לרכו
את כל מדיניות-החוץ בידי כמה פקידים.
שמעמדם הרשמי חוסם לפנינו את הדרך.
פירוש הדבר למעשה שהיא מעדיפה שיקר
ליב מפלגתיים-פנימיים צרים על השיקוף
המדיני הרחב.

ד"ר חיים לוי, תל-אביב
גילויי העורך על הצעות לפגישות
עם מדינאים ישראלים של עבד אל-נאצר
(העולם הזה 1115). מצויים את נאצר
באורה ישראל מייבצע, שרק המדיניות הי
ישראלית הפכה אותו לשונא. אולם אם
נניח גם שעבד אל-נאצר עשה זאת מתוך
שיקולים פוליטיים ולא מתוך ידידות, אין
כפף שפרשה זו חייבת להיות מועלית
בפומבי. הכתרתו הכתמית של שרת שהיה
פרסמה כאחד העתונים אינה מעוררת אמון.
לצבור יש כבר נסיון עם הכחשות של
שרת שאחד כך הפכו לעובדות. טוב יעשה
העורך וכל הנוגעים בדבר אם יעלו את
הפרשה לויכוח פומבי.

זאב מקרין, תל-אביב
היה לי כראי לקרוא את רשימתו האחר
רבה של העורך, רק עבור פסקה אחת
בה הוא אומר: "עבר כי הרהור היה הפלה:
ברוך השם, שהוא מייצג כוח ערבי נועם...
ברוך השם, כי התנועה הלאומית הערבית
מעלה ללשון פוסט-ים אחרים לגמרי" אם
ההשתלבות במרחב בינא אפיקורוס לאמור
בה בשם יתכן שכל זאת יש בה משהו
חיובי.

אלי נאמן, ירושלים
קראתי את בידרה רשימותיו של אורי
אבנרי על בעית יספי ישראל-ערב, ואני
מרשה לעצמי להגיב עליהן. נדהמתי, מני

ייתי הנהגת בכדורגל

שן הילדותיות-דמיונית של העורך הבעיה
זו. הוא מצא, כה הוא מצוי, ארון קטנת
אצל כמה מדינאים ערביים לתכניתו לי
פתרון בעית ישראל-ערב. הם אינם מתנגדים
להחזרת הפלסטיים (אינו הקיבה מידים)
והם אחרים את השתלבות ישראל במרחב.
העורך רק התעלם מהעובדה שמדינאים ערי
ביים אלה, עליו שרת-מוניס בערמתם,
ערמנותם והכניסם הפוליטי בתכנים ומי
זימות.

העורך מציע להחזיר כל פלים ערבי
ישראל כד לישראל, ועל יחסו זו הם
מכריזים אותו בלשון התכנות הלבנטונית
שלם. ומדוע זה יתנגדו להכנסת הסום
הטוראני לחתומי בריטניה? או אולי העיר
רד משלה את עצמו ואת קוראיו, שנוכחי
אלה שמיחד לרמות הדורו בהם משה
כמה עיוורת כלפינו בעזרת תעמולה נוסה
בלבל, טענו בלבים האמונה שאנו מקור
כל פגעייה ומדיניהם — שאנגלויס אלה
יפכו את ליבם לאהוב אותנו, ולהיות אז
רחם נאמנים למדינתנו? האם לא סבעי
לכל מיעוט לאומי נאמו לעמו יותר מאשר
למקום מושבו? הנרמנים, תושבי הסודרים
היו נאמנים להיסטר ולא לעציה, ולהכריל,
המקורס והיוונים תושבי קפריסין קישר
רם כל אחד למולדתו קישר אמיץ יותר
מאשר לקפריסין.

העורך משיך ומציע השתלבות ישראל
במרחב. כך, פתאום, כחמי יד אחת הוא
מנתק את מוסרות העם, נודע ירשי עברי
ומקים את האומה הניאונרפית בע"מ עליו
עוד להפיק מניות, ולרשום חברה זו כחום.
אר רא עקא, שאומה אינה חברה, ההיכ
סוריה עוסקת בעמים, והניאונרפיה כארי
עות, והתחום ביניהם ברור.
היסוד לשלום חיוב להיות ריבונות ולא
השתלבות. הם חייבים להכיר בזכותנו להי
את אורח חיינו, ולבחר את ידידנו בחת
אם לאימרכים שלנו אמנם מבחינה ניאר
נרפית אנו שייכים למרחב התכיו, אבל
מבחינה מנטלית, חברתית, תרבותית, ומעור
בחיות אחרות, אנו שייכים לאירופה. את
שלבי ההתפתחות שעוברים עמי ערב כעת,
עברה אופנתו לפני אלפי שנים. כיום —
אנו מסוגלים לנהל משטר דמוקרטי יציב,
ללא זעזועי הפיכות צבאיות וללא רודנים
מטיילי אימים. האיני רוב מנינם לדרושי

מאיתנו לשוב אחרנית ולהסתגל לאורח
חיייהם של שכנינו האם עלה בעתה
שבהצטרפות, או בהשתלבות שכו צמד
לוותר על חופש הביטוי, זכות הבחירה,
ועוד זכויות אחרות הנובעות מהמשטר הד
מיקרטי שלנו.

יצחק סגל, תל-אביב
מה הוא הימוק המנוחר שכאו נודח
אוסה עברית חדשה? אני שתיים עשרה
שנה בארץ, אני כל הומו פועל עובד
בחקלאות במרקטורים, מהלגל כלל מיני
משקים מכל הצורות, נפגש עם כל מיני
אנשים מוסרטים בארץ, קורא ספרות ועתו
נות. הקרתי כבר מתישבים שהתושוכו בארץ
לפני המישים ששים שנה והם ענו לי כי
יש את האומה העברית הפניאו כנראה כי
יש את מערכת, לאומה חדשה אין שום אחי
זה במציאות, זאת רק פיקציה, ואם אהב
חושבים שהנודע נעולה בארץ יקבל מתוך
היירות מפורטות ורשע עליונות על נבי
העולים את התורה הוא, או אני יכול
לנהל אתכם שיעברו עוד הרבה שנים על
שילויי הארץ והיו רוב מי ששא לכאן
מארץ אחרת, לעולם לא יקבל זאת.
שלום כב, נתניה

התוצאה: הכתנות

קראתי בהערכה רבה רעותיו ומחלה
מחשבותיו של מיועיל, עורר-הריון אליאס
קוסא (העולם הזה 1115). ברם, נימת הי
אוש שבדבריו צבחה את לבי, ביתור כאב כי
על קסמ אחד בכתבה זו והוא כי קוסא היה
עוזב את הארץ, אילולא נכסויו הקושיים
אווה אליו, דעה זו הוכירה לי חליפת
מכתבים בין ידידי ובן עירי שייך סטאר
איטכרי ואברם שרון, שהתנהלה מעל דפי
התנונת לפני כשש שנים או יצא השיר
הכבד לראשונה בהצעה זו, וד"ר שרון הי
דוע הכפפתו לישראל המוגנת, ברר על
המונמר ושיבה את השיר על הצעתו הי
כריאה, באותה שעה לא ספנתו ידי בללחה,
ינתינו במכתב גלוי לידידי השיר ויכרי
תיו על תפיתו הצדה, שאח היא עלתה
כמוח מהמת יאוש.

כאחת ההדגמות בדבר האבסורדיות שכי
תפיסה זו, הוואה כבלתי-אפשרית קיומם
של תיי יצירה משותפים בין היהודים והי
ערבים כמדינתנו, הבאתי את מעשה אברהם
בכר את ישמעאל, ציינתי כי סדנא
דארעא חד הוא, שכן גם ישמעאל שונאי
עליודי אברהם כתוצאה מחמתה שרה, הפך
לרובה קשה. מסתנו רחמנא ליצלן, כאן
ראוי לציין כי גם אברהם עצמו לא ראה
מעשה זה בעין יפה, שכן גם לישמעאל
רשע רגשות אבהיים חמים.
יצחק א. דגני, המושבה כינרת

המשך המסורה

קראתי באהדה את סיפורו של גיורא
לובלין (העולם הזה 1115) על פרשת בית
הספר ההקלאי בפרס חנה, אך מהשונעתי
לפיקא האחרונה, למקום בו הוא מתחבב
כך שבעוד שנה יהיה הוא המכה במקום
המורה, הפתייתי ממנו מסורת או לא.
אין לערבה כיום אופו עם מרור, אין
אנו חיים במערב הפרוע וכשם שאין לכי
בול טורו בין מבוגרים, כך אין לסכרי
גם בין הנצרים.
כמושבתי למשל, ההלום מפעל מכוס
לספר מספר פועלים קבועים משום שלפני
את התורות המוציאליות שקלמו, וסכרי
שאם יש להם מעמד של קביעות מותר להם
להקטין או לאשם את הנורמות, ובכלל
להטיף סרור על פועלים יעילים וחרוצים.
הסיון לפסטר נתקל בשביתה, ושביתה
פראית, של יום אחד, תור שימור כטיור
נגד אלה שבאו לעבוד. למחרת הם הנדילו
לעשת, חכמו את הכביש למושבה באבנים
נדולות, ועובדי-חוץ, וביניהם כותב שורות
אלה, נאלצו לצאת מהמושבה וללכת ברנל
ביון, שהאוטובוס לא יכול היה להגיע
למושבה, זה סרור זה שלר.
הנערים הכמים והכתה כולה בפרס חנה,
חזרו ללימודים וקיבלו את ענשם, הם נב
הניבו את התחרויותיהם בכתב, קשה לי
להאמין להם. רצוני לדעתו להוסיף להם
עונש על-תנאי, כך שכל עבירה משמעותית
ועירה תרומם להעפה ופולק סופי ומוחלט.
או יפסק הטיור באחת מפגיות חייבי,
ויפתחו הסיכויים ייעוד מורה יקבל מכת
בלל בלתי תלמיד פוחח.
עובד גשן, נתלית

מה כל הרעש הזה סביב המתרחש בבת
הספר ההקלאי? לפעם פתאום נילתה בת
עתונתו והמדינה כולה נושא תרש התעבה
בו. מה יש, עד עשיון לא היו מכת
לא היו פילוקים בבתי-ספר אלה? זה היה
מהמסורת, כמו שרגל בצבא הוא גם כי
הלך מהמסורת, לפה נגר לא עוצקים
הפכות והכמות אינם מוסיף לאיש, רש
רק יוצרים היו מיוחדר המשאר וכרונת
עיסים לאייר שנים מקרב כל אלה שהיה
נכו בהם.

בומבה נשית

הכתבה שלכם על רותי הנהגת (העולם
הזה 1115) היא בומבה, טוב שנמצאות לפע
מים בחורות ישראל לנכרים כי אני
איננו המין החלש כלל וכלל.
יוכבד פלג, תל-אביב

לוא נגיע אם המעב ימשך בצורה כזאת
הבחורות כמו רותי, דוחקת את רגליה
גברים לא מעל הדושות אלא מכי
מקום אחר, כמו הבניה על הבעל שחפם
את אישה עם זר, ואמר לה: "מנוולת שכי
מותך, נעשית מוררנית, האץ עוד מעט תהי
חילי לעשיון" אפשר להניד לרונתו, מה
איתך, עדי מעט התחילי לשחק כדורגל.
עמיהוד רודי, רמת-גן
זה לא עוד מעט, רותי כבר משחקת
(ראה תמונה)

שגרירי השטן

— מאת אורי אבנרי —

העתון האנגלי של מפא"י, ג'רוסלם 1958, פירסם ערב צאתי מן הארץ מאמר הראשי, שהיה מוקדש כולו לרעיון השמיי. הוא פתח במילים: „לכל ארץ ישנם משוגעים משלה...“

מאז שוחחתי על אותו רעיון עצמו עם למעלה ממאה אישים בשבע ארצות — עסקני הימין ומנהיגי השמאל, שגרירים קומוניסטיים וקאנדידטים קתוליים, פילוסופים צרפתיים ועורכים אמריקאיים. אם אתבקש לסכם את כל השיחות האלה על רגל אחת, אעשה זאת כך: „מה שמשוגע בישראל, גורמלי בעולם. מה שנורמלי בישראל, משוגע בעולם.“

באתי כשגריר השגעון. רציתי לדעת, כעתונאי, מה דעת הוגי-הדעות בעולם על רעיון זה. נתקבלתי כשליח מצוה — כאדם המביא, זו הפעם הראשונה אחרי עשר שנים של קפאון ושיחוק, רעיון חדש ורענן מישראל.

★ ★ ★

לא פעם, אחרי אחת השיחות האלה, ישבתי ותמהתי: מה, בעצם, קרה כאן? מה פשר היחס החיובי המופרז הזה? שמא אין זו אלא אדיבות טבעית כלפי זר הבא מארץ רחוקה? אולם הסבר פשוט זה לא נראה כמתאים למציאות. כי בן-שיחי באותו יום לא הסתפק בדברי-הערכה לכביים, ולעתים אף נלהבים. הוא שאל: „במה אני יכול לעזור?“ הוא קם וסילפן לידיו ודרש מהם בתוקף להזמין אותי מיד לשיחה. הוא נתן לי את כרטיס-הביקור שלו ורשם לי דברי המלצה. הוא צייד אותי בכתובות בארץ הבאה של סוריה.

יתכן כי ההסבר הטוב ביותר הוא זה שניתן לי על-ידי אישיות ששמה ידוע לכל ילד בישראל — אחד מהוגי-הדעות הגדולים בעולם, הנחשב בארץ לידיד גדול של המדינה. התרגשותו למשמע הרעיון השמיי היתה כה גדולה, עד ששאלתי בגלוי מה מקורה. „אדוני“, אמר, „אני הודתי כל חיי עם הרעיון הציוני. האמנתי שזה מפעל גדול ומתקדם. בעיני היה זה אחד הרעיונות היפים של המאה העשרים. שנאתי את האנטישמיות. ידעתי את אשר עשה היטלר ליהודים. כשקמה מדינתכם, הרגשתי בלבי שזה יום גדול, שהנה נעשה מעשה גדול של צדק היסטורי.“

האיש הסתכל בי בעינים עזובות. „והנה, עברו כמה שנים. מדינתכם הלכה בדרך המתנגדת לכל נימי נפשי. אתם אחת המדינות השוביניסטיות ביותר בעולם. דבק בכס מיליטריזם מכוער ומסוכן. אתם בני בריתם של כל היסודות הריאקציוניים, האימפריאליסטיים ואף הפאשיסטיים בעולם. אתם עומדים בשורה אחת עם מדכאי אלג'יריה. אתם רומסים את המעוט הלאומי שלכם, כפי שרמסו את היהודים במשך אלפי שנים. אתם מתיחסים בצניות אכזרית לטרגדיה של הפליטים הערבים — אתם, בני היהודים שהיו עם הפליטים בהא הידיעה. חשבתי שעזרתם להקים מדינה שוביניסטית קטנה אחת.“

„מה הייתי צריך לעשות? אין אני יכול למתות בגלוי ביקורת על מדינתכם, פן יתקבל הדבר כאילו אני עוזר לאנטישמיות, שונאי נפשי. אני יכול לעזור למדינתכם, כי כל מעשיה מתנגדים למצפוני. לכן אני יושב בשקט מן הצד. אני שומר על יחס של סימפאטיה פורמלית.“

„לכן אני כל כך מתרגש כשאני שומע את דבריך. אם ישנם בישראל עצמה אנשים המתנגדים לדמות הנוכחית של המדינה והמבקשים לשנות אותה ברוח זו — הרי ניתנת לי האפשרות להודות עם המדינה מבלי להודות עם מעשיה הנוכחיים. לכן אני מודה לכם.“ וביטטה ספונטאנית שקצת הביכה אותי, הושיט לי את שתי ידיו.

אני חושב שמשוהו מן ההרגשה הזאת פעם בלב רוב האישים הזרים ששוחחתי אתם בחוץ-לארץ — אותם שלא היו לא יהודים ולא ערבים. לא אספר כאן על כולם, סן אשעמם גם אתי הקורא הסבלני ביותר. אסתפק באחדות מן השיחות המאלפות ביותר.

סארטר: „אבו נאולה מלבי...“

ברחוב בונאפרט מס' 42, ברובע סן-גרמיין דה-פרה, גר האיש שהפך את הרובע הזה לבירת חיי-הרוח והאופנה האינטלקטואלית של העולם במשך כמה שנים. ז'אן פול סארטר, נביא האקזיסטנציאליזם, איש נמוך וממושקף, הפול קמעה בעיניו הירוקקות, קיבל את פני באדיבות קרידה.

הגשתי לו את התרגום הצרפתי של המנשר העברי ופתחתי בהרצאה השיגרתי על מהותו של הרעיון: שבישראל נולדה אומה עברית חדשה שאינה זהה עם היהדות העולמית. שאנו באים להחליף את הציונות בלאומיות עברית, שאנו מבקשים ליצור שותפות עם התנועה הלאומית הערבית ולכונן מרחב מאוחד וניטראליסטי, וכן הלאה.

סארטר ישב בשקט, העיף מפעם לפעם מבט במינשר והקשיב. אחרי כחמש דקות אמר את מילותיו הראשונות, שנחרתו עמוק בזכרוני. „אדוני“, הוא אמר, „אתה מגולל אבן מלבי!“

מאותו רגע נשרה ממנו האדיבות הקרידה, ובמקומה בא יחס אחר לגמרי. סארטר, איש-הרוח, התעורר לחיים. הוא הסביר לי את סיבת רגש-ההקלה שלו (בערך אותם דברים שהבאתי לעיל) והחל מתעמק במיסמך שהיה מונח לפניו. היה זה תענוג אסתטי

הפרופסור הקטן — ג'ורג'ו לה-פירה, אחד האישים הגדולים של איטליה, שהתלונן באוזני עורך „העולם הזה“ על המדיניות הישראלית. בתמונה נראה לה-פירה (מימין) מקיף שיב לנאומו ועידת-פלורנץ, שהוא היה הרוח החיה בה.

לראות כיצד אחד המוחות הגדולים של הדור ניגש לרעיון שנועד לו רק כרגע, הופך אותו לכאן ולכאן — ומבין מיד את המשמעות המרחיקה-לכת הנובעת ממנו בכמה כיוונים בעת ובעונה אחת.

„אני רואה שאינכם משתמשים במונח, המזרח התיכון. זה נכון לגביכם, אמר, כי זהו מונח גיאוגרפי של אדם אירופי.“ הסברתי לו את הסיבות שהניעו אותנו לבחור במונח „שמי“ כהגדרת למרחב. הוא הפסיק אותי בתנועת-יד ערנית. „זה ברור לגמרי“, אמר, „רוב העמים באזור שלכם מדברים שפות שמיות.“

הוספתי שאיננו כוללים דוברי שפות שמיות בלבד, אלא צרפנו למרחב גם „עמים הקשורים בתרבויות השמיות“, כגון תורכיה, איראן וכורדיסטאן.

גם ההגדרה היסודית של אומה עברית חדשה שנוגדה בישראל נתקבלה על דעתו מיד. „רק הגדרה כזאת, והקביעה שאתם רואים את עצמכם כחלק מתנועת-השיחור של האזור כולה, יתנו בסיס לקיום המדינה.“

מוחו כבר חר הלאה, לפינות אחרות של הבעיה. הפרדה בין האומה העברית ויהודי העולם תעמיד את בעית יהודי רוסיה באור מציאותי חדש. מדוע יהיו יהודי רוסיה אחראים לקו הפוליטי החולף של מדינת ישראל, ויסבלו את תוצאותיה? ברגע שתהיה הפרדה נקיה בין המדינה לבין יהודי העולם, תוך זיקה הדדית הגיונית, תיעלם בעיה זו. ואילו הציונות, המתעקשת לשייך את יהודי רוסיה לאותה אומה כמו אזרחי ישראל למעשה את האנטרשמיות בכרית-המועצות — בעיה המטרידה כנראה את סארטר מ...“

★ ★ ★

באופן מיוחד עניינה את סארטר בעית מעמדה של ישראל במישחק העולמיים. אף שהתרחק לאחרונה מברית-המועצות, בלטה בדבריו נימה אנטי-אמריקאית. הסברתי לו שרק איחוד מרחבי, שיחטל את מלחמת-האחים בין העמים החדשים, יאפשר את סילוק הגושים הזרים מן המרחב ואת כינונה של מדיניות ניטראליסטית אמיתית במרחב.

„יש צורך להיפרד מן הגושים הגדולים“, הסכים. „אחרים חייבים להיפרד מרוסיה. תפקידכם להיפרד מאמריקה.“ הזכרתי לו כי בין יוגווי הרעיון השמיי נמצאים גם כמה מראשי קבוצת-שטרן (לח"י), שיצאו כבר בשנת 1945 עם הסיסמה „ניטראליזציה של המזרח התיכון“ והכריזו מלחמה על האימפריאליזם-במזרח-שכונה. להפתעתי, גילה סארטר

בקיאות רבה מאד בפרשה זו. מסתבר כי בשנות המאבק קיים עם לח"י קשר הדוק. מה מצעכם הרעיוני בשטח החברתי? התענין לדעת. הסברתי כי אנו מתנגדים לקומוניזם ולקאפיטליזם כאחד, שאיננו רוצים לא במדינת בלשים וגם לא באנארכיה חברתית. מה עשיתם לנגד עינינו הוא משטר סוציאליסטי המבוסס על ערכי ההומאניזם — משטר שיספק תכנון מסגרת ממלכתי ויחזק את מאמצי החברה בכיוון הרצוי לטובת הכלל, אך המאפשר לפרט חופש של יוזמה ופעולה בתוך המסגרת הזאת.

לוי שם. זהו האינטרנציונל של בעלי הרצון הטוב. אין להם ארגון. אין להם סיסמה. אין להם אפילו השקפת-עולם משותפת — רבים מהם אנשי השמאל הלא-קומוניסטי, אך בולטים גם אנשי הכנסיות, ואפילו כמה מאנשי הימין. אינטרנציונל בלתי-רשמי זה מצטיין במערכת-קשר, המפליאה לא פחות ממייבירת-התופים של הכנשים בנינג'ל. חבריו מכירים איש את רעהו אינסטינקטיבית, מקיימים מגע המתעלם מכל הגבולות. מסיח א' אומר לך שכדאי לך להיפגש גם עם מסיח ב'. מסיח ב' עומד על כך שתראה גם את מסיח ג', ממפלגה יריבה. מסיח ג' נותן לך המלצה למסיח ד', ושואל אם ראת כבר את מסיח א'. הוא גם נותן לך מכתב אישי למיסטר ה', בארץ אחרת. מכיוון שמדובר כאן על אנשים בעלי עמדות-מפתח בחיי הציבור והרוח, אתה עומד לפעמים משתאה על יחסים אלה, החוצים את כל המחיצות המקודשות בין מפלגות, אמונות והשקפות.

מסתבר כי האינטרנציונל הזה הודיע באלחוט המסתורי שלו לחבריו כי כדאי לבוא למסיבת-העורכים שלי. מבלי שמישהו החליט על כך רשמית, נחבלה כנראה הסכמה אילמת שאני שייך למועדון הסמוי, וכי הרעיון שבפי משתתף את ענין השלום בעולם וזכאי אוטומאטי לתמיכתם של בעלי הרצון הטוב. כי בשעה היעודה הם באו — רובם של האנשים שהוזמנו אותם, לפי עצת ידידי. נכחו 25 עורכים של עיתונים וכתבי-עת רציניים, בתוספת כמה כתבי-חוץ מאסיה ומאפריקה. היה זה קהל רב-גוני. בצד האחד בלט הקולנועל סיאור רונדו, בעל שושנת לגיון-הכבוד בדרש מעילו, מעורכי העתון היומי הגדול של הכנסיה הקאתולית, להקרוואה. בצד השני בלטו פניו החומים של בארג'י, איש השמאל הרוי, סופר-חוקן חשוב מכלכותה. אינני אדם ענתן במיוחד מטבעי. אך שקמתי לפתוח מסיבה זו, הרגשתי עצמי קטן מאד.

ב תוקף תפקידי נכחתי בחיי במסיבות-עתונאים בלתי-ספורות. מעולם לא ראיתי מסיבה מוזרה כמו זו.

הסברתי לנוכחים במחצית השעה את הרעיון השמי, מסרתי להם טפסים של המינשר המתורגם, וביקשתי לשאול שאלות. הן באו בזו אחר זו — השאלות השקולות, המחושבות היטב, של עורכים חדי-מבט, שאין לרמותם בפראזה. באיזה כספים אנחנו חושבים לממן את קליטת הפליטים הערביים שירצו לחזור לישראל? (תשובה: בהלוואות בינלאומיות לזמן ארוך, שהובטחו לי בחודאות על-ידי מדינאים באמריקה ובא"מ.) האם אתם אנטי-ציונים? (הייתי מעדיף את המונח "לא-ציונים.") מה דעתכם על פיקוח בינלאומי על המקומות הקדושים? (לא נתנגד לפיקוח בינלאומי על מקומות-הקודש עצמם, אך איננו רואים צורך בניגואם ערים שלמות.) מה אמרו לך המנהיגים הערביים עמם דיברת באמריקה? (מסרתי תמצית של הדו"ח שפירסמתי בשני הגיליונות האחרונים של העונם הזה, בתוספת הפרטים שלא ניתנו לפרסום.) וכן הלאה, וכן הלאה.

בהדרגה חזלה זאת להיות מסיבת-עתונאים. השתררה הרגשה מוזרה של מסיבת-אוהדים. נשאלו שאלות מן הסוג: "במה אנחנו יכולים לעזור?" "על-ידי פרסום דברינו בעיתונים המגיעים לדעת-הקהל המשכילה בארצות הערביות." הסתכלתי בשעון וראיתי שעברו למעלה משעתיים — זמן ארוך מאד למסיבת-עתונאים. החילות חושש שמא נשארים אורחי יושבים רק מתוך אדיבות כלפי אורח זה. לכן הצעתי שנקום ונגיש לבאר שהוקם על-ידי הנהלת המלון ליד אחד מקירות האולם, מתחת למנות-העץ של נהר הסיינה.

אולם המסיבה לא נגמרה גם בואת. איש לא הלך. במשך שתיים נוספות נשאלו שאלות, הוצעו הצעות, הועלו זכרונות. אריק רולו, עורך זה סונד לעניני המרחב, סיפר שכיסה בשעתו את משפט רוצחי הלורד מין בקאהיר, הפליג בשבוע יודי אליהו בית-צורי, שעמידתו ליד ספסל-הנאשמים כבשה את לב הנוער המצרי הלאומי והיתה יכולה לסלול את הדרך להתקשרות עברית-ערבית נגד האנגלים. איש הלא-כספרוס רצה לדעת אם נרפנו על-ידי השלטונות שלנו, כפי שעתוננו גרף על-ידי ממשלת צרפת.

שכרמנו לנו מנהלי המלון, סוף-סוף, כי האולם דרוש למטרה אחרת, נפריתי מאורחי תחת מטר של איחולי הצלחה. חשבתי על קשרי-ההשקפה הקיים נגדנו בעתונות הישראלית, ואמרתי: "הלואי והייתם אתם עורכי העתונות הישראלית."

ד יברתי עם עשרות עתונאים אחרים בעולם. כמעט כל אחד מהם התעניין בצד אחר של הבעיה העברית-ערבית והרעיון השמי.

העתונאי האמריקאי החשוב ביותר שראיתי היה ג'ון סיסטיר, יד ימינו של הנרי לוס, בעל השבועונים טיים, לייף ופורצ'ן. סיסטיר, איש-תרבות ברירושם ששוחח עם רוב מנהיגי המרחב, קיבל אותי במשרדו, במגרד-השחקים של טיים ברוקלין סנטר, בניו-יורק, והקדיש כמעט את כל השיחה לבעיה אחת, לה מסר את לבו: בעית הפליטים. אחרי שהסברתי לו את הצעתנו המפורטת, הגיש לי תזכיר אותו חיבר בעצמו, שכלל כמעט את אותה ההצעה בדיוק.

אותה הבעיה ענינה אדם שונה מאד: הכומר אטיאן טרוקמה, נציג התנועה הנוצרית-הסוציאלית (הפרוטסטנטית) בצרפת. הוא הסתכל בי בעיניו הבהירות, שהביעו את כל הטוב וכל הכאב שבעולם, וביקשני להגיד לו ביושר איך נוצרה בעית הפליטים. עניתי לו בכל הכנות שיכולתי: שהבעיה נוצרה בגלל גורמים שונים — שחלק מן הפליטים פוטה לבריחה על-ידי הועד הערבי העליון, שחלק אחר גורש בכוח, וחלק שלישי פשוט נמלט מקרי-האש, כדרך כל אורח נורמלי התכונן לחזור כעבור יומיים-שלושה. אמה האדם הראשון שראיתי, עברי או ערבי, הרואה את שני צדי הבעיה? אמר. "העולם יהיה אתכם."

מנהיג פרוטסטנטי אחר, מוריס חגי, עורך הירחון כריסטיאניזם סוציאלי, התעניין ברעיונות הכנענים ובתודעה הלאומית של ההמונים בישראל. בין השאר סיפר לי על הופעת שר-הבריאות הפמ"מי ישראל ברזילי בתעידת-השלום האסיאתית בקולומבו. ברזילי השמיע דעות מתקדמות ואהודות, אולם הערבים אמרו לו, לדברי חגי: "אדוני, אתה היית חבר בממשלה שערכה את מיבצע-סיני בשיתוף עם האימפריאליסטים. איך אנחנו יכולים לשוחח אתך?"

דעה מסתייגת השמיע הוגה-הדעות הקאתולי נאנטה, אדם בעל גישה מיסטיית. הוא הצטרף בלהס רב לגישתנו השמית. אולם קשה היה לו לעכל את הפרדה בין האומה העברית החדשה והיהדות. קיויתי שישראל תהיה מעין אחי-קאן יהודי, אמר בצער, אחרי שתארת לי את התרחקות הנוער העברי מן המסורת היהודית.

סיפוס כמעט הפוך היה ג'ון מידגלי, עורך-החוקן של אקונומומיסט, הרציני שבין שבועוני בריטניה. הוא יצג את האופי האנגלי הפרגאמאטי הקר ביותר. הרעיון השמי מצא חן בעיניו מסיבה פשוטה: שהוא מהרה בסיס מעשי להפגת המתחים במרחב ולשלום ערביי-ישראלי. שאלתי באופן מרוכקאטיבי אם אין הוא מסתייג מן הפרק המביע את תמיכתנו במלחמת-השיחור של עמי המרחב (גם נגד בריטניה) ואת רצונו בהצטרפות המרחב לגוש הנייטראליסטי.

תשובתו: האינטרסים הממלכתיים של בריטניה מחייבים עתה שלום במרחב. לא איכפת לבריטים איך נשיג את השלום הזה, העיקר שנשיג אותו. לשום אדם רציני לא איכפת מה תהיה עמדת ישראל במלחמה הקרה. ישראל קטנה מדי מכדי שעמדתה תשנה משהו למישהו.

ישנם כמובן, גם אנגלים פחות קריי-מוג. אם להזכיר רק שם אחד: נורמן מק-קנזי, מעורכי ניו טסייטסון אנד נייט, אחד מהוגי-הדעות הרציניים ביותר של השמאל הבריטי החדש, חייב את הרעיון מסיבה אידיאליסטית פשוטה: מפני שהוא מהרה חלק מן השאיפה הכללית של האנושות לשלום. מק-קנזי הוא בעיני נציג אופייני של האינטרנציונל הסמוי.

ל עתים קרו בשיחות אלה דברים מוזרים, שהוכיחו לי שוב אמת בנאלית: שהעולם קטן מאד. איני יכול להתאפק מלהזכיר מפרה אחד. ישבתי אצל מקסים רונדון, מגדולי המזרחנים של צרפת, והרצתי לו על הרעיון השמי. "מוזר", אמר, "דברך מזכירים לי משהו. התמלח לי לרגע?"

הוא ניגש לארון-הספרים האדיר שלו ופישפש בו כחמש דקות. לבסוף חזר והגיש לי קונטרס מדעי מרתני ישן. "קרא את הקטע הזה", ביקש. הקטע הגידון ציטט את דבריו של מנהיג ערבי לאומי משנת 1939. המנהיג אמר שעל

ז'אן פול סארטר, מגדולי הוגי-הדעות של צרפת, ליד שולחן עבודתו. למשמע הרעיון השמי הפליט סארטר, מנהיג האסכולה האכזיטנציאליסטית — גוללת אבן מלבי"ו

הבא מן החוק. גם כאן גילה סארטר בקיאות שהמתיעה אותי. "ידידי היה בארץ ומסרו לי דו"ח ממצה", גילה.

כאשר הזמין אותי סארטר לבוא אליו בשעה 12 בצהריים, התכוננתי לפגישה קצרה מאד. הצרפתים מיחסים חשיבות רבה לארוחותיהם, ואינם רגילים להזמין אדם בצהריים, שעה קלה לפני מועד הארוחה, אם כוננתם לשבת עמו ארוכות. אולם כשנפדדנו ליד דלת דירתו, כבר הגיעו מחגי השעון לשעה שתיים. הוא רצה להספין בסניף במיוחד שהוא מעריך את רעיונכם, הסביר לי העתונאי הצרפתי, שנלחה אלי בפגישה זו.

האינטרנציונל החשאי מתעורר

אתה חייב לקיים כאן מסיבה לעורכי העתונים הרציניים, ולהסביר להם את רעיונותיכם, אמר לי רובר בארא, למחרת בואי לפאריס. בארא, קאתולי אדוק, מומחה לעניני המרחב, מימי הראשיים של ועידת פלורנץ, הוא בעל השפעה מפליאה בחוגים החשובים. יתני. מי יבוא למסיבה של אדם זר מארץ רחוקה? שאלתי. "יבואו", השיב בארא קצרות. "שלח הזמנה בשמך, ופרט בקיצור את הרעיון שלכם. אל תדאג לשאר."

שכרתי אולם מפואר במלון פונטרואל ברחוב מונטאלמבאר 7, מקום בו נערכות בדרך כלל מסיבות-עתונאים מן הסוג האינטלקטואלי ביותר. הדפסתי הזמנות פשוטות, בהן הזמנתי את העורכים לקוקטייל, וצרפתי תמצית פשוטה ביותר מן הרעיון השמי. לא יצאתי שיבוא אף איש אחר.

ביום המיועד פתחתי בבוקר את העתון — וחשכו עיני. כי בדיוק בשעה הקבועה גטיכתי עמדה להתקיים בארמון אליזה, מסירת-השלטון הרשמית מידי הנשיא רנה קוטי "שיא שארל דה-גול. הרחובות הראשיים של העיר יהיו חסומים. מי יבוא ביום כזה מסיבת-עתונאים, על נושא שאינו נוגע במאומה לאורחי צרפת? לא לקחתי בחשבון גורם אחד, שלמדתי במשך חודשים אלה להעריכו ולהעריצו. אין

נאנטה, עורך „העולם הזה“, איש „פראנס-אובסרװאטור“ באלטא, עורך-המרחב של „לה מונד“ רולו ואשתו, עורך ה„כריסטיאניזם סוציאל“ טרוקמה ואשתו. התמונה צולמה על-ידי אחד הנוכחים אחרי המסיבה שנמשכה ארבע שעות.

הישועים פועלים בסודיות. רגלו של זר לא תדרוך בקומות העליונות של הבנין הגדול, שם פועל המנגנון הישועי, ושם מרוכזים הדו"חיים התודשיים, אשר כל אב ישועי בעולם חייב להמציאו. שוטני הבית, מן הגנרל העומד בראשם ועד לראשי המחלקות, מקבלים את אורחיהם בחדרים מיוחדים בקומה התחתונה. אלה הם חדרים פשוטים, שאין בהם באינטליגנציה של מחיר. אם תעשו זאת בהתמדה ובסבלנות, תצרו בהדרגה מערכת של קורה בפנים.

מארחי, אחד מגדולי המיסדר, היה איש קטן וצנוע, עטוף בגלימה השחורה של המיסדר, אציל בארץ מוצאו. כאן הוא אב אלמוני — אף שהשפעתו הסמויה באזור-פעולתו אדירה. שאלתיו היו לענין. „האם הרעיון השמי גועד למסגרת תרבותית או פוליטית?“ עניתי כי אלה שני צדדים של אותו מטבע, וכי לא תיתכן מהפכה מדינית במרחב ללא מהפכה רוחנית מקבילה, ולהיפך.

כאשר נתן לי את עצמו, הקשבתי כמעט ביראת-כבוד. ידעתי שאין זו עצה של איש יחיד. אלא עצה הנובעת מנסיון פעולה עטורת-הצלחה של ארבע מאות שנים סוערות. „התחילו בפעולה תרבותית“, הוא אמר. „התחילו ליצור קשרים תרבותיים בין ישראל והעמים הערביים. שימו את הדגש על התרבות השמית המשותפת לכם. ספלו בסטודנטים, באינטליגנציה של מחיר. אם תעשו זאת בהתמדה ובסבלנות, תצרו בהדרגה מערכת של קשרים במרחב. תביאו במגע עם אנשים שיחששו כעת לתת ידם לפעולה מדינית שהורה אחרי שהנחתם את היסוד בצורה זו. תבואו המסקנה הפוליטית מאלה.“

לה פירה: הקדוש הפיקח

החחיה העמוקה ביותר של סיורי כולו חיכתה לי בחדר קטן ובלתי-מסודר, זרוע ספרים וניירות, בבית-החולים של הניירות בפלורנץ. גירגו לה-פירה, לשעבר ראש העיר פלורנץ (פירנצה) וכיום סגן ראש העיר, ראש הקונגרס הנוצרי למען השלום, הושיב אותי על הכסא היחיד, והתישב בצדו על המיטה שעמדה באמצע החדר ותפסה את מרביתו. הוא לא היה חולה. הוא גר בבית-החולים (אחרי שגר קודם לכן במינור) מפני שזו הדרך היחידה להבטיח שיוכר לאכול את ארוחתו ולקבל טיפול מינימלי. לה פירה טרוד הרבה יותר מדי בכאבי העולם, מכדי שיוכל לחשוב על סיפוק צרכיו של עצמו. מכל המנהיגים של המאה העשרים, אני מעריץ את מוהאנדס גאנדי המנוח, אותה מויגה מופלאה של קדוש עילאי ופוליטיקאי פיקח, של לוחם גועז וגויר עדין-נפש. גירגו לה פירה הוא גאנדי אירופי. פרופסור קטן זה („פרופסורינו“ בפי ידידיו הבלתי-ספורים) יש אותה מויגה מופלאה. יש בו כדי לעורר בך תרדמת-קודש וחיון — חרדת-קודש חייבת. ערב ועידת-פלורנץ, שהוא היה הרוח החיה שלה גם אחרי שהתעלף ונפל למשכב, פנה לה-פירה לגדולי הנצרות, האיסלאם והיהדות, בבקשה להתפלל לאלוהים כדי שיעניק הצלחה לועידה שחורת-שלום זו. כנש, אבל צריכים להפעיל עליו לחץ“ וזהו השקפת-עולמו של הפרופסור הקטן, המרצה על החוק הרומאי והרואה את פלורנץ כיחידה עצמאית בעולם. „אלוהים רוצה השלום, אבל צריכים להוכיח לו!“

★ ★ ★

ה פרופסור הקטן התחיל מדבר מיד על הנושא שהיה באותו רגע קרוב ללבו. „בתנועות-ידיים רבות-הבעה, המלחח את כל דבריו, ושיכלו להסביר את תוכנם גם לחרש, התלונן על הקאפיטליסטים של פלורנץ, שיפסרו אפסי פועלים מטעמים כלכליים. הם לא מבתיים“, אמר כמעט ביאוש, „הם כמו ילדים קטנים! לה-פירה השתלל, כמו בפעמים קודמות, להכריח אותם לקבל בחזרה את הפועלים ולחפש להם תעסוקה. באמצע נכנסה נזירה קשישה והגישה לו כמה מכתבים. זה שוב גידופים של קאפיטליסטים המקללים אותי“, אמר בחיוך סילוסופי, כאחד היודע כי גם היריב הוא אדם טוב בלבד, אם כי קשה-הבנה. אולם המכתבים באו מחוץ-לארץ. האחד היה מכתב אישי, חתום בכתב ידו של הגנרל שארל דה-גול, נשיא צרפת, שבידך את לה-פירה על מאמציו למען השלום. אמנם, בוועידת פלורנץ פרשו הצרפתים, מפני שלה-פירה הסכים לייצג לוחמיה-השהירו האלגיריים. אולם דה-גול הוא הרבה יותר חכם מדודי בן-גוריון, שלא טרח להודות לה-פירה על מאמציו למען השלום במרחב.

המכתב השני היה של המטרופוליט האורתודוכסי של מוסקבה, ומן הסתם כלל גם הוא ברכה. לה-פירה הגיש לי אותו בתרועת-שמחה — למרות שלא ידענו לקראו. „אני מביא לך את ברכת דעת-הקהל בישראל ואת תודתו העמוקה“, אמרתי. „אני מקהה שלא תטוש את מאמצייך ותקיים בקרוב ועידה נוספת.“

לה-פירה הביטה בעודי יחזור למאמץ זה, אולם בינתיים הוא עסוק בבעיות-העבודה של פלורנץ. „אינך רשאי לעשות זאת“, אמרתי בכל הרצינות שהייתי מסוגל לה. „הרבה אנשים יכולים לפתור את הבעיות הכלכליות של איטליה. אבל רק מעט אנשים נהנים מעמדה מוסרית כה נעלה, עד שהם מעוררים אמון גם בישראל וגם בארצות ערב. על אנשים מעטים אלה רובצת חובה מוסרית עמוקה להקדיש את כל מרצם להשכנת שלום במרחב. אינך רשאי להשתמש מתפקיד זה!“

„אינני משתמש“, אמר בהתרגשות גוברת והולכת. חשתי שהצלחתי לנגוע בלבו. „אני מכיר בחובה זו. אעשה את הכל למענה.“

במלים פשוטות אך רחוקות-התרגשות הסביר את גישתו. ים התיכון הוא בעיניו „ים“ (המשך בעמוד 18)

מתחת לתמונת-ענק של נהר הסיינה, משוחח עורך „העולם הזה“ עם כמה מן האישים שנכחו במסיבת-העורכים שכונ-סה על-ידו בפאריס. בתמונה נראים (משמאל) הקולונל רודו, מעורכי העתון „לה-קרואה“, הוגה-הדעות הקאתולי

הערבים לצאת מן התחום הצר של המורשה הערבית, ולשאת ברמה את המורשה של הגזע השמי כולו, את אוצרות התרבות של כל העמים השמיים אשר המרחב הוא מולדתם. הוא פיתח רעיון זה באריכות ובעקביות.

הסתכלתי בחתימה — ופרצתי בעל כורחי בצחוק. כי המנהיג הערבי שאמר דברים אלה — לפני 20 שנה בדיוק — היה לא אחר מאשר אותו מדינאי עיראקי שעמד בראש המחתרת אשר ניסתה, לפני שמונה שנים, לבוא בקשרי שיתוף-פעולה עם ישראל להפלת משטרו של גורי אל-סעיד. כידוע טען שופר מנגנון-החושך שלנו, אחרי פירסום פרטי הפרשה המדהימה בהעונם הזה (1088 והלאה), כי לא יכול להיות שלאותו מנהיג היה קשר כלשהו עם רעיונות של איחוד שמי, מאחר שהוא ידוע כאנטי-שמי.

כשהגעתי לרומא סיפרתי על כך לאחד ממשתתפיה המרכזיים של אותה פרשה: שגריד ישראל ברומא, אליהו ששון. ששון מצדו סיפר לי פרט חשוב, שלא ידעתי: כאשר ברח גורי אל-סעיד מעיראק, אחרי המרד הלאומי של ראשי ערבי לאומי שגא אותו שנת שום ערבי לא רצה לבוא במגע עמו, כי אהדת העולם הערבי כולו היתה נתונה לראשי ערבי, פורק עול הבריטים. רק אנשי הסוכנות היהודית, וששון בראשם, הפגיננו רגשי ידידות לאל-סעיד, ביקרוהו וטיפלו בו.

אל-סעיד רצה לדבר אל העם העיראקי. הוא היה זקוק למשדר. אולם הוא לא רצה לבקש זאת מן האנגלים, בהן לא נתן אמון. הוא פנה לסוכנות היהודית, וזו הורתה לאירגון ההגנה להעמיד לרשות אל-סעיד משדר מתאים. גורי אל-סעיד כתב בעצמו את המיסודים, נסע בלחית אנשי ההגנה אל המשדר, ושם שודרו הדברים בנוכחותו.

עורה זו לאיש היראקציה ומשרת האימפריאליזם, שכל ערבי לאומי שגא אותו שנת מוחה, לא עורה להגנה הציונית. כעבור שנה, כאשר נפגש ששון עם אל-סעיד, לא הסתכל בו הלה ולא אמר לו אף שלום. כך נשארה המדיניות הישראלית קרחה מאמן ומאמן. אל-סעיד בו לה, ופנית הלאומנים הערביים אליה הושבה ריקם.

סיסראנס — הקארדינאל השמי

בספר-האישים של עיר-ההאיתקאן ממלאים תואריו ותפקידיו ש, אויגן, קארדינאל סיסראנס, שני עמודים מלאים. בין השאר ממונה הקארדינאל הישיש (75) על הכנסיות המזרחיות — ובתור שכזה הוא אחראי על הבישופ גירגו חכים ועל חלק ניכר מערבי ישראל כולל מגורשי כפר ברעם המארוני. חשוב מזה: הוא ראש חבר הקארדינאלים, האיש המנהל את אסיפת הקארדינאלים בה נבחר האפיפיור.

בשעתו הצביע סיסראנס, בן גאנטי הצרפתי, נגד מינויו של פיוס ה-11, ועל כן לא היה ממקורבי האפיפיור האחרון. אולם הוא שאירגן את מינויו של האפיפיור הנוכחי, ג'והן ה-23. השפעתו עתה סמויה — אך עצומה.

הוא הושיט לי את ידו (ללחיצה, לא לנשיקה) והזכיר שהוא מומחה לחמש שפות שמיות — עברית, ערבית, חבשית, אשורית וסורית. לשאלתי הסביר שאין שום הבדל אמיתי בין סורית (השפה שנשמרה כשפת-התפילה של הכנסיות המזרחיות המקומיות) לבין הארמית, המופיעה בתנ"ך שלנו. הרעיון של שותפות שמית, המבוססת על שותפות לשונית, נראה לו מיד — אם כי הזהיר אותי שבשפת הערבים הצטון-אפריקאים השתרבו מלים תורכיות רבות, שאינן שמיות.

„אין גזע שמי“, אמר, „כשם שאין גזע ערבי“. הדגשתי שהמונח השמי אינו גזעי, כרבות-לשוננו ונבוכנו המושאל גם גיאוגרפי. ההסבר הניח, כנראה, את דעתי. „הערבים הם גזע ערבי“, אמר בארץ. הוא שהה בה לפני רוב הציונים, בשנת 1904 של האחים הומוניקאנים בירושלים, וניצל את הזמן כדי לנסות לבגדאד (משך הרכיבה: ארבעה חודשים). הוא חזר אליה בשנת 1905 לנסות לפטרבורג (לינגראד הנוכחית) כדי לעיין במקור בכמה עבודות עתיקות של התנ"ך. אך ממשלת הצאר סירבה לתת לו ויזה. מאו, גאנח, יצא יכולתו הלשונית בערבית.

הרציתי לו על הרעיון השמי. הכנסיה היא מוסד עתיק וחכם, וקארדינאל קאתולי אינו ממנה לחתת דעה מחייבת על ענינים פוליטיים. בתום הרצאתי אמר: „אתם אנשים בעלי דעה רחבה מאוד.“

במיוחד התענין בהפרדת האומה העברית מן הדת היהודית. „הרבנים אצלכם אינם סובלניים ביותר“, אמר בעדינות. הרעיון ארך 35 דקות. כשיצאתי, חיכו בחוץ שני גברים שנראו כשגרירי מדינות.

★ ★ ★

ה ארגון היעזי ביותר בעולם הוא מיסדר הישועים. אין שני כדוגמתו. מיסדרו, איגנאציו ליוולה, אביר ספרדי אציל שנופץ והתיסר בשנים ארוכות של טיפול ממאיר, הבין כי יש רק דרך אחת להציל את הכנסיה מן הרפורמה האוכלת אותה: להקים אירגון קטן אך יעיל של אנשים עליונים, הכפופים למשמעת ברזל, אך שכל אחד מהם מסוגל לפעול לבדו בכל מצב שהוא. גברת ישו היא בדיוק כזאת, אדם הופך לאב ישועי רק אחרי תהליך ארוך של תירגול נפשי עילאי, הוהפך אותו לאיש חדש.

הרגשתי הרגשה מוורה כאשר דרכה רגלי על מיפתן המיפקדה העולמית של גוף מסתורי זה. ברחוב סנט ספיריטו ברומא. אח (טירון) אירי, בגלימה שחורה, שמר על הדלת שחטמה את הכנסיה. מסרתי לו את שם האישי שהזמין אותי. הטלפון הפנימי פעל. הוא הוביל אותי למקום המיפגש.

הגדולה בהצגות ישראל - שכמעט הצליח

הבוקר (לא) אימפרוביזציה

שונה ישב מנהל משרד הבטחון, שמעון פרס, שהתפנה מעסקיו הבטחוניים האחרים, ככיבוש אגודת ישראל צרפת. מארגני ההצגה צגה ישבו לידו, מוכנים גם הם לזכות בצילום חנם. אחריהם נסע ביגיי, רעייתו ומזכירו הצבאי, אל"ם חיים בן דוד. הצלמים, שהובאו עשר דקות לפני ההצגה בקור הבתליצפוי, עמדו דרוכים. ההצגה התחילה. מקרב הקהל יצא בצעדים איטיים הרב הישיש שלום כהן, מנהיגה הרוחני של העדה הצפון-אפריקאית במקום, הניח את כף ידו בין כנפי השיער המתנופפות ברוח של ביגיי וברך אותו ב"יאר אדוני פניו אליך!" פה חל הקלקול הראשון: רב שני, שברכתו לא נכללה בתסריט, הושיט גם הוא את ידו לברכה. למרות מורת רוחם הבלוטת של הבמאים, הם לא העזו להפריע לו.

כשתמה ביגיי עצמו על ריבוי הרבנים, הורגע: זה רק החצי, באשדודים יש ארבע ערות, וארבעה רבנים. למרות שאשדודים היא אחד המקומות היותר נאים מבין ריכוזי העולים, היתה לה פחות מבקרת אחת בלתי-מרוצה. האנשים שעמדו בקירבת פולה בן-גוריון טענו אחר-כך ששמעו קריאה מפיה: "אוף, למה הביאו אותנו למקום מזה!"

★ ★ ★

"לא צריך ילדים בפחון"

כאן הוכיחה הדרך ישר לפחונם ה"מבריק והמצופח של מריו (28) ופורטונה (20) אולר. היה זה בלתי-צפוי. רק במקרה היה אלרר השכיר העשיר ביותר במעברה - טרקטוריסט המרוחץ פי שניים או שלושה מהמומצע במקום. פולה נשקה את לחיי פורטונה, שאלה לגיל בתה ה"חידה רותי (חמשה חדשים) וקבעה "לא צריך יותר ילדים פה בפחון". פורטונה הגישה את החלב, וביגיי שתה תוך כדי שיחה נעימה עם העולה המאושרת. "איך זה קרה שבת קובלנקה יפה כמוך נשאה דחקא לבחור יוצא ארגנטינה?"

אמה של פורטונה, שנכחה במקום במקרה, שלא לפי כתב היד, ביקשה רשות משלמה לוי, נציג הסוכנות באשדודים, להציג בפני ביגיי את מצבה הקשה. אחרי שש שנים בארץ עובד בעלה בעבודות דחק, בימים שאין גשם, והכנסתו אינה מספיקה לפרנס את ששת הילדים הצעירים, לוי

ו"ם דבר לא הושאר למקרה העיזור. המחזה בוים בידי במאים מומחים. כתביהי נכתב מראש. התפאורה קושטה בצבעים חרודים. הנפשות הפועלות תפסו את מקומן, כשכל אחד יודע בעל-פה את תפקידו. לחשנים הוצבו בנקודות המפתח. בקורת חיובית בעתונות הוכסחה מראש. אם בכל זאת נכשלה ההצגה, הרי זה מפני שהבמאים ניסו לתפוס את המרובה. הם לא הסתפקו בהצגה הרגילה. כדרכם של הדרמטורגים הגדולים: ניסו לביים הצגה בתוך הצגה. הראשונה היתה הצגת הדיד בן גוריון למען בוחריו. השנייה היתה הצגת קבוצת-החצר למען ביגיי עצמו.

הפרולוג התרחש בתל-אביב. הטלפון ציל צל בשתי מערכות עתוני הערב, שאפשר לסמוך עליהם במקרים כאלה, ולסוכנות עתונות. המשרתת את כל העתונות היומית. צלמי יומן החדשות גבע וצלם לשכת העתונות גויסו לתפקיד: להציג את ה"מחזה הגדול כשמנהיג הדור יורד אל העם, כאחד מבני התמותה הפשוטים, כדי להיחזק במו עיניו כיצד חיים העולים אותם הביא ארצה.

באותו זמן הונכו התפאורות במקום ההצגה. הבמאים בחרו בישוב העולים אשדודים, מפני שלמראה חיצוני הוא פורטונה יותר מישובי-עולם אחרים, שולותם בולטת גם לעין זר. יצחק רובינסון, מנהל בית-הספר, ביטל את השתתפותו בחתונת מזכירתו בבאר-שבע, הכין את תלמידיו לקראת הבקור החשוב למחרת היום. מזכיר מועצת הפועלים, שאלו בן שמחון, נלכד בתל-אביב, אחרי משלוח מברק בהול וחיי פושים במונית במשך שעותיים. מיכנה הוועק יושב-הראש המזוקן של המועצה האיזורית שלמה אפרתי, כדי לתת להצגה את הגוזן הדתי הדרוש כל-כך לחלק מן הבורחים. הבקור היה כמובן בקור-פתע, ללא הודעה מוקדמת. בן גוריון ידע זאת, לא ידעו זאת אנשי המקום, שהצטופפו בהמוניהם במרכז העיירה, לבושים בבגדי-חג. ארגון אמהות עובדות בלתי-צפוי את אספתו לשעת בקורו הבתלי-צפוי של המנהיג הדגול. פורטונה אדלר רצה לקנות חלב.

★ ★ ★

תקדה ראשונה בהצגה

וא בא, השמיע מישהו את האות, וועשרות הנשים פתחו ביללות המ"סורתיות ומתאו בכפיהן. במכונית הרא

מה שראה בן-גוריון

הזוג המערב פורטונה (מרוקו) ומריו (ארי-גנטינה) אדלר, בפחונם שצופח והבורק מב' עוד יום עליידי הבמאים המקומיים. פולה בן-גוריון, נהנתה לראות את בתם המטופחת של הזוג הצעיר, יעצה לפורטונה לא להוסיף וללדת ילדים בפחון. בן-גוריון שתה כוס חלב, שהוכן לו מבעוד יום ושאל את פורטונה הנבוכה, כיצד נשאה לבעלה הארגנטיני.

במדינה

העם

תמצית השבוע

קד.

מדיניות

הסוס המפסיד

מסביב לכדור הארץ, גאו השבוע רחשי לבם של שוחרי-החרות. עוד מלחמת-שיח' רור אחת, ממושכת ורבתי-יסורים, הגיעה אל תעודתה. לוחמי-השיחור הקפריסאים שמו לאל את מאמצייהם הרגילים של הבריטים, להפריד ולמשול. ביוזמה נועזת ו"חסרת-תקדים עשו יד אחת, להעמיד את הבריטים בפני עובדה מוגמרת.

קפריסין הלוחמת הגיעה אל סף עצמאותה. **בדרכי סרגון.** לגבי האזרח הישראלי, היתה התרוממות הרוח מלחה בהרהורים נוגים.

גורלה של קפריסין היה קשור מאז שחר ההיסטוריה בגורל ארץ-ישראל. מחופי נענן פלס סרגון מלך ארם-נהריים, לפני 3000 שנה, לקפריסין. מאז נערכו פעמים רבות פלישות בכיוון זה או בכיוון ההפוך. ואילו לגבי ישראל החדשה, המנותקת משלושה צדדים, יש לקפריסין עמדת-מפתח איסטרא-טגית - היא שולטת על המבואות של הגבול הריביעי, הים.

קל היה לרכוש בעוד מועד את אהדתם הנצחית של בני-קפריסין. לא פעם נשמעו בישראל הקולות* שדרשו להפגין אהדה דיפלומטית למלחמת-השיחור הקפריסאית, להושיט לה עזרה מעשית בנושק ובהדרכה. אולם המדיניות הישראלית שמרה במקרה הטוב ביותר על ניטראליות אוהדת לבריטים. לקפריסין החדשה אין עתה כל סיבה לגלות אהדה יתרה לישראל. כמו יחף, ארץ-האם, נתקוט מן הסתם בקו של ניטראליות עויינת.

טאנקים לרודן. לא היה זה המקרה היחיד בה האתה ממשלת ישראל כשרון מזהיר לשים את כספה על הסוס המפסיד. השבוע הושמע שמה של ישראל בשידורי-רדיו ובנאומו-תעמולה ביבשת הדרום-אמריקאית, האתונה בהתלהבות של גירוש רודנים. הגורם הגילוי כי ישראל סיפקה טאנקים מעודפי השלל של סיני לממשלתו המגואלת-בדם של העריץ באטיסטה, שהפ"עילם נגד לוחמי-השיחור של פידל קאסט טרו. בצילי ובחנצואלה, האשימו הנואמים את ישראל בעשיית יד-אחת עם כוחות השחור בעולם, הגיעו לעתים לעברי פי פחת של אנטישמיות גלויה.

בשביל מינה, שרכשה את עצמאותה הר"דות לעזרת שוחרי-החרות בעולם כולה, היה זה מאזן בלתי-מעודד.

ההסתדרות

דת ולאום

"האסיאתים אינם מבינים את זה!" קרא ראובן ברקת, איש-החוף של ההסתדרות. "זה" היה המבנה המיוחד-במינו של ה"הסתדרות, שעוד היום אין בה אף חבר לא-יהודי אחד. הסתדרות פועלים סוציאליסטיים, הבנויה בעצמה על בסיס לאומי-גזעי-דתי, אינה יכולה להטיף בהצלחה מוסר לבני אפריקה ואסיה.

מנהיגי מפא"י לא התלהבו לרעיון. במ"שך שני דורות לחמו מלחמת-גבורה למען עקרון "העבודה העברית", שגורם להוצאת הערבים מתחום החיים הלאומיים העבריים בארץ, דחף את המוני הערבים בארץ לירי המופתי הקנאי. המלחמה למען "עבודה עברית", שקבעה את דמות המשטר הקיים בארץ והעלתה לגדולה את מזכיר-ההסתדרות דויד בן-גוריון, היא שקבעה מראש שיתה את דמות ההסתדרות הכללית של העובדים, "העברים" בארץ-ישראל.

"עקרונות" או לא? מאז קום המדינה, היה קשה יותר ויותר לשמור על מבנה זה, מול הביקורת החריפה מכל פינות העולם. תחילה ניתנה לערבים הזכות להצטרף ל"איגוד המקצועי". היוזמים קיה כי המבקרים הזרים לא יבינו שהחלטה זו לא נתנה לערבים את הזכות לבחור ולהיבחר למוסדות, המכריעים את גורל האימפריה הכלכלית והפוליטית האזירה של (המשך בעמוד 8)

* ביניהם: העולם הזה, אשר קרא לפני שנתיים לשינוי הקו, במאמר ראשי תחת הכותרת "גם קפריסין היא ארץ-יש"ראל".

מצעד מקלטי אמרן

התאחדות תל-אביב חיפה ירושלים

אפא בע"מ

תל-אביב חיפה ירושלים

101 סולניס חולמיס

צמר...

דברי סריגה וכל האריגים העדינים מכבסים אך ורק בקצף רך ללא אלקלי של סקסטיל שמפו.

שימו לב

סקסטיל שמפו אמיתי רק אם האריזה נושאת את תמונת הילד של סקסטיל שמפו.

תוצרת נקפה המפיצים היחידים חברת גורית בע"מ

בדלות ממאירה על קצבת-דחק, רצו כי המנהיג הרגול יראה גם אותם, בניגוד משוער לטכסט הקבוע, שהשאר להם רק תפקיד של רקע אנושי מרנין לב. אחד אפילו הצליח. היה זה גמביאל סלומון, עולה מתורכיה, שחטף את השחקן הראשי, הכניסו לדירתו ושפך לפניו את מרי ליבו על כי אינו מקבל מן הסוכנות מבנה למכבסה.

שלושת העתונאים לא ידעו כי בינתיים ירד המסך. כשניסו בתמימותם להכנס גם הם לבית, נחסמה הדרך. כשויהה אהרון דולב, איש מעריב, את עצמו כמוזמן מטעם הבמאים, הורחק מן המקום בכוח. "עוד נראה לך מי זקוק למי יותר — העתונות לנו או לנו לעתונות!" קרא אחד המלחים וביגיי שהקשיב לא הגיב.

לא היתה זו התקלה האחרונה. כאשר יצא ביגיי מהמכבסה ונכנס למכוניתו, התפרצה מאחד הבתים צעירה בת 21. היתה זו רינה לוי, עולה ממצרים, המטפלת בבית סמוך לביתה של ג'נט המאושרת, בשלושה חולים חשוכי מרפא. היא והוריה הזקנים חייבים להתפרנס, יחד עם בני המשפחה החולים, מ-35 ל"י — קיצבת סעד של אחי אביה הזקן.

כשראתה רינה כי ביגיי עומד להסתלק במכוניתו צעקה אחריו: "מדוע הוא לא בא לראות את הבית שלנו? שיראה מה שיש לנו בבית. איך שאנחנו מתים כאן." היא ניסתה להתקרב אל ביגיי שעלה למכוניתו, להתלות בצד המכונית המתחילה לנוסע, אך מזכיר מועצת הפועלים במקום, שאול בן שמחון, הרחיקה בדחיפה. "לכי מכאן" יעץ לה.

הנהג הגביר את מהירות המכונית. המסך האחרון ירד.

כך נסתיימה ההצגה. לתולדות התיאטרון היא הוסיפה תופעה חדשה. הבמאים לא סמכו דייצרכם על כשרון המשחק של ה"שחקן הראשי, הם האמינו כי ימלא את התפקיד ביתר הצלחה, אם אמנם לא ידע כלל כי הוא משתתף בהצגה, אלא יחשוב שהקלעים והתפאורות מול עיניו הם המציאות התייה. בניגוד לאורלנדה, השחקן השכספירי, שהכריז כי כל החיים במה, חשב ביגיי כי הבמה הינה החיים עצמם.

שיא ההצגה

לא הרשה להטריד את המנהיג הרגול בקטנות מעין אלה.

גם אני, הודתה פורטונה כעבור יום באוני כתב העולם הזה, "רציתי להגיד לו דברים אחרים ממה שאמרת. רציתי להגיד לו, שאי אפשר לחיות פה בפחון עם תינוקת מפני שנורא קר בלילה. אנחנו מתכסים בשבע שמיכות וגם זה לא עוזר. אי אפשר בלילה לישון. אני קבלתי כאן שגרונ ורתי הקטנה דלקת הסימפונות. כמעט חדשים אנחנו רצים אל אפריים כחלון מנהל עמ"ד, עם האישור לשיכון שיש לנו, והוא דוחה אותנו בכל מיני תירוצים. לפני כחודש פלטנו לשכון ריק. היינו שם רק יום וחצי. אחר כך קראו למשטרה והיא זרקה אותנו החוצה. במקומנו הכניסו לשם בחור טוניסאי צעיר. את החוזה עימו חתמו רק לאחר שפלשנו כדי שיוכלו להוציא אר-תנו החוצה.

חזרנו עם התינוקת לפחון שאין בו לא מטבח, לא מים ולא שירותים. בשנה שעברה עפו פה כמה פחונים ברות. אני מקווה רק שהשנה זה לא יקרה."

למה לא אמרה כל זאת לבן-גוריון? טענה פורטונה היפה, הנחשבת ליפהפית המקום: "התביישתי!" אך יתכן שאחד הלחשנים העמיד אותה מראש על צרכי הסקסט ה"קבוע. אסור לה, לבחורה פשוטה כזו, לקל-קל במילה אחת את אשר עמלו ותכננו במאים וגולים ביגיי-רב.

סיכם את הדברים מריו אדלר, צעיר בלונדי עליו שלא נכח במקום בעת ההצגה: "בלילה אנחנו מדליקים את שתי הפתילות שיש לנו, כדי שיהיה קצת יותר חם, אבל זה לא עוזר. אני לא יודע בשביל מה היה הביקור, אבל הוא גנע במקומות איפה שיש

בן-דוד ומנהל משרד הבטחון שמעון פרס. רב העדה הקראית, שבירך אף הוא, שלא לפי התכנית, את ביגיי, עורר את זעם הבמאים. שאר המשתתפים בהצגה מבין אנשי-המעברה, מילאו את תפקידם על הצד הטוב ביותר, ופרס לשני מקרים יוצאי-דופן, השביעו רצון הבמאים.

סליחה, והבטיח שהדבר לא יקרה שוב. באחת ההצגות הקודמות במקום, שנערכה לפי תסריט דומה, הובאה לביתה של ג'נט שחקנית אחרת — גולדה מאיר. אולם גולדה היתה פתוחה סובלנית: "לא באתי הנה לר"אות משפחה נוצרית!" התרעמה. לעומת זאת היתה רעית הנשיא, רחל ינאית, שגם היא הובאה לאותו מקום באחת ההצגות, פתוחה וקופנית.

מי צריך את מי?

ינתיים השתנתה האווירה בחוץ. הסטאיסטיים הפחות מאושרים, החיים

פצע. איפה שכואב.

שחקן על בימת החיים

שיצא ביגיי מהפחון של משפחת אדלר המאושרת, פנה לבית-הספר וערך שם חידון תנייכי, לפי האופנה האחרונה. מי היה הצבר הראשון? מי צנח בפעם הראשונה? מהו הדיבור הראשון שנשמע בעור? למי כמה מילדי יעקב נולדו בארץ? הסצינה הופסקה על-ידי פולה, שהפליטה בקול רם: "מספיק כבר עם לימודי התנייך!"

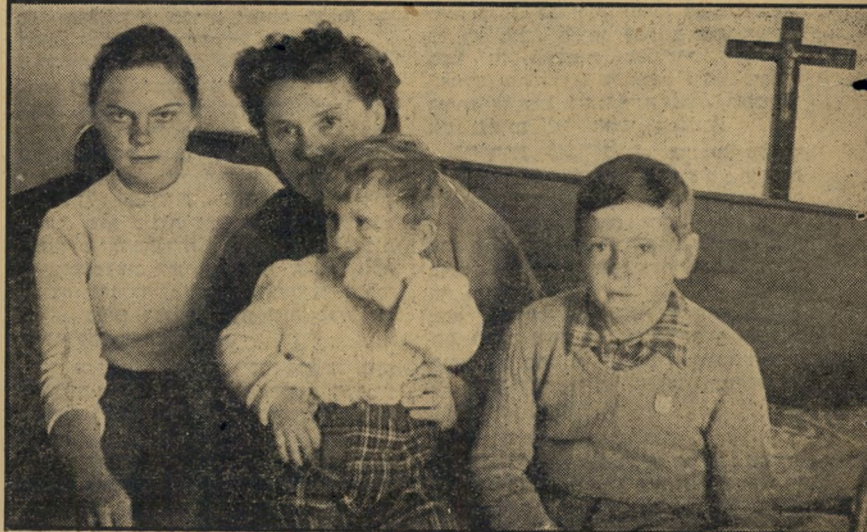
בתמונה הבאה, בחדר האוכל של בית-הספר, אכלה פולה לחם שחור וגבינה בידיים.

איש לא ידע לאן יפנה ביגיי עתה. איש מלבד כל בני המקום, שכבר התאספו בינתיים ליד ביתה של ג'נט רגולסקה (36), שהתלבשה במיוחד בשמלה אדירת מחשוף, למבוכת הבמאים שהגיעו עתה למקום בחית ביגיי. ג'נט היא בעלת המשפחה ה"שנייה בעושרה במקום: אשתו של קצין באנייה רחמן. בהתאם לטכסט היא סיפרה לביגיי שהיא מאושרת, הצביעה על הפסנתר המבהיק שפאר את הדירה (כמו דירת שאר העולים בישראל) והודתה שעובדת היותה נוצרית קתולית אינה גורמת לה לשום קשיים.

למחרת היום היה גם לג'נט הצרפתיה סיפור אחר: "ראובן בן התשע חוזר לא פעם מבית-הספר בככי, מספר שהילדים לא רצו לשחק איתו וקראו לו גוי ונוצרי. גם אלי פנו לעתים קרובות אנשים ושאלו אותי למה בכלל באתי לארץ הזאת. הלכתי למנהל בית-הספר ואמרת לי שאחזיק את הילד בבית. הוא היה אדיב מאוד, ביקש

— ומה שלא ראה שבתי לוי (30), אחיה חשוד-המרפא של עולה ממצרים, היווה את הגורם הישיר להורדת המסך המבוהלת על ההצגה. רינה לוי, אחותו של שבתי, התפרצה לעבר מכוניתו של ביגיי, תבעה במפגיע כי יראה כיצד גוועים אנשים מרעב בבית הסמוך. שאול בן שמחון, מזכיר מועצת הפועלים באשדודיים דחף את רינה בגסות מעל המכונית, איפשר לביגיי לנסוע בשלוט.

ג'נט רגולסקה ושלושת ילדיה. כשנסאלה על-ידי ביגיי, אם לא היו לה צרות במקום קתולית, השיבה בשלילה. אולם לכתב העולם היה סיפור שונה לחלוטין. ראובן בן התשע (מימין) סובל עד היום מרדיפות ילדי בית-הספר המכנים אותו נוצרי וגוי. כאשתו של קצין-מנהנדס באניית חמשא הישראלית רמון, המשתכר יפה, יכולה ג'נט להנות ממותרות שהם חלום רחוק לרוב תושבי המקום, לפרוט על פנתר מדי יום ביומו.

המיסים יועלו לפני הבחירות. ההעלאה תעשה תחת מסווה של היטלים מיוחדים לקליטת העליה, ותכניס לאוצר קרוב ל-70 מיליון ל"י. תהיה זו למעשה, העלאה של תשעה אחוז מהמס הכללי המוטל היום על משלטי-המיסים הישראלי.

במקביל להיטלים אלה, צפויה העלאה בהכנסות המגביות מארצות-הברית, שתסתכם בקרוב ל-100 מיליון ל"י. סכום זה, אשר גם הוא ייגבה על סמך הצורך הדחוף בקליטת עליה, יוקדש כנראה למימון העברת מי הירדן לנגב.

אם התנרבת ורכשת אגרות של מלוה העליה, אל תהיה בטוח כי סכום זה ינוכה מהמכסה שתוטל עליך במסגרת המיסים החדשים לקליטת העליה. התקדים של קרן המגן, כאשר האוצר החזיר למתנדבים את תרומותיהם מתוך תשלומיהם ליתב המגן, לא יחזור במקרה זה. בידי התורמים למלוה העליה ישארו האגרות שהם רכשו מהסוכנות.

ייערך דיון מחודש על אישיותו של השגריר הישראלי הבא בואשינגטון. החלפת אבא אבן באיש מדרגה שניה, היתה מבוססת על ההנחה שבמשך השנתיים הבאות יהיה ג'ון פוסטר דאלס הקובע היחיד במדיניות החוץ האמריקאית. דאלס, עליאף עמדתו הקרידה כלפי ישראל, נראה לפקודי משרד-החוץ כאיש שדרכו ואין לצפות ממנו להפתעות. עתה, לאור חוסר כוח-ההחלטה של הנשיא איזנהאור בענייני-החוץ ואי-ההזדהות לגבי עמדתו של שר-החוץ הבא (יהיה אשר יהיה), יהיה צורך בגיוס אישיות ממדרגה ראשונה, (אם יש כזאת בשנת בחירות), במקומו של אבן.

בחודשים הקרובים יתחילו הסיבוכים הראשונים בקרב שיטתני את חותמו על השנים הבאות: המאבק על אפריקה, בין התנועה הלאומית הערבית, שתתבסס על האיסלאם, לבין התנועה הלאומית הכושית, שתתנגד לסיסמה האפרואסיאתית ואירואסיאתית כאחת, תציג את

הסיסמה "אפריקה ל" אפריקאים" המועדף דים להנהגת מנהיג זה, ובעיקר מנהיג ג'ינאה סקו טורה, כבר החלו משמיעים בהירות את האיר

מים הראשונים במי ערכה זו נגד הערבים הצפון-אפריקאים, ובעיקר עבד אל-נאצר,

בהדגישם כי אפריקה האמיתית היא ה"שחורה."

סיעות ה"מיעוט בהסתדרות יקות יבקשו התי ערכות מוסדות המדינה בריבון עם מפא"י, על העניינים הפנימיים של ההסתדרות. אחת ה"אפשרויות היא כי יפנו לבית-הדין כי

עליון שיפוטק, אם עמדת מפא"י בעניין הבחירות להסתדרות אינה הפרה של תקנון הבחירות של מוסד זה. אפשרות שניה, הנראית מעשית יותר: סיעות המיעוט יעצו כי בראש מטה הבחירות תהא ההסתדרות יעמוד שופט עליון.

ברוב המפלגות יוקמו ועדות מיוחדות לארגון תעמולה בין בני ארבעת השנתונים החדשים, שישתתפו בפעם הרא"שונה בבחירות לכנסת. שתנונים אלה, שבכוחם לבחור כ-20 חברי כנסת,

מהחיים סימן-שאלה כלפי כל המפלגות. העסקנים אמנים כי שכבה זו מואסת בכל המפלגות ועשויה להחרים את הבחירות בכלל, אם לא תימצא תחבולה לעורר ביניהם עניין ואהדה.

השתתפות ישראל בפסטיבל הנוער הדמוקראטי (השמאי לי) בוניה בקיץ זה תעורר שוב סערות. לא זו בלבד שגם הפעם אין כל סיכוי למשלחת אחידה של מק"י ותנועות הנוער הציוניות, הרי גם

במחנה הציוני עצמו יהיו ויכוחים סוערים על עצם ההשתתפות. איחוד הקבוצות (מפא"י) כבר החליט להחרים את הפסטיבל ובלי ספק תנצל מפא"י עניין זה בתעמולת הבחירות כדי להאשים את אחדות-העבודה ומפ"ם — אם ישתתפו — כגוררות הקומוניזם.

ז'אן פול סארטר יבוא לישראל בחודש אוקטובר. הוגה הדעות הצרפתי הדגול יבוא לביקור פרטי כדי ללמוד את מציאות הארץ.

יתווסף בית-כנסת גדול לתל-אביב. כמה אנשי ציבור ופעילי המחנות לשעבר יגשו בקרוב להקמת היכל-גבורה, אשר ינציח את עולי הגרודס של מלחמת המחנות, שהוצאו להורג בארץ-ישראל, מצרים ועיראק. המייוחד בבית-כנסת זה, יהיה העמדתו לרשות מתפללים מכל העדות ולצורך זה אף חושבים יוזמיו לבקש מהרדמוס הראשית לחבר תפילה בנוסח אחיד לכל תעדות.

מפא"י תוציא בקרוב כתבי-עת נוסף לשוק, לקראת הבחירות. יהיה זה ירחון בספה הרוסית, המיועד לדוברי רוסית בקרב העליה שהגיעה מפולין במשך השנתיים האחרונות.

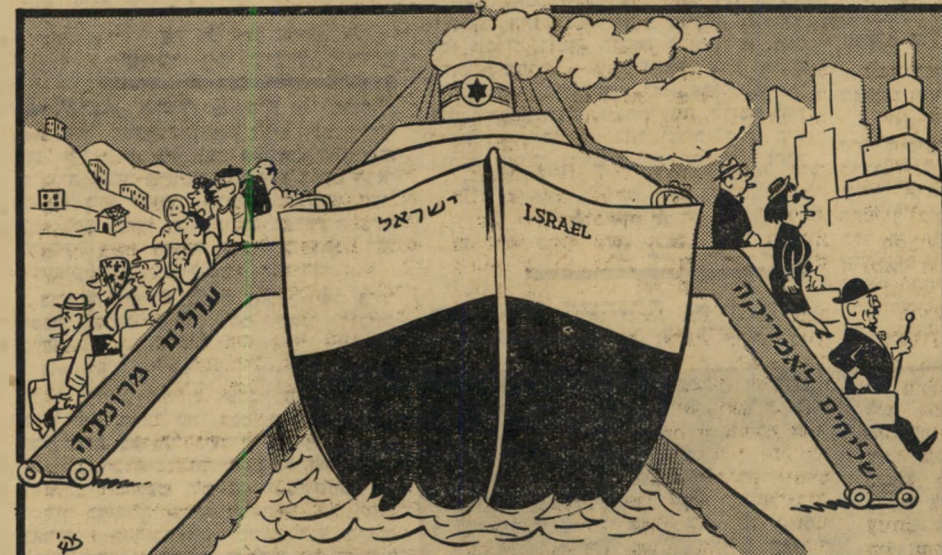
(המשך מעמוד 6)

ההסתדרות, אחד ממרכזי-הכוח העיקריים בישראל. גם עתה ניסתה צמרת מפא"י למונע את המהפכה הבלתי-רצויה. ביום הרביעי בבוקר קם פנחס לבון במועצת ההסתדרות בבית ארלוזורוב בתל-אביב, דרש בין השאר להח" לים "עקרונות" לקבל את הפועלים, הלא-יהודיים" להסתדרות.

כשהתאספו חברי הוועדה המתמדת, היה ברור כי "עקרונות" פירושו דחיה בלתי-מוגבלת. תחת לחץ סיעות המעוטים, ממקי ועד לעובד הציוני, מחקה הוועדה את הפילה "עקרונות", החליפה את המונח "לא-יהודים" בפסוק "עריבים ובני לאומים אחרים". הצעת מפ"ם, להכניס לחוקה פסוק המתיר חברות לפועלים בני 18 ומעלה, בלי הבדל דת ולאום" נדחתה. כך, אחרי דור שלם, הותר לערבים להיר כנס להסתדרות. היה זה אופייני שאיש מבין מנהיגי תנועת הפועלים לא הציע לשנות את שם ההסתדרות, לקרוא לה בשם הלא-גזעי "ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל".

פירצה קוראת לייצוף

בחירות רבות נערכות מדי שנה בישראל: למוסדות ציבוריים, מקצועיים, חברתיים או ממלכתיים. החשובות ביניהן הן הבחירות לכנסת. מיד אחריהן, לפי סדר החשיבות

עוללים יקרים — והעוללים ביוקר

בות, עומדות הבחירות לוועדת ההסתדרות. הן חשובות יותר מן הבחירות לקונגרס הציוני, למשל, או אף לעיריות ולמועצות המקומיות. כי ההסתדרות היא מעצמה בתוך מעצמה — ענק כלכלי ופוליטי שכוחו אינו נופל בשטחים אלה מכוחה של המדינה עצ" מה. כל מי שחולש על ההסתדרות, הצהיר השבוע אחד מחברי הוועד הפועל של ההסתדרות, "חולש על המדינה, אם מחר תתפוס תנועת החרות את השלטון במדינה, וההסתדרות תכריז שביתה כללית — תהיה המדינה משותקת".

ההסתדרות היא גם קיסרות כלכלית בוד כות עצמה: כמעט 100% מן החקלאות המעורבת, 25% של התעשייה, רוב ענף הדייג, חלק הארי בספנות, נתח בריא מאד של הרפואה, 100% של החבורת-הנוסעים הציבורית, 50% של החבורת-המשא.

דלדול כוחות לזוטרים. קיימות לפחות שתי סיבות נוספות, מדוע חשובות הבחירות להסתדרות. מאחר והן נערכות חודשים מעטים לפני הבחירות לכנסת, וזכה המנצח בהן להילת-הצלחה המוסיפה לפרס-סיעותו בעיני הבוחר, טעה שזה מטיל את פתקו לפי הממלכתיות. הן גם עולות כסומים כה גדולים, שהן מדלדלות את קופתן של המפלגות הקטנות ביותר, ותקא בהתקרב הבחירות היקרות לכנסת.

עד כה היתה מפא"י השלטת בהסתדרות. בבחירות האחרונות, שנערכו ב-1953, קיב" לה מלגת זו 57% מן הקולות — אם כי, לטענת יריבותיה המפלגתיות, לא השיגה נצחון זה תוקא ברור הטהורה ביותר. מפלגות אלה — אחדות-העבודה, מפ"ם וה" עובד הציוני — חששו כי גם בבחירות הבאות, בעוד שלוש חודשים, תבטיח מפא"י לעצמה רוב בדרכים לא כשרות. להצקת

הששותיהם, הצביעו דוברי שלוש המפלגות על שורה ארוכה של פירצות בסדרי הבחירות. דרך כל אחת מהן יכלו לצעוד רבבות קולות שיטו את כף המאזניים לכאן או לכאן.

50 אדף קולות מיותרים. סדרי הבחירות להסתדרות הם חלומי של זיפן. כל אשר חבר ההסתדרות חייב לעשות, כדי להטיל את פתקו לקלפי, הוא להציג בפני ועדת הקלפי את פנקס-החבר שלו. בבחירות לכנסת חייב הבוחר להציג את תעודת-הזהות שלו, ומאחר וקיים פיקוח קפדני על הוצאת תעודת-הזהות, אין להניח כי לאורה אחת תהיה יותר מתעודה אחת. עם תום הצבעתו, מוחתמת תעודת-הזהות בחותמת מיוחדת והאיש אינו יכול להטיל פתק שני לקלפי.

לא כן ביחס לפנקסי-החבר ההסתדרותיים. אין כל בטחון כי אמנם לכל חבר ישנו פנקס אחד ויחיד. כפי שהגדירה זאת אישיות באחדות-העבודה: "יש בהסתדרות לשכת המס, שהיא בית-חרושת לפנקסי-חבר. אין שום בטחון כי לשכת המס לא תייצר בבת אחת 50 אלף פנקסים מזויפים, ותחלק אותם לאנשים שאינם קיימים כלל. עם 50 אלף קולות כאלה אפשר לעשות פלסטר את כל תהליך הבחירות".

יעקב נמרי, מנהל מחלקת האיגוד המקצועי של מפ"ם וחבר הוועד הפועל של ההסתדרות, היה תקיף עוד יותר: "אני מצ" טער מאד לומר זאת, אבל אין לנו אמון מלא בלשכת המס של ההסתדרות. זה עגום מאד, אבל ככה זה".

כי בראש לשכת המס עומד מלך נוי, איש מפא"י נאמן מאד, וכמעט כל פקודי הלשכה הינם חברי מפא"י בדוקים אף הם, אשר אין עליהם כל פיקוח של מפלגה אחרת או מוסד עליון כלל-מפלגתי. הצעת סיעות המיעוטים: על כל בוחר להציג, מלבד פנקס-החבר, גם את תעודת-הזהות שלו, בעת ההצבעה. ועדת הקלפי תבטיע חותמת מיוחדת על תעודת-הזהות הממשל"תית (מה יש? בבחירות להסתדרות המורים שמו סימן בתעודת הזהות, וגם בבחירות לקונגרס הציוני. ההסתדרות היא מוסד לא פחות חשוב). וכך יובטח שגם אם אדם יחזיק בתריסר פנקסי-חבר יוכל להצביע רק פעם אחת.

לחץ על הבוחר. פירצה שניה היא זו המאפשרת לחברים להצביע, למעשה, בכל מקום שיחפצו בו. לא בקלפיות קבועות, באזור מגוריהם, כי אם גם במקומות העבר"דה שלהם או בכל קלפי שיוזמנו לקרבתה. במקרה זה יוכנס הפתק שלהם בתוך מע" טפה, וזו תוכנס למעטפה שניה שעליה יהיו רשומים שמו ופרטיו של הבוחר. המעטפות תועברנה לנקודות ריכוז ורק שם תיפתחנה ויוחל במנין הקולות.

אין כל בטחון כי השליחים שיעבירו את המעטפות לא יפתחו אותן בדרך, או אף יתליטו אותן ממעטפות המכילות את הפתקים הרצויים למפלגתם. הנהלת מפ"ם, בו נערכת הצבעה, יכולה אף להפעיל לחץ על המצביעים, לטובת מפלגה מסוימת. הפועל, אשר שמו נרשם על גבי מעטפתו, עלול להכניס, תחת לחץ, את הפתק הציוני להנהלה, מאחר ולא יהיה בטוח כי בחי" רתו אמנם סודית.

אפשרויות הניוף וההפחדה אינן תיאורי טיות בלבד. בבחירות למרכז מפא"י, שנע"ר כו לא זומן, הטיחו עסקנים מפא"יים זה בפני זה האשמות מפורשות ומבוססות (העולם הזה 1112) כי אמנם נוצלו פירצות דומות לזיופים בקנה-מידה גדול, שהבטיחו את נצחונם של נאמני המנגנון.

בחירות מכריעות. בתזכיר משותף הציגו שלוש סיעות המיעוטים תיקונים בחוקת הבחירות, אשר יסתמו פירצות אלה וכמה פירצות קטנות יותר. לפי תקנון ההסתדרות, היתה צריכה לדון בהצעות אלה מועצת ההסתדרות שהתכנסה בשבוע שעבר, אך משהובא העניין לדיון, חוסר (בקולות מפא"י) והועבר להכרעתו של הוועד הפועל. שם, הרחק מעיני הציבור הרחב — וממתים מותם של כמה מן הצירים ומאנשי השורה — יכולה להתקבל כל החלטה מבלי לעורר התרגשות מיוחדת.

אלא שלא כבמקרים קודמים, לא עברו הסיעות הקטנות לסדר היום. אך הסתיים מנין הקולות, קם איש אחדות-העבודה יהי" שע השציגה על במת הנשיאות, ביקש הפ" סקה בשם שלוש הסיעות לקיום התיעצות. כאיש אחד עזבו את האולם כמאה צירים, עברו כסך אל הבית הסמוך, בו שוכן מר" כו קופת חולים.

ההתייעצות היתה קצרה מאד: שלוש המפלגות החליטו כי לא ישובו לדיוני

המועצה: הבחירות הבאות תהיינה בחירות מכרעות. לא רק מפני שמפא"י עומדת על סף אובדן הרוב שלה, אלא גם מבחינה לאומית רחבה. מאבקנו אינו רק כדי למנוע ממפא"י אפשרות של זיופים בבחירות להסדרות. זהו מאבק על שמירת טוהר הדמוקרטיה. אם מפא"י תצליח בכוחות החבלה שלה נגד בחירות דמוקרטיות לאלתר, תהיה בטא גממה זו גם באבדן הדמוקרטיה במדינה עצמה."

בחירות

מדריך לוערים מפגרים

שאלה א': איך להפסיק את העליה ממזרח אירופה?
תשובה: לכנס אסיפת המונים, להכריז שם בקוליקולות כי העליה ההמונית החדשה תתן הגדלה עצומה לכוחו המספרי של צה"ל (רצוי לנקוב במספרים שיעשו רושם) ותכריע את הכף במלחמה נגד העריבים.

שאלה ב': איך למנוע עליה של מליונים מברית המועצות?
תשובה: להכריז בהודאות על בואה, לי הרעיש עולמות בכל הזדמנות כאילו כרוש ציב כבר נתן את ההסכמה, להפליג בתיאורים דמיוניים של מדינת ישראל אדירה, בה חמישה מליון תושבים, כולם זדוכים להירתם למשימות צה"ל.

אם אפשר, רצוי להוסיף לכך הכרזה אחת או שתיים של רמטכ"ל לשעבר, כי גבולות ישראל אינם סופיים, וניתנים לתיקון — בכיוון של הרחבה.

גם נער מפגר יכול היה לחבר מדריך מדיני שימושי כגיל. במצב העכשווי בעולם, כשגם ברית המועצות וגם ארצות הברית עוסקות בתמרונים עדינים במרחב, בנסות תן לרכוש את לבו של מתנה ערבי זה או אחר, מהחיים אלה כללי ברזל.

אולם עסקני ישראל, הן אותם האחווים ברדיפת פרסומת חולנית והן אותם הרואים את עיקר תפקידם במשיכת קולות למפלגה ודולארים למגבית, אינם יכולים להתפנות לחשוב על קטנות כגון אלה. לפני שכר עינים מכריו שמעון פרס בשתי אסיפות צ"מ את ההכרזה הכלולה בתשובה לשאלה א' (העולם הזה 1115), ודויד בן-גוריון עצמו חוזר כמעט מדי יום ביומו, לצרכי בחירות ומלחה העליה, על התשובה לשאלה ב', התוספת הוגשה חיים עלידי משה דיין.

השבוץ היו התוצאות ברורות לעין. מבר הלים עלידי הכרזות המדינאיים המוסמכים של ישראל, התכנס מנהיגי ערב, החליט על שורה של פעולות הסברתיות ודיפלומטיות נרחבות ביותר ברוסיה ובאמריקה כדי להעמידן על הסכנה הכרוכה בעליה ההמונית לעצם מעמדן במרחב. טענתם היי סודית, שתשעה רושם על זרים רבים: עליה של חצי מיליון יהודים עד 1948 גרמה לגירוש ערביי פלסטין, שבכתיבת טרם נפתרה. עליית מיליון גוסף תגרום להתי פשטות ישראל בכוח הנשק ולאיים על קיומה של ערביי ירדן.

קשה לדעת מה תהיינה התוצאות המיידיות. דבר אחד ברור: במאמצים משותפים הצליחו ביגיי, פרס, דיין ושות' להנחית מכה חמורה על סיכויי עלייתם של מאות אלפי יהודים צמאי-עליה בגוש הקומוניסטי.

עיריות

שכר השקדה

משק הכספים של עיריית נתניה הוא אחד המורידים במדינה. מבקר המדינה, שבדק משק זה מקרוב, ציין בדו"ח מסוף שנת 1957, כסום של 92 אלף ל"י, מבלי שעיריית נתניה היתה זקוקה למעשה להלואות אלה. פעולות אלה, סיכסם המבקר, לדברי חת"ר, לא רק שהיו בלתי רצויות — הן היו אף בלתי חוקיות. הפרסום הוזרז היכה הן את אנשי הקואליציה והן את אנשי האופוזיציה בתדהמה. הוא בא יום אחד לפני שבמבקר המדינה התיר לפרסום את הדו"ח, שבוע לפני שאנשי האופוזיציה עצמם ראו אותו. כבר למחרת הוזרו דבר לרמזו כי "מבקר המדינה דן באפשרות לתבוע לדין את מעריב על הפרסום המוקדם של הדו"ח", אולם לא היתה בכך נחמה גדולה לראשי העירייה שקד על טובת קופת העירייה.

תשובה בספר חשבונות. סחות מרובים צימ משיטה זו היו אנשי חרות וחצינויים הכלליים, שמצאו עצמם באופוזיציה. עובד בן-עמי, ראש העיר המודח, אפילו העלה את הבעיה לפני משרד הפנים, העמיד את מהותו של ראש העיר החדש בסיומ שאלה. גם מבקר המדינה התבקש לחקור בענין זה, מסק לאחר מכן בדו"ח ארוך

המסורת. השנה היה השלג שירד על צפת והר הגרמק הסמוך סמיך מאוד, הגיע בעיר עצמה לשכבה של חצי מטר ויותר. תושבי צפת השומרים להזדמנויות אלה מגרות שלג המורכבות מארגוני פירות ומחליקי שלג, לא החמיצו את הזדמנות החליקו במורדות.

כפיו של בן הדוד היה ספור אחר: מוח' מה, שהגיע עם אשתו וילדיו ליפו לפני חמש שנים, התאכסן בביתו כאורח, נוהג בבתי-ההורד המשותפת שלהם יותר מכבן דוד. ומאחר ובמקרה זה בת הדוד היא גם אשתו, הרי ששהותו הממושכת של קרובו בדירה אינה רצויה לו. השייך השתכנע. הוא פסק כי על בן-הדוד הנלהב להפסיק את בקוריו התכופים בבית קרוביו.

השבוע, חודשיים לאחר אותו פסק-דין, גולגולת חוקר המשטרה קבע כי מותו בא לו ממכשיר כבד וחד. **דמות נעלמת בחשיכה.** כמו בעי-לילה מורחית מרתקת טמונה גם ראשיתו של סיפור זה באהבת נעורים. חסן, שהגיע ליפו לפני 13 שנה ממאהל בדואי בנגב, חזר לפני שמונה שנים לשכור. הוא הביא עימו כסף והצעה מורוה: מאחר ובעת כיבוש יפו נעלמה אשתו הראשונה, יש בדעתו לקנות את בת דודתו, עזיזה, לאשה. עזיזה, שנעוריה חלפו, לא יכלה להתנגד. היא נסעה עם חסן ליפו.

לאחר שלש שנים הגיע גם מוחמד לעיר החוף. הוא היה נשוי ואב לשלושה ילדים. אולם עובדה זו לא הפריעה לו לחזור ולקיים את יחסי האהבה ששררו בינו ובין בת-דודתו בעבר, ואשת בן-דודו בן הדוד. חסן, שעבד כפועל נקיון במינהל-יפו, הרגיש באהבה זו במאורח. הוא ציחה על בן-דודו להתרחק מביתו ומאשתו. ביום שבת האחרון, בשעה שלוש לפנות בוקר, התקבלה במשטרת יפו הודעה בהודעה לה. ברחוב 111 נמצא אדם פצוע קשה. הגיבית שהגיעה למקום מצאה את חסן שוכב על מיטתו כשגולגולתו מרוסקת. הוא היה כבר מת.

עזיזה, אשת הנרצח, סיפרה בחקירה ראשונה כי שמעה זעקה וראתה דמות נעלמת מן החדר. את מעשה הרצח לא ראתה. אולם המשטרה, שלא גילתה כל סימני פריצה על דלתות הדירה, עצרה אותה כחשודה. במצא גם מוחמד, שמירר בכבי והיכה על חזהו. בעל מאספה במקום, מודיע משטרה הצביע על מוחמד, יעץ למשטרה לעצרו. להפתעת הכל הודה מוחמד ברצח, הביא את המשטרה למקום מחבוא הגרוזן, בו רצח את בן דודו ולאף המציא לחוקרים זוג מכתבים מגואל בדם הנרצח. הוא רק ביקש את אנשי המשטרה להשתרר את עזיזה, שהינה לפי דבריו, חסה מכל פגע.

אלוהים יודע. במסדר זיהוי שנערך בהתבקש להיות את הנאשם כמי שהשתתף בבירור לפני חודשיים. ללא כל קושי הצביע הקאדי הקשיש (64) על מוחמד. אולם נראה שהקאדי עצמו לא היה משוכנע כליל באשמה. לפני שהחזירו את התי שוד לתאו, ניגש אליו שייך טהיר וברכבו: "אלוהים ישלח לך את ברכתו אם חף אתה מכל פגע." אולם מוחמד לא הותיר כל מקום לאשי ליות. "אני רצחתי ואתה רוצה שאלוהים יברך אותי?" השיב לקאדי הנדהם.

תמונת השבוע

מלחמה בשלג. השלג שטפף בתחילת השבוע את צפת והרי הר

כי "המימון לזמן קצר, עלידי הלאות שלא אושרו עלידי שר הפנים, נוגד את הוראות החוק". אלא ששקרו לא נתן דעתו לפסק דינו של המבקר, הוא ידע שיש שכר לשקידה, המשיך לסייע לקופת העיר.

מה השיג שקד בפעולות אלה? דף אופייני מספר החשבונות של עיריית נתניה, יכול לענות על שאלה זו. כך, למשל, אפשר היה למצוא בספר זה כי אחד מספקי העירייה, סוחר בשם לחובר, קיבל ב-1.10.58 סכום של 1068.230 ל"י בעיק תפקודת החשבון הכללי. ציק דומה קיבל הקבלן הלפאני ב-21.11.58 אותה שנה, הפעם על סכום של 8750 ל"י. הציקים היוו כסף מוזמן, אם כי נמשכו לתקופה של שלושה חדשים, על חשבונו האישי של ראש העיר אצל החשב הכללי.

אותה תקופה הגיעו לקופת העירייה סכומים אחרים, בכסף מוזמן. סכומים אלה, שהיו מספקים לתשלום במוזמנים ובתאריך מוקדם לספקים אלה, שולשלו בתמורה לקופת שקד.

בצורה זו לא רק שקד היה נהנה מהריבית החוקית עבור הציקים הדחויים שבהם שלם לספקים, אלא אף יכול היה לנצל את המוזמנים שבקופת העירייה לעסקיו הפרטיים.

תדהמה משותפת. מצב זה, שנמשך חדשים רבים גם לאחר הרו"ח הפסקני של מבקר המדינה, לא היה לפי רוחם של יריבי שקד. במכתבים חוזרים למבקר הדינה השנו את תשומת לבו לעיסקות המוזרות במשק הכספים של העירייה, תבעו ממנו פעולות הכל כדי להפסיקן.

לאחר חלופי מכתבים ארוכים ומייגעים הגיעה לבסוף תשובת המבקר. היא ראתה אור בדרך מזורז ביותר. מעריב, עתון הצהריים בו שותף עובד בן-עמי, ראש עיריית נתניה הקודם, גילה בכותרת מרעיי שה כי מבקר המדינה הוקיע שוב את הפעולות הכספיות של שקד. הוא ידע לספר כי מאז הודיע הקודם הלהיה שקד לעירייה סכום של 92 אלף ל"י, מבלי שעיריית נתניה היתה זקוקה למעשה להלואות אלה. פעולות אלה, סיכסם המבקר, לדברי חת"ר, לא רק שהיו בלתי רצויות — הן היו אף בלתי חוקיות.

הפרסום הוזרז היכה הן את אנשי הקואליציה והן את אנשי האופוזיציה בתדהמה. הוא בא יום אחד לפני שבמבקר המדינה התיר לפרסום את הדו"ח, שבוע לפני שאנשי האופוזיציה עצמם ראו אותו. כבר למחרת הוזרו דבר לרמזו כי "מבקר המדינה דן באפשרות לתבוע לדין את מעריב על הפרסום המוקדם של הדו"ח", אולם לא היתה בכך נחמה גדולה לראשי העירייה שקד על טובת קופת העירייה.

דרכי אדם פח לסייר

מאות אנשים, במדים ובלא מדים, מילאו באחד מימי השבוע מוסך ריק באחד המחנות אישים בארץ. ארגוני-משי בכל צבעי הקשת

השתלשלו מהתקרה כדוקרציה לאולם. הגשם שטיפסף בחוף, חדר מבצע לתורי גג המוסר, נסף דרך הקישוטים על גבי המזרונים שהיו פרושים על הארץ. אבל הגשם לא הפריע למצבי-הרוח. האנשים שרו, שמר חו, סיפרו בדיחות והחליפו רשמים זה עם זה.

במוסך סמוך, ניצב המזנון העמוס. שולחנות ארוכים ועליהם נחתי בשר משומר, צייס, פיתות ומשקאות. המסיבה העליונה, בה נכחו כאלף איש, קלחה בשס. הופעות אמנים, שירה בצבור, רקודי הורה בשלוש לפנות בוקר ציינו את מצב הרוח.

במרכז החגיגה ניצב גבר רזה וגבה קומה בן 27. לבוש חולצה לבנה, סוודר אפור ומכנסיים אפורים, לא נראה מאיר הרציון כאיש שבמשך השנים האחרונות עמד במרכזם של סיפורים ואגדות לאין ספור שהילכו בארץ. היתה זו מסיבת חתונה של סרן מאיר הרציון, עם רוות, בת קיבוץ, עין-חרוד. החופה נערכה יומיים קודם לכן במשרדי ועד הקהילה בתל-אביב, בטקס צנוע. ואילו מאות האורחים הוזמנו למסיבת השואים במוסך הגדול בהזמנה מקורית, סגורה במסגרת שחורה שהומינה אותם בנוסח הבא: "איך נגלו גיבורים (ולא) במלחמה. הנך מוזמן לשקס אוכרה של אמין הלוחמים שנפל בפח והתחתן נגד רותי..."

אלוף משנה, מהמפורסמים בצה"ל, שזכה בספרו של האמריקאי מרשל לציון נגיבור במערכת סיני, הוביל את החתן מאלוף צה"ל אחד למשנהו והציג אותו בפניהם. אולם ההצגה היתה מיותרת. אם לא הכירו אותו אישית, שמעו עליו כולם.

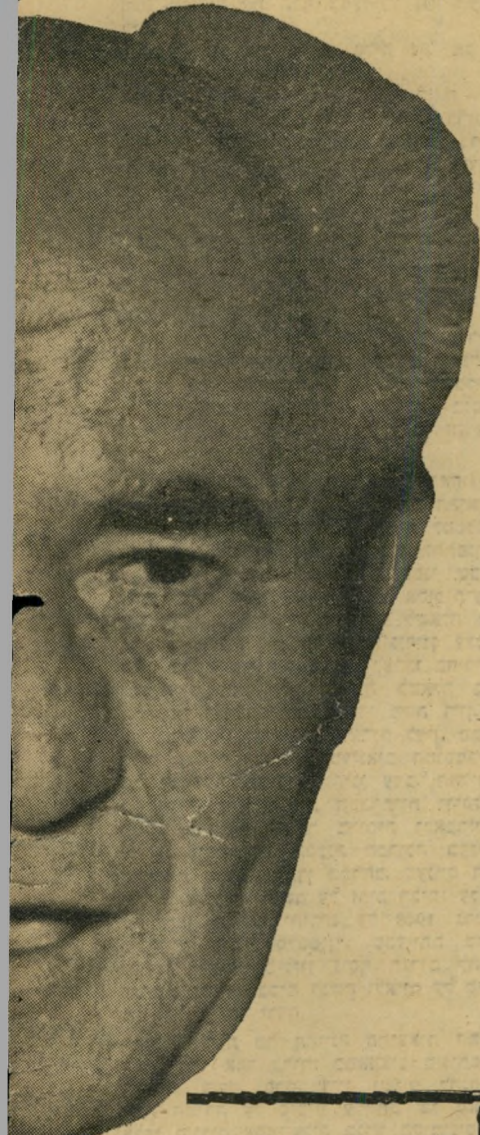
מחכים להרבה אריות. מאיר הרציון היה גיבורן של פרשיות רבות שלא ניתן לסטנן עדיין. שמו התפרסם רק בהזדמנות אחת. כשלא היה איש צבא, אחרי שאחותו שושנה נרצחה על-ידי ביודאים ירדניים בשעת טיול בהרי חברון לפני ארבע שנים, נעצר הרציון עם מספר חבירים כחשוד בביצוע שחיטה של ארבעת היודאים שרצחו את אחותו. הרציון, שהיה אז אורח, שוחרר מיד אחרי שתבע כי עורך הדין שמואל תמיר יגן עליו כסניגורו. כשחזר לצבא, הגיע לדרגת סרן, התפרסם כלוחם עשוי ללא חת, מפסק וסייר למופת, ממעיס לדבר ומרבה לעשות. אמר השבוע אחד המפקדים בחגיגת נשואיו של הרציון: "פעם היו אומרים שכל ליטוף בבלוריתו של הרציון הופך את פיקודיו לאריות. עכשיו אנחנו מחכים לאריות הצעירים. הרבה ומהר."

פנעים

ברכת הקאדי

שייך טהיר חמד, קאדי העדה המוסלמית ביפו, הרים את משקפיו ובחן את שני בעלי הדין שלפניו. מוחמד אבו ריאש (33) הרצה את טענותיו: בן-דודו, חסן אבו ריאש (46) נוטר לו סינה. הוא אינו מתיר לו להכנס לדירתו ביפו, להתראות עם בת דודתו עזיזה.

איך לחסוך מיליוני ל"י מתקציב למדינת ישראל

הביע השערה: ארבעה מיליון לירות.
בכסף זה אפשר לקלוט צוללים.

★ ★ ★

פקידים מתחת למשקפיים

ב ימי מלחמת העולם השנייה, תלו האנגלים והאמריקאים כרזות בכל תחנת הסעה, ועליהן השאלה: "האם נסיעה זו חיונית?" הגיע הזמן שבכל לשכת-מנגנון ממשלתית ייתלה השלט: "האם פקיד זה חיוני?"

התשובה, במקרה כזה, היתה יוצרת הפיכה במשק המדינה. במשרד האוצר, למשל, ממש מתחת למשקפיו של לוי אשכול, מסתובבים 320 פקידים מיותרים. שר אחר הצהיר בפני כמה מחברי ועדת הכספים, כי היה מחתר בקלות על שליש עובדיו — אילו יכול היה לפטר דחקא את האנשים הבלתי-יעילים. אך מכיוון שאינו יכול לפטר דחקא את הבלתי-יעילים, כי אם רק את אלה שאינם תקועים על כסאותיהם בתוקף מפתח מפלגתי או לחץ מצד ארגון כלשהו, לא פוטר איש.

כל פקיד בלתי-דרוש כזה, עולה למדינה לא רק משכורת ותנאים סוציאליים — חופש שנת, חופשת מחלה, ביטוח לאומי — כי אם גם "הוצאות החזקה". כי הממשלה צריכה להעמיד לו כסא ושולחן; על השולחן חייבים להיות ניירות, מכונת-כתיבה, כוס תה. כל אלה יחד חייבים להיצא בתוך חדר, והחדרים בתוך בניין ממשלתי שלם המוקף גינה, אשר בה חייב לספל גנן, הגוקק למכשירי עבודה, לשתיים ולמכונות-אשפה שיוציאו את העשבים ועלי השלכת.

לפקידים המיותרים ולגננים (שהם כבר בחזקת "חיוניים") יש לשלם משכורת, דבר המצריך גזבר נוסף. ומכיוון שהפקידים המיותרים הינם בלתי-יעילים, יש הכרח להציב עליהם פקחים; לפקחים אלה יש להעמיד שולחנות, על השולחנות חייבים להיות ניירות, מכונת-כתיבה — וחומר חלילה. בסופו של דבר, מכיוון שהעבודה המקורית לא נעשתה — מפאת הפקיד הבלתי-יעיל המקורי — יש הכרח לשכור פקיד יעיל. התוצאה: כל המומחים מסכימים, כי לפחות 10% מעובדי הממשלה מיותרים. במספרים יבשים: מתוך 53.727 עובדי המדינה אשר קיבלו משכורות בשנה החולפת, לפחות חמשת אלפים הינם מיותרים.

★ ★ ★

גימדה זולה יותר

ה כפילות, הניפוח והביזבוז במנגנון המדינה הגיעו לממדים כאלה, שאפילו ממשלת ישראל היתה נאלצת להוכיח שהיא עושה משהו לתיקון המצב. לפני שבע שנים הוקמה ועדה, שנודעה בציבור כוועדת לבון, אשר עליה הוטל לערוך חקר יסודי במנגנון הממשלה, לפטר את הפקידים המיותרים. מה שקרה לוועדה זו מסכמת הבדיחה העממית, שהילכה בכל רחבי הארץ באותה שנה: איש ועדת לבון ערך ביקורת באחד המשרדים. הוא נכנס לחדר, ראה פקיד יושב ליד שולחן-כתיבה וקורא את דבר. הוא רשם בפנקסו: "פקיד 1, קורא דבר". הוא עבר לחדר שני; גם שם ישב פקיד וקרא דבר. איש הוועדה רשם בפנקסו: "פקיד 1, קורא דבר. אחד מיותר."

אולם גם האחד המיותר לא פוטר. מתוך כ-3000 עובדים אשר הוחלט על פיטוריהם, פוטר רק חלק קטן. המנגנון הכשיל את פעולת-היעול ומכל משרד נשלחו הביתה פקידים אשר בדרך-כלל חשבו ממילא לעזוב. הם קיבלו פיצויים והלכו. הניפוח והביזבוז נשאר.

מה יהיה עתה? אם תחליט הממשלה לפטר את העובדים המיותרים, עשוי הדבר אמנם להגביר את האבטלה. אולם יהיה זה הסכנוני יותר לשלם למפוטרים גימלה נדיבה — חודשית או חודשית פעמית — מאשר למלא בהם את המשרדים. לכלכלים אשר הצעה זו נראתה להם כקיצונית, העלו הצעה צנועה יותר: במשך שנתיים לא לשכור הממשלה עובדים חדשים במקומם של הנפטרים והמתפטרם, מלבד במקרים יוצאים מן הכלל. הצמצום ההדרגתי, תוך תקופה זו, יסתכם אף הוא בכ-10% של המנגנון — שהוא מספר הפקידים המיותרים.

אולם אין כל סימן כי ממשלת ישראל חושבת על חיסכון בשטח זה. בשנה הבאה, לא זו בלבד שלא יצמצם המנגנון, אלא מספר עובדי הממשלה יגדל ב-1460 מקבלי-משכורת נוספים. למדינת ישראל יהיה צבא של 55.187 עובדים בשכר.

סעיף זה, יותר מכל סעיף אחר בתקציב הממשלה, מרופד בשכבת שומן עבה ומכבידה. אילו נעשה הניתוח — בבת אחת, או בהדרגה — היה קיצוץ המנגנון ב-10% חוסך, במספרים עגולים:

- סכנון במשכורת: 20 מיליון ל"י.
- סכנון בהוצאות-להאי: 12 מיליון ל"י.
- סך-הכל: 32 מיליון ל"י.

★ ★ ★

סקנדלים ברחובות

ה בעיה הדחופה ביותר לגבי קליטת צוללים, אחרי שהגיעו הארצה, היא שיכונם. כאשר נקרא הציבור לתרום ביד רחבה

ב שנה הבאה תוציא ממשלת ישראל 1.336.500.000 ל"י. זהו הסכום אשר המומחים של משרד האוצר, בשיתוף עם מומחי המשרדים הממשלתיים האחרים, קבעו שהוא דרוש למימון פעולות הממשלה. זהו אינו כל התקציב; לאותה חוברת עבה, בעלת המעטפה הכחולה, צורף גם תקציב של "הכנסה מיוחדת", בסך הפעוט של 141.169.600 ל"י. זהו הסכום אשר מניחים כי ייכנס לקופות המדינה מתשלומי הארחים עבור אישפוז חולים, רישיונות רדיו, קניית פרסומים ממשלתיים, החזרת הוצאות נסיעה, קניית תוצרתם של אסירים או חולים המוחזקים במוסדות ממשלתיים, השתתפות צוללים ברכישת תמישי קודש ממשלתיים וכו'. בסך הכל, תוציא הממשלה 1.477.669.600 ל"י, או קרוב למיליארד וחצי לירות ישראליות.

האם אפשר לחסוך משהו מסכום נכבד זה? בוועדת הכספים של הכנסת טען שר האוצר בתקיפות: לא. התקציב מחושב עד המיל (או המיליון) האחרון. אין מה לקצץ.

ואם מתעורר לפתע הצורך להוציא סכומים ניכרים עבור דברים שאינם כלולים בתקציב — כמו קליטת העליה החדשה, למשל — מנין יבוא הכסף? רק עלידי גיוס מקורות כספיים נוספים, סבור שר האוצר, ואתו כל חבריו לממשלה. כל אורח — ואם אפשר, גם כל יהודי אמריקאי — חייב לתקוע את ידו עמוק לכיסו, לגרוף מלוא-חופניים שטרות ולתתם לשר האוצר כדי לממן את העליה ההמונית. האוצר עצמו אינו יכול לגרד אפילו מיליון שחוק אחד. אין לו רזרבות ואין לו מנין לקמץ.

"ח"כ יוחנן בדר, חבר ועדת הכספים של הכנסת, שנשאל, אם אמנם זהו מצב הקופה של מדינת ישראל, השיב באנקדוטה. הוא המשיך את מצבו של האוצר לזה של אדם שקיבץ נדבות לקנות לחם לבניו. מי לא יתן כסף להציל תינוקת מחרפת רעב? נתנו. עד אשר שאל אחד התורמים, מתוך סקרנות: "ומה אתה עושה במשכורתך?"

"יש לי המון הוצאות", השיב מבקש הנדבה, "אני צריך לקנות שמלות לאשתי, בבוקר אני ממהר לעבודה ומוכרח לנסוע בשירות במקום באוטובוס, אני רגיל לעשן סיגריות וריגנינה. בשביל לקנות לחם לבני לא נשאר לי גרוש."

כזה גם מצבו של תקציב המדינה: עמוס מותרות לעיפה. תקציב המדינה ודבריה-הסבר לתקציב זה לשנת הכספים הבאה, משתרעים על פני 1519 דפים מודפסים. אין כמעט דף אחד ביצירה זו שאינו רחי סממני ניסוח, כפילות וביזבוז של כספי הציבור.

★ ★ ★

משטר הקאריאקים

ה ניסוח והביזבוז זועקים מכל שלט ניאון ברחוב דיזנגוף בתל-אביב, מהלכים קוממיות בכל מסדרון שיש של האוניברסיטה החדשה בירושלים, בוקעים מכל חלון של מרכזי המפלגות בארץ. אנשים זוללים כסף, לובשים זהב ושותים את דם-המטבע של לב הכלכלה הישראלית.

אולם כל תופעות הביזבוז הללו אינן אלא תולדה. החידק המקורי הוורף לפני שנים רבות, ומצא את התגלמותו בקרית הממשלה בתל-אביב. בעצם השנים בהן היתה הארץ תנונה למשטר של צנע פקדני, התרוצצו בכבישים מכוניות-הפאר האמריקאיות שהובילו עסקנים מפלגתיים לישיבות חשובות ואת שותיהם לשפת הים. המלה "שליחות" הפכה שם-נרדף למסעות עינוגים בבירות העולם על חשבון העם. ראש הממשלה לא נסע אז במכונית אחת, מירושלים לתל-אביב. לפני הקאדיק שלו רכבו שוטרים צבאיים; אחרי ה"קאדיק" הוסעו מזודותיו, ואחרי המיסען רכבה עוד ערימת מ"מצדיקים בגיט. המחיר לא היה חשוב. כמו שולמן האדני, העם שילם.

★ ★ ★

סודם של ארבעה מיליון

ב תקציב המדינה התבטא הדבר בהפרשת סכומים עצומים לחלוקת-שלל בין מחזיקי הקופה. הכנסות מחוץ-לארץ חולקו לפי מפתח וכל מפלגה השתמשה בכספיה לקניית חברים עלידי הצעת פרנסה, שיכון ומשרות טפילות. הדבר התבטא גם בעליה מתמדת של המשכורות, עד כי בשנה הקרובה תשלם הממשלה למעלה מ-120 מיליון ל"י למשכורות בלבד. אין זה משום שראשי המנגנון הממשלתי שמעו את אנקת הפקידים וקבעו, כי יש לשנות את סולם המשכורות ולהעלותו בהתאם למציאות המתקיימת. המשכורות נשארו נמוכות; אנשי-שולמן של המפלגות העלו בדרגה. הנה מה שקרה בחמש השנים האחרונות:

- מספר עובדי המדינה מדרגות 1-5 עלה ב-65%.
- מספר עובדי המדינה בדרגות 6-7 עלה ב-57%.
- מספר עובדי המדינה בדרגות 8-11 עלה ב-33%.
- מספר עובדי המדינה בדרגות 12-15 וחניכים ירד ב-55%.

מספר השוטרים, שהם בין בעלי הדרגות הנמוכות ביותר בסולם המשכורות, עלה ב-6% בלבד, ואילו מספר הפועלים הפשוטים בשירות הממשלה, ירד ב-9%.

מה היה החשכון, אילו הוקפאו הדרגות ברמתן הנוכחית למשך שנה אחת? את הסכום קשה לאמוד במדויק, אולם לכלכלן מוסמך

הוא מאשים השכם והערב כי העו מראה נכונות להתנדבות ולהקרבה ע הוא מאיים כי ההיסטוריה תקים מ נגד "מלווה העליה". הוא מאשים ומקטרג, נואם ומת הוא דורש כי הפועל יוותר לו העו לדרוש אף מאחד ביותר בתקציבו. בעוד השליחים טסים הק מתכנת בניני-פאר והוללות את הוצאת המיליונים הבלו. הדרישה היא אל האיש הקטן. אל יכול להתנגד לניכוי ממשכורתו ביותר.

ההמונים חשו מזמן בצביעות אשר הכנות. הם בנו את חומת ההתנגד הממשלה בראש! יראו המפלגות דוג בעוד שאחרים מפעילים את מכונת מראה, "העולם הזה" בעמודים אלה כל הכסף הדרוש מן החבית חסרת-אם האזרח יסרב לתרום. עשוי הוא שלה.

לב המדינה לקליטת העליה

ל ת ת ר ו ס

רוחנית, שאיש אינו מעוניין לקנותו בכסף. סכום זה עורר גם לקיים, מן הסתם, את שלד הבטון היומרי של בית-הסופר בתל-אביב. 13 אלף ל"י הנתרות יועקו ביום העצמאות הבא כפרסי ישראל לחוקרים, אמנים וסופרים. בשנה שעברה נמצא אישומת אחר שדחה את הפרס כי ראה בו ביזבוז של כספי האומה. קשה לדעת אם ימצאו לו מחקים השנה.

אפילו בקודש הקדשים — תקציב הבטחון — פשה גנע הביד בון. פרטי התקציב סודיים, אולם לפחות באותם חלונות הראמה הפתוחים לעיני כל, אפשר לקבוע מה מיותר ומה חיוני. קיים בישראל שירות שידור ממלכתי. הוא מספיק משעמם כדי להשביע את רצון המשטר. המטה הכללי החליט שהוא זקוק לשירות שיצמח פרטי. חמש שעות ליום משרדים גליצה? תוכנית תאומה לקול-ישראל. המחיר: סוד בטחוני.

בדוכני העיתונים נערמים מדי שבוע כחצי תריסר של "מחנות" צבאיים: בחנה, במחנה נח"ל, במחנה גנ"ע, מחניים. שימוש הצבאי כמעט אבסוליט, מאחר וצה"ל מוציא גם כתיבת בעלי רמה, כגון מערכות. הם אינם למעשה אלא בטאונים פרטיים של קציני המטות השונים. ערכם: מפותק. המחיר: סוד בטחוני.

תיאום ב-300 ועדות

אולם לא רק פרטי התקציב רחיי ניפוח ובזבוז. כל מיבנה המשטר מושתת על עקרונות ביזבוזיים. חלוקת השלל בין המפלגות איננה מצטמצמת רק בקביעת חלקה של כל מפלגה בקופת השנור; החלוקה הפוליטית גוררת אחריה ביזבוזים נוספים. הקמת משרדי-סרק — כמו משרד המשטרה או הדואר למשל — מחלקת את הטיפול בעניינים השוטפים של המדינה בין רשויות שונות ולפעמים עיונות זו לזו. במקום שהיה פקיד אחד שיטפל בעניין אחד, קיימים עשרות פקידים המריצים ביניהם את האזרח בלך ושוב, גורמים לביזבוז זמנו ולהוצאות מנגנון מנופחות.

כדי לתאם את העבודה במשרדי הממשלה, קיימות לא פחות מ-300 ועדות בינמשרדיות. כל עניין, הפעוט ביותר, מצריך ישיבות ופרוצדורה אינסופית. פעם, למשל, ביקר ח"כ שמואל דיין, אביו של משה דיין, בנמל חיפה, כדי לעזור למכר לשחרר את חפציו. הוא נאלץ לעבור 21 אשנבים — "ואותי מכירים!" הוא התמרפר. כיום חל שיפור במצב. צריך לעבור רק 16 אשנבים.

המצב הופך למסמרי-שיער כשהמדובר בשיתוף בין-מוסדותי. כלומר: סוכנות-ממשלה, קק"ל-ממשלה וכו'. אילו היתה קיימת דאגה כלשהי לפישוט העבודה ולחיסול הכפילות הממאירה, היתה הממשלה נוטלת מידי המוסדות הציוניים את כל סמכויות הביצוע בשטחים כמו קליטת עליה, התיישבות, הכשרת קרקע או ייעור. אך קיום מנגנון כפול — החל מיושב-ראש ונשיא ועד לשליחים ולבלורים — מכפיל למעשה את שדה שליטתן של המפלגות. ואת ההנאות שהעסקנים מפיקים מן התקציבים הכפולים — נסיעות, אש"ל, קונגרסים, תוארים מצללים.

שתי דוגמות, מתוך אלפים, לביזבוז הנובע מכפילות המנגנון: הממשלה החליטה למכור לקרן הקיימת לישראל מיליון דונג של קרקע ממשלתית. כעבור זמן הוגדל השטח לשני מיליון דונג. החל משאומתן ארוך ומייגע — שהוא שיא של גיחוך בפני עצמו, כאילו התמקחו שתי ידיו של אותו אדם על הסכום אשר יש להעביר מכיס אחד לשני. נעשתה עבודת נמלים של רישות הקרקעות והכנת התעודות בספרי האחווה. לבסוף התפוצץ כל העניין. הקק"ל טענה: כבר שילמנו ארבעה מיליון ל"י לממשלה; השיב האוצר: לא קיבלנו פרוטה. קשה לדעת עם מי הצדק; היחסים ביניהם מסובכים עד כדי כך שאי-אפשר לצאת מן החשבון. מחיר העיסקה הבלתי-נחוצה ממילא: קשה לקבוע.

התחכמות נוספת: הממשלה והקק"ל טיפלו שתייהן ביעור; לא מתוך שיתוף-פעולה ואהדה, כי אם מתוך רוח של התחרות וסיכוי סוכים. מחלקת היעור הממשלתית היתה נוסעת יער חדש-מיהנו נוטעי הקק"ל והצמיחו לידו יער נוסף. דרוש, דרוש, אל דרוש — אין זה חשוב. לבסוף, בגלל סימפטיה אישית של לוי אשכול, החלט להעביר את הייעור לידו הקרן הקיימת. אך לא כולו, חלילה: מחלקת המחקר והמשלוח ישראו בידי הממשלה. מחיר המריבה והכפילות: קשה לקבוע.

הביזבוז והניפוח יימשכו גם בשנה הבאה — חרף הצורך לקלוט עולים. כי ביזבוזים אלה אינם מקרה או טעות. על שיטה זו של פיזור כספים והענקת טובות-הנאה בנוי המשטר במדינה. החוקה הבלתי-כתובה בין המפלגות היא: "אל תקצץ לי ולא אקצץ לך". אם דרוש לפתע כסף לקליטת עליה — נוסף לכסומים שהוקצו בתקציב השוטף לקליטת 40 אלף עולים בשנה הבאה — מסובבים סיבוב נוסף במסחטת המסים, שולחים תריסר נואמים נוספים להמרים את מסחטת הדמעות באמריקה. כאשר קורה הדבר בשנת בחירות, מטביעים שתי פעולות אלה באוקינוס של מלל נרגש וקריאות פטריוטיות על חובתו של האזרח לקמץ בתקציבו הפרטי. אולם הקימוצים, כמו הצדקה, אייבנם להתחיל בבית.

למלחה העליה, צוירה נגד עיניו תמונה של קורת-גג מעל ראשי העולים. הועלתה אפילו הצעה כי הממשלה תגייס חדרים בדירות פרטיות, לשיכון הארעי של העולים. מסתבר, כי לא רק העולים זקוקים לשיכון. משרדי הממשלה יוצאו השנה 542 אלף ל"י לדוור. — לא לרכישת בתים למשרדים מחוסרי קורת-גג, כי אם ל"הרחבת הדוור" כלשון הצעת התקציב הרשמית. חצי מיליון לירות נוספות הוקצו למטרה מפוארת עוד יותר: הקמת מרכז למחלקת עבודות ציבוריות בצפון.

גם ישראלים בניכר הגיעו השנה למסגנה, כי מצב הדוור אינו יכול להימשך כפי שהוא. משרד-החוזק הקצה 335 אלף ל"י "בעיקר לפתרון בעיית השיכון של הנציגויות, לכיסוי חובות על בנינים שהועברו לבעלות מדינת ישראל, ריהוט וציוד של משרדים ודירות אנשי הנציגויות".

דוור, בסופו של דבר, הינו מיצרך תועלתי. אך לא על השיכון לבדו יחיה העסקן. הוא זקוק לבנייני פאר. האנדרטות לזיקה נפשית זו פוזרות בכל רחבי הארץ. לא סתם משמין בלתי-אחראי, כי אם אדם יקר ומכובד כמו דויד ("דוליק") הורוביץ, נגיד בנק ישראל, הטיח בשיבת אחת מועדות הכנסת: "ישנם שלושה סקנדלים בארץ — הבנין ברחוב ארלוזורוב (בית הועד הפועל של ההסתדרות), בנייני האומה ובנין הרבנות הראשית!".

מרעיו של דוליק בצמרת המדינה ידעו להסיר סקנדלים משלהם. במודעת-התעמולה האחרונה שלהם, האשימו הצ"כ את דוד בן-גוריון בבזבזנות, הביאו לשם דוגמה את המדרשה המפא"ית המתוכננת ליד שדה בוקר. המחיר: מיליון ל"י. שר האוצר לא נשאר חייב. הוא עבר להתקפה הטיח בפני ח"כ הציונים-הכלליים ישראל רוקח: "ומה עם היכל התרבות שלכם? ששה וחצי מיליון לירות עלה! הוא לא היה צריך להזכיר לח"כ הנכבד מי שילם את המחיר. שניהם ידעו כי אך חלק זעיר כוסה על-ידי האמריקאי פרדריק מאן. השאר בא מכיסו משלם המסים".

אם היכל התרבות נבנה לפני שנים, בטרם באו העולים מרומניה, הרי שבניין בית-השידור בירושלים מתוכנן והולך בעצם ימים אלה. ראש הממשלה, המתריע על ביזבוז ושאננות, הוא המממן מתקציב משרדו את מחיר הבניין. המחיר המשוער: בין מיליון למיליון וחצי ל"י. בינתיים, בתקציב הנוכחי, הוקצו 215 אלף ל"י, כאבן-פינה לקרן לבנית בית-השידור. לאיש לא הפריעה העובדה כי הכסף הוצא, למעשה, תוך כדי הונאת המאיון. לפני שנה נדרש כל בעל מקלט לשלם שתי לירות נוספות עבור רישון המקלט, כדי לממן הוצאת-עלון-תעמולה של שדרני מפא"י. התוכנית נגנזה, אך המס נשאר. סך-הכל של ההכנסה הנוספת, מ-372.666 מקלטי רדיו: כשלושת-רבעי מיליון ל"י.

בכסף זה אפשר לקלוט עולים.

דוגמא אישית לתיירים

לא היה כמעט איש במדינה שלא שמח השבוע למראה הצי לומים הראשונים שהופיעו בעתוננים של עולים מרומניה יורדים מן המטוס בלוד. אם בכל זאת התגנבה עצבות כלשהי לליבו של אורח נאמן, על כי המטוסים הבאים מלאים יוצאים ריקים, הרי שיכול היה למצוא נחמה בתקציב הממשלה. כי אין משרד אחד שאינו מקציב כמה אלפים טובים למילוי המטוסים הריקים.

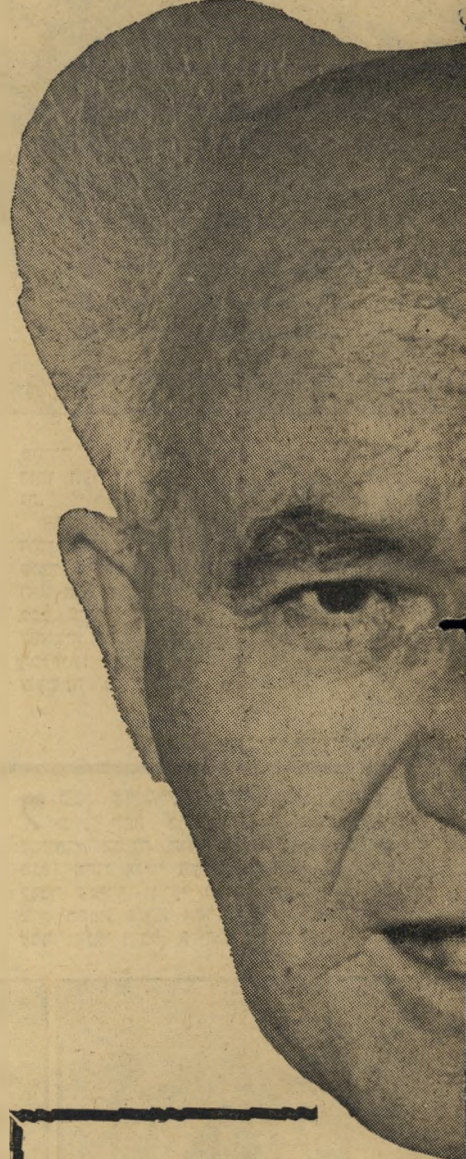
משרד-החוזק, כיהא, צועד בראש: 214 אלף ל"י. אבל אפילו משרדים, אשר האזרח הרגיל עלול בתמימותו לחשוב כי עניין להם בפנים הארץ, אינם חוסכים בנסיעות. משרד הפנים, למשל, מקצה 12 אלף ל"י. משרד הסעד, אשר מנהלו בעבר פוטר זה סעד למרות שהוציא הון כדי להשתלם ולהתמחות בבעיות חסדה בפאריס ובערים זרות, יוציא בשנה הבאה ששת אלפים לירות. אפילו משרד המשפטים מצא כי יש לו מה לעשות בחוץ-לארץ. המחיר: שמונת אלפי ל"י. משרד החינוך והתרבות, לעומת זאת, יוציא רק תמשת אלפים ל"י. מחיר צנוע לכל הדעות לרכישת חינוך ותרבות קוסמופוליטיים. לשכת התיירות הממשלתית מצידה תוציא השנה 20 אלף ל"י על נסיעות מנהליה לחוץ-לארץ, כדי לתת דוגמא אישית לתיירים, כנראה.

גם ההוצאות הגיל אינן כוללות עדיין נסיעות השתלמות לחוץ-לארץ. סכומים אלה הוצנעו בין סעיפי התקציב האחרים. בכסף זה אפשר לקלוט עולים.

נתיבה תמה לעודה

מי יכתוב על העליה החדשה? כדי לתאר את לבטיה ואת נצחונותיה על קשיי הקליטה, להנציח בשירה ובפרוזה את גדולי הדור שייחלצו לימין העולים, דורשים אנשי-רוח שבעים. לכך דואג, בצניעות, משרד החינוך והתרבות. בשלושה סעיפים קטנים קבורים 62 אלף ל"י למטרה זו. 16 אלף מחולקים ל"אנשי רוח מעולים" המקבלים מענקים קבועים או חד-פעמיים: 33 אלף מושקעים במפעלי אגודת הסופרים. בזכותם יכול הקהל לראות את מאנזיים, בטאון אגודת הסופרים, ישימון מאובק של איך-אונות

אינו ראוי לגודל השעה. כי אינו מית.
 ית זכרון לדראון לעתונאים שכתבו
 יא דורש מכולם — חוץ מעצמו.
 קור ב"סינימאים" — אבל לא היה
 שלתו שלו לקמץ את הקימוץ הזעיר
 אצים בכבישים, פקידות מנופחת
 ות; בעוד שמפלגתו שלו מתכננת
 למסע-בחירות חסר-תוכן — הרי
 ית הבית, אל האדם השכיר שאינו
 ומה. זהו מקור ההתנגדות החלש
 לפניה זו. מול ים התעמולה חסרת-
 ת הפאסיבית. הם דורשים: תלך
 ה בחסכון!
 ושנור כדי להביא "אונית עולים" —
 צד אפשר לחסוך — בקלות — את
 תחתית של הביזבוז הממשלתי. רק
 זכריח את הממשלה לקצץ בביזבוז

כדורגל

קדקס בבז

על מה שאירע השבת על מגרש הכדורגל בבוז, במשחק בין מכבי תל-אביב לבית"ר תל-אביב, כותב שיינץ גלזר:

אפשר לחשוב שעד שהגיעה לארץ קבוצת ראדניצקי מיוגוסלביה, לא ידענו כאן בארץ בכלל כדורגל, ולא ידענו מי טוב ומי לא, ובכלל לא היתה לנו שום הבנה במקצוע, אבל מאז שבאו היוגוסלבים, מלאה העתידות שלנו מאמרים ורשימות וראיונות עם פטקוביץ' ועם שמטקוביץ', ועם כל אחד אחר מהם, וכל אחד נותן ציונים לשחקנים ולקבוצות, וכולם מבסוטים. עד שבאו היוגוסלבים, אמרו שהכדורגל שלנו שווה לפת, ושום בעוד עשרים שנה נגיע לדרגת הכדורגל האירופאי היום, אז יהיה טוב. באו היוגוסלבים ואמרו שבארץ יש קבוצות היכולות לשחק בכל ליגה ראשונה באירופה וכולם אומרים אמן.

אחר כך הם משחקים נגד מכבי חיפה, נותנים להם ששה גולים, וכותבים בעתונים שכמעט כל השחקנים של מכבי חיפה יכולים לשחק בליגה היוגוסלבית וכמה גם בנבחרת יוגוסלביה. עכשו אני כבר שמה באמת שניצחנו את ראדניצקי. תארו לכם

כדורגלנים מפתתרים מהגשם כדורבז בבאסה

מה היה אם היינו מקבלים מהם שישייה? הם עוד היו אומרים שגם אני יכול לשחק בנבחרת יוגוסלביה.

בסוף מסוגן יותר. השבת היינו צריכים לשחק נגד בית"ר תל-אביב. זאת אמנם קבוצה מהאחרונות בליגה, אבל ב" סבוב הקודם השארנו אצלם נקודה, וחזק מזה, דווקא אצל האחרונות בליגה היום יותר מסוכן מהשאלה הראשונה.

בשבת בבוקר קמתי, פתחתי את החלון וראיתי יורד מכול. נעשתי לי רע בלב כשנוכחתי שצריך לצאת ביום כזה למשחק. אשתי בכלל כמעט לא תנה לי ללכת, אבל יש לה ברירה? לעבודה מוכרחים ל" כה. עד שהגענו אל מועדון אל מכבי כבר היינו רטובים כמו שופטים אחרי משחק בו ירקו עליהם הצופים, וטוב שהיינו צריכים ללבוש בגדי-אימון ולהחליף את הבגדים הרטובים. אבל ההצגה האמיתית התחילה רק במגרש באסה. הייתם גופלים מצחוק, לו הייתם רואים מה שהלך שם.

הגענו למגרש חשבתי שלא יהיה אף משוגע שיבוא לראות משחק כזה. אבל מתברר שלא חסרים כאלה. יש כאלה שבאים דחוק למשחקים כאלה, כדי לראות איך שושחקנים נופלים בבוז ולצחוק להם. האנשים עמדו בגשם, עם מעילי גשם ומט" ריות ועוד שילמו כסף בעד התענוג הזה. היינו בטוחים שלא יהיה משחק. המגרש היה כולו בוז. מה זה בוז? מי? הכל שלולית אחת גדולה, עד שראש הקבוצה הזהיר את השחקנים שמי שלא יודע לשחות לא יעלה לשחק. אבל השופטים התייעצו, ונכנסו להם לאמביציה להראות שהיהודים

הם כמו האנגלים, שומדבר לא איכפת להם חוץ מהכסף, ואמרו לנו לעלות למגרש. המגרש היה יותר מתאים להיות בריכת שחיה. היה נדמה לי שהפכתי פתאום לשח" קן כדורמים. עד שהגענו לקו האמצע כבר היינו מלאים בוז ומים. הקהל בעצמו לא ידע להחליט מה שהוא רוצה. חלק צעקו: לא לשחק! וחלק צעקו: לשחק! לשחק! כמה גם הלכו מכות בגלל זה.

בכל אופן השופט שרק והקרקס התחיל. כוס מים בכזב. תיכף ומיד נכנסו לנו מים לתוך הנעליים, ובחוץ היה מלא בוז. אבל יותר מאיתנו סבל הכדור. כששח" קן היה רץ אחרי כדור הוא היה רץ יותר מהר מהכדור. אבל אל תקנאו גם בשח" קנים. הכדור שיקר כל הזמן ואיראפטר היה לשחק כדורגל. זה בכלל היה משהו אחר. שחקני בית"ר דחקו מצטיינים בכדורבז. מה שחסר להם בטכניקה הם משלימים ב" ריצה בכזב. אבל גם לנו היו הרבה הד" דמנויות. אלא שראינו שאם המשחק ימשך, אנחנו כבר לא נחזור הביתה ברגל. או שנתקרה, או שנשבור רגל. למול של כולם נפצע הבלם של בית"ר אחרי כמעט חצי שעה של משחק, וכולם ראו שזה לא עניין. מה שהיה מצחיק הוא, שכאשר הוא נפל ושכב במים, כמעט מכוסה כולו במים, רץ אליו משהו להביא לו כוס מים. אחרי זה עלה חדשני, ראש איגוד השופ" טים והורה לבטל את המשחק. להגיד את האמת הייתי מבסוט. לא בגלל זה שפחדתי שנפסיד. אפילו אם היה אחד אפס לטובתנו היה כדאי להפסיק, כי זה לא כדורגל זה. אבל מה אני מבלבל לכם את המוח? המשחק היה רק עשרים רגע ואני כבר מספר עליו חצי שעה.

מוסדות

אינפורמציה מסוג

הידיעה אשר הופיעה בראשית החודש ב" שני יומונים ישראליים, דבר ועל המשמר, הפתיחה את עתונאי הספורט. הידיעה סיפרה כי נבחרת הכדורגל הישראלית הוזמנה ל" מפגש בינארצי על-ידי נבחרת הכדורגל של פולין. הסקופ, לו זכו שני היומונים, היה מושלם. הוא כלל את כל הפרטים, אשר איש מעתונאי הספורט של העתונים האחרים לא ידע אותם.

עתונאי הספורט, היודעים כי על מפגשים בינארציים מוסרים דוברי ההתאחדות לכדור" רגל במסיבה רשמית בנוכחות כל העתונים, התפלאו לדעת, מהיכן השיגו כתבי דבר ועל המשמר את הסקופ. הם מיהרו לטלפן אל אחד משני דוברי ההתאחדות, זלמן קלי" אוט איש מכבי, כדי לקבל ממנו אישור לידיעה. קליאוט, שלא ידע עדיין כי הידיעה פורסמה בשני העתונים השמאליים, הודיע לעתונאים כי אין ביכולתו לספר דבר מבלי להתייעץ בדובר השני, איש הפועל צבי ("האיש בעל הצלקת") ברים.

התאמה עם העסק. היה ברור כי היה זה צבי ברים, סגן היושב-ראש הבלתי- סימפטי של ההתאחדות לכדורגל, שהדליף את הידיעה לעתונים המקורבים לו. עתונאי הספורט לא עברו על הענין בשתיקה. זדושות הספורט החליט לא לפרסם עוד את שמו של ברים בשום הזדמנות שהיא. זקן עתונאי הספורט, בן-ציון פט, רתח במאמר שפירסם בהארץ: "מוסד כמו התאחדות ה" כדורגל אינו נכס של איוו אגודה או מפלגה, אלא קנין צבורי ואת הידיעות המעניינות יש להעביר בצורה נאותה לכל".

אהרון להב, כתב הספורט של דבר, שקיבל את הידיעה מברים, מסר אותה באותו ערב גם לחברו מעל המשמר, התגונן: "ברים לא סיפר לי שום דבר. במקרה האונתי לשיחת טלפון שלו, בה הודיע על קבלת המברק". אלא שהדוברים של התאחדות הכדורגל לא הרגישו כל צורך להתגונן: בגישה של מנהלי עסקים פרטיים בהחלט, הודיעו השבוע ברים וקליאוט: "מי שיוצר התאמה עמנו יקבל אינפורמציה".

במסלול

נצחון לשושה

בקשה למשחקי-גומלין, שביקשה ה" קבוצה היוגוסלבית ראדניצקי נגד מכבי תל- אביב, נדחתה. מאחר ששני משחקים נוספים של הקבוצה האורחת התבטלו בגלל מוג" האויר, הסתיים ביקורה ללא רוחיים. . . . שְׁלוּשָׁה ימים אחרי שהחלה בלימודיה באוניברסיטת ניו-יורק, קצרה השחינית ה" ישראלית שושנה ריבנר נצחון ראשון בתח" רות שחיה נגד קולג' יריב, בהשיגה את המקום הראשון במשחה 150 יארד.

"דליה נעלמה", הודיעו כותרות העתונים השבוע. לעורכי הכותרות לא היה צורך בשום פירושים נוספים. הם ידעו כי הכותרת תהיה מובנת לרבבות קוראיהם. כי תוך שבועיים ימים, הפך השם דליה ללא כל תוספת לשם מוכר ברבים. לרבים הוא היה יותר משם — הוא הפך למושג. למעטים יותר הוא היה משהו שונה לגמרי — סיפור טראגי של נערה אומללה.

כי כאשר עקבו תושבי המדינה אחרי משפטו של אחד, ארנולד גטלן, הנאשם בהחזקת בית-בושת במכון העיסוי שלו, לא היה גטלן במרכז ההתענינות, אלא עדה אחת במשפטו — דליה ליטאי. היא לא היתה נאשמת, רק עדה, אף על פי כן נדמה היה כי משפט זה הפך משפטם שלה. המתענינים במשפט לא התענינו לדעת אם יצא גטלן אשם או אם יזוכה, אלא איוו משתי גירסאות עדותה של דליה היא נכונה, זו שניתנה על-ידיה במשטרה, בה אישרה את אשמתו של גטלן, או זו שנתנה בבית המשפט, בה הכחישה הכל. כי נערות

מלחמת העזמות

פני כחמישה חדשים כונסה ב" בית קפה בתל-אביב אסיפה מיוחדת ומיוחדת במינה. הנאשמים היו רובם ככולם מגזן אחד: אנשי העולם התחתון, סרסורים לדבר עבירה ורועי זונות. אסף אותם אל בית הקפה אורח אחד, קצין משטרה לש" עבר. הוא דיבר אליהם לא כמפקד, אלא

דליה ליטאי בשעת מתן עדות במשפטו של ארנולד גטלן

הנאשם בהחזקת בית-בושת במכון העיסוי שלה

הנאשם ארנולד גטלן, מומחה ל" עסוי, שופט נקודות איג" רוף מצוין וכתב ספורט (במרכז התמונה), הפך לדמות צדדית ובלתי חשובה במשפט בו הוא הנאשם, העביר את הבכורה לדליה.

העדה דליה ליטאי בשעת מתן עדות במשפטו של ארנולד גטלן

דליה - מרגדיה ישראלית

היא החלה להדרדר במדרון בכיוון מסוים אחד. היא החלה להתחבר עם אנשי העולם התחתון, סרסורים ויצאניות וכיוצא בזה. זה היה לפני כשנה. היא החלה לחפש אחרי סרסורים לדבר-עבירה, להיראות בחברתם, כאילו רצתה להפגין לעיני כל לאן פניה מועדות.

לפני כשנה התחברה לבחור צעיר ויפה תואר, כבן 20, מעולי מרוקו, גבב ופורץ לשעבר שהתפרנס כרוצה-יצאניות. כשנפ"רדה ממנו, התחברה לבחור אחר, שאמו גיהלה בית-בושת ברחוב גרץ בתל-אביב. היא הכירה אז חברה מגמת מאותו הסוג, דאגה לכך שהידיעות על מעמדה יגיעו גם לאזני משפחתה.

והמשפחה ידעה. אחרי עשרים ושתיים שנים של אדישות, הזדעזעה לפתע המשפחה. האב והאם ראו לאן דחפו את בתם, הרגישו רגשי אשמה, ניסו בכל הדרכים

שלא היה לו כסף לנסיעה, ביקש ממנה למכור את הדירה, לממן את נסיעתה, ובהי גיעו למטרתו הוא ישלח לה כרטיס כדי להביאה אליו. הסיפור נשמע כלקוח מתוך רומן זעיר. אבל דליה המאוהבת, תאמינה בו. מאז לא שמעה עליו דבר.

דליה נשארה בחוסר כל. היא היתה זקוקה עתה יותר מתמיד לעזרת משפחתה. אולם אלה, שייסרו אותה על פרידתה מבע"ל לה והתחברותה עם נגן הגיטרה, סירבו לעזור לה. היא ניסתה למצוא פורקן בקר"י יירה אמנותית בתיאטרון, אולם הגורל פנה לה עורף. התיאטרון הכחול, של טוביה וחיים פרדו, אליו הצטרפה, פורק כעבור זמן קצר. היא קיבלה תפקיד במחזה ב"אהל, אולם ברגע האחרון בוטלה הצגת המחזה. בלית ברירה, נאלצה דליה לחזור אל אמה, שהמשיכה לייסר אותה ולהציק לה על דרך חייה. לבסוף, טוענת דליה,

תסביך זה עיצב את דליה בדמותה של בחורה פיקחית מאוד, מרת נפש מאוד והח"לטית במעשיה.

האם רצתה שדליה תנשא ותעזוב את הבית. דליה עשתה זאת. בטרם הגיע מועד התגייסותה לצה"ל, היא הכירה בבית שד"כנית ידועה את בנה של השדכנית, אז סגן בצה"ל, וכיום סרן. אחר תקופת היכ"רות, החליטה דליה להינשא לו. אולם לא עבר זמן רב והתברר לה כי עשתה מקה טעות.

הסגן, איש צבא הקבע, בן למשפחה עניפה וידועה, היה טרוד לרוב בעבודתו ה"צבאית. כשהיה חוזר הביתה היה מעדיף להשאר עם. הוא אדם טוב, משכיל ונוח מאוד. אולם דליה קורצת מחומר אחר. היא רצתה לקבל פיצוי על חיי ילדותה השוממים והאפורים, לבלות ולצאת העירה. היא בחלה בעבודות עקרת הבית האפורות.

כאורה, לא כנציג החוק, אלא כנציג המצפון האנושי.

"יש לי בקשה אליכם," הסביר האזרח לטרסורים שנענו להזמנתו, "ישנה בחורה אחת שאני רוצה כי תרחקו ממנה. שאיש מכם לא יתקרב אליה ולא יתעסק עמה." הוא הסביר להם כי הנערה היא ממשפחה בעלת השפעה ומעמד בציבור, ההתחברות עמה, כך אמר, תזיק לא רק לה אלא גם להם, שכן היא תסבך אותם בצרות צרורות. כמעט לכל הנוכחים היה ברור במי הי"מדובר. רבים מהם הכירו את דליה ליטאי. כמה מהם היו גם חבריה. "כאן יש מלחמה בין שני עולמות," הסביר להם האיש ש"קראם, "ביניכם, אנשי העולם התחתון, ובין אנשי העולם העליון שהחליטו להציל את דליה מידיכם, על כן מוטב שתרחקו ממנה."

דבריו של האיש שיכנעו כמעט את כל הנוכחים. "אנחנו לא מחפשים את חברתה אלא היא את חברתנו," ניסר כמה מהם לטעון. לבסוף הבטיחו כולם לא להתחבר עוד עם דליה ליטאי.

בסביבות אותו זמן נערכה פגישה אחרת במקום אחר. במטה מתוו משטרת תל-אביב, נמסר לשוטרי הניידות שמה של דליה ליטאי ותיאורה. בימתו של סגן המפכ"ל עמוס בן-גוריון, הצטוו השוטרים להסיר את דליה, לעקוב אחר תנועותיה ולא לתת לה מנוח. "אם תראו אותה בבארים, תגרשו אותה, אם תמצאו אותה ברחובות חשוכים, תסלקו אותה, אל תתנו לה להסתובב בחברה מפוקפקת," נאמר לשוטרים.

שתי הפגישות נערכו ביוזמת משפחתה של דליה ליטאי. הן היו חלק מהמלחמה הגדולה שהיתה נטושה בין שני הצדדים. דליה ליטאי, בלונדית, חטובת גוף וקצרת רואי מצד אחד, והמשפחה הגדולה בעלת הקשרים מהצד שכנגד.

היה זה מאבק בעל משמעות מוזעזעת, שתולדותיו יכלו לספק חומר לרומן אנושי מרתק ומסעיר. הוא התחיל במשבר גדול, ומטבע הדברים הוא שהתגלגל ממשבר ל"משבר.

*** האב כתב שירים ***

דליה היתה בתם השנייה של זוג אור רחים ותיקים בארץ. אביה היה ממנהלי הקואופרטיב לתחבורה שלב ואמה מורה ומח"נת. האב, איש תנועת העבודה, נהג לכתוב גם שירים וספורים. ההורים היו אנשים מש"כילים ובעלי עמדה, מוכרים בחוגים רחבים. לדליה היו כל הסיכויים להיות בת-טובים במובן הטוב של המלה.

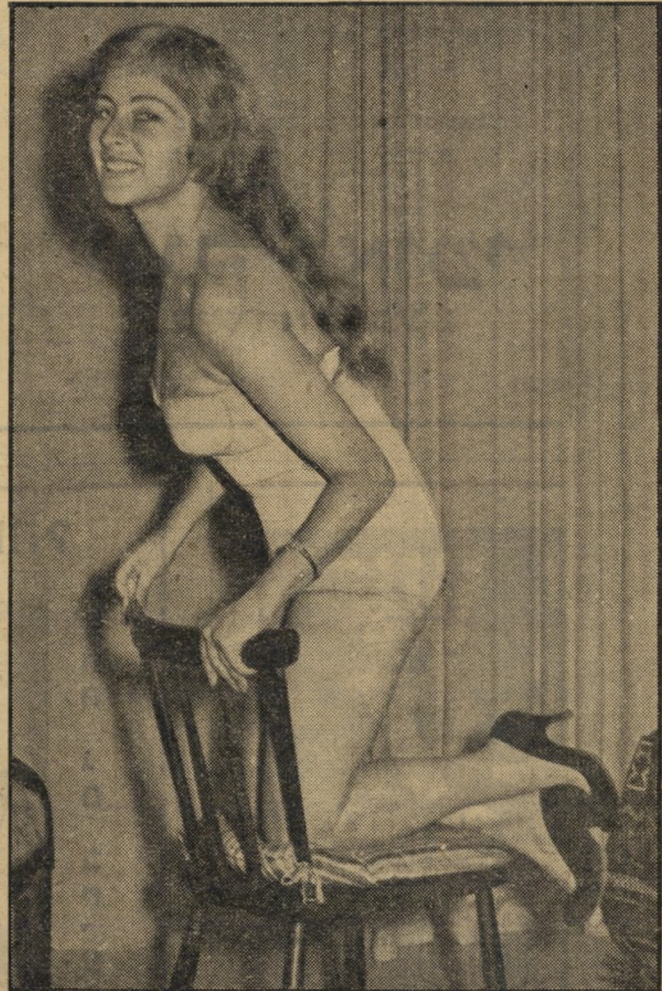
אולם חדשים מספר אחרי לידתה נפרדו הוריה. החל מצעדיה הראשונים בחיים לא ידעה דליה מה היא אהבת הורים, מה היא רגש בטחון. היא נשלחה למוסד תינוקות. עד גיל שבע היטלטלה דליה ממוסד אחד למשנהו. היו אלה בתי יתומים, בהם היתה מקובלת שיטת חנוך מפגרת. רעב, מכות, עונשים ומרידות מתמדת היו מנת חלקה של הילדה.

תקופה מסוימת חלה הפוגה בתנאי הסבל של דליה, כאשר אמה המורה, אשה נאת מראה, שנישאה בשנית, לקחה אותה אליה. דליה, שרגשי הנחיתות שלה דירבנו אותה למאמצים ולהתבלטות, הצטיינה בלימודיה בבית הספר, היתה חניכה בשומר הצעיר. כשסיימה את לימודיה בבית הספר העממי נשלחה לבית-ספר חקלאי.

לדבריה של דליה, היא גורשה מהמוסד בגיל 15, מאחר שמהלכי המוסד חשדו בה בניהול מחתרת קומוניסטית. גיוסא אחרת סיפרה כי דליה הסתכסה במוסד במקרה לא נעים שפגע בה קשות, השאיר את חותמו עליה במשך תקופה ארוכה, וכתר"צאה מכך עזבה את המוסד.

*** סגן במשרד שרכנות ***

דליה חזרה לבית אמה. אולם האם לא התפתה לעסוק בכחה, רצתה, לדב"רי דליה, להפטר ממנה בכל מהיר. דליה החלה לפתח את תסביך קשה של שנאת הורים. היא ראתה בהם את האחראים לחוסר אשרה, לא-הצלחתה, את אלה ששנעו ממנה את כל מה שניתן לילדים אחרים.

להחזירה למוסד. האב אף ניפגש עם דליה, הציע לה סכום כסף ניכר כדי שתעזוב את הארץ ותיסע לטייל בחוץ-לארץ. אולם הסטיו לא יצא אל הפועל והכסף נשאר בידי האב. הוא פנה לירידי המשפחה, עמוס בן-גוריון, ביקשו להתערב בפעולה להצלתה של דליה באופן אישי. בקרב ידידי המשפחה התארגן מעין ועד להצלתה של דליה.

גירשה אותה האם מביתה. באותה תקופה נפגעה דליה בתאונה. היחיד שסיפל בה או ודאג לה, היה בעלה לשעבר שנפרד ממנה אולם לא שמר לה סינה מעולם. דליה חיפשה עבודה כמארחת בבאר, הכירה זמר כושני בשם סטנלי קאר"טר, החלה להופיע בחברתו בגלוי. מאז החל שמה לצאת לשמצה, כינו אותה בשם "מלכת הכושים".

באחד מרגעי הדכדוך שלה החליטה דליה להתאבד, בלעה כדורי שינה. אולם עוזרת הבית הצילה אותה כמעט ברגע האחרון.

*** ועד להצלת דליה ***

זב נשארה דליה חסרת כל, חסרת ידידים, חסרת משפחה, וחסרת כסף. היא היתה יפה ובעלת גוף מחוטב. אלה שהכירו אותה, תחיתחו אליה כאל בת-טובים, לא תיארו לעצמם לאיזה מצב הגיעה. עד לפרק זה בחייה, היתה דליה מוכנה לספר על כל תילדותיה, אולם היא העלימה מה שהרתש אחר כך. רק ידעה יודעת מה בדיוק היתה הסינה, מצוקתה או רצון הנקמה במשפחתה ש"כביאה אותה למצב אליו הגיעה, אולם

על רקע זה פרצו מריבות תכופות בבית הווג הצעיר.

אחרי כשנתיים הכירה דליה גיטריסט צעיר, עולה מקולומביה בשם אדי. אדי, שניגן בתיאטרון זירה, בתיאטרון הקאמרי ובמועדון התיאטרון, התעניין מצדו בדליה. בין השניים התפתח רומן. אדי שר יפה והיה קל-דעת. הוא היה צעיר מצליח ובו"בן. אולם דליה, שהיתה מאוהבת בו, עב"רה לגור עמו, מה עוד שהוא הבטיח לה לשאתה לאשה. אחרי תקופה קצרה קיבלה גט מבעלה. אולם היחסים בין בני הווג לא היו תקינים למשך זמן רב. דליה מספרת כיום שאדי היה מקנא לה. המצב היה הפוך, אדי שהתחבר עם נערות אחרות, עורר את זעמה של דליה והיא איימה להתאבד.

כשלא היה בא אליה ללילה, היתה דליה מסתובבת אובדת-עצות. "אינני יכולה ל"שון לבדני," היתה מספרת. האינך באיבוד עצמי לדעת היה אחד מאמצעיה של דליה להפחדת משפחתה ובעלה לש"ג. היא הי"תה אף מסוגלת לעשות זאת רק כדי להכתיים את משפחתה ולנגס בה. יום אחד הודיע לה אהונה כי החליט לחזור לארצה, ולקחת אותה עמו. מכיון

תיאטרון

מאבק מכוסה אבק

בית הכובות (התיאטרון הקאמרי) היה לגבי ראשיהשיבה בקהל הצופים, מזכרת חיה לחתיית נעורים, כאשר אמהות רבות בסוף המאה ה-19 קראו לבנותיהן בשם "נורה", על שם גיבורת המחזה. אירופה המתמשכלת כולה המשיכה שנים על שנים בחיכות, אם רשאית אשה שגילתה כי חי נישואיה לא היו אלא אשליית כוב, כי ניכר פה עליה תפקיד בובה שבלם את התפתחות אישיותה העצמית, כי בעלה לא דמה לאמיר תו של דבר כלל וכלל לאביר חלומותיה — לעזוב את בית הכובות שלה.

לגבי הצעירים שבקהל, שראו בחייהם הי קצרים די והותר נשים שעזבו את בעליהן מסיבות קלושות הרבה יותר, וללא ניד עפעף של החברה הסובבת, נראתה הבעייה כולה כסערה בכוס של מים עומדים.

לא היתה זו אשמתו של הנריק יוהאן איבסן, כמחזאי בן תקופתו, לחם על רעיונות אקסואליים לשעתם — במקרה זה, שחרור האשה. אך כמחזאי גדול, בנה מלחמה זו במסגרת התכונות האנושיות הקיימות תמיד. איבסן עצמו היטיב להסביר, ברשימות ש כתב שנה לפני חיבור בית הכובות, את הצד האחר של מחזהו זה. "ישנם שני מיני מצפון", כתב, "האחד של הגבר, והשני — שונה בהחלט — של האשה. הגבר והאשה אינם מבינים זה את זה, למעשה. אך בחיי היומיום שופט הגבר את האשה לפי קנהי המידה שלו".

חוקיהתהיישנות. אילו הודגש בהצגת בית הכובות מאבקם של שני מיני מצפון אלה — מצפון הרחמים והאהבה האנושית של האשה לעומת מצפון הכבוד והמוסר הנבוב של הגבר — היתה נמנעת ההרגשה המעיקה, כי חוקיהתהיישנות חל על איבסן ממש כעל סופרים חשובים פחות. אלא ש הבמאי קורט הירשפלד, שמלאכת הבימוי שלו מלוטשת ונקייה מאוד מבחינה מקצועית, עשה עזל לאיבסן — הוא התייחס אליו ביראת כבוד מוגזמת, הודיש בזאת את שיכבת האבק שהצטברה על רעיונותיו בני החלף.

את הנקודות החלשות של המחזה הדגיש עוד אישיון הכוחות המובהק ששרר על הבמה בין נורה (חנה מרון) לבין בעלה (יוסף ידן), אשר חולשתו ואנוכיותו, ש הובלטו במשחק, הגבירו את סתירותיו ה פנימיות של המחזה, תחת לטשטשן. ובכל זאת היתה ההצגה לחתייה שאינה ראוייה להחמצה, בזכות משחק המפואר של חנה מרון. הקהל, שהתגעגע למשחק זה בשנתיים בהן נעדרה מעל גבי הבימה, פרץ בתשואות סוערות — בראשיתה של ההצגה.

מאחורי הקלעים

הסוחר בחסות השגריר

לא תמיד הכרוזותיהם של התיאטרונים בדבר בואו של המחבר מחוץ לארץ להצגת הבכורה הן בבחינת תכסיס פרסומי סתמי, אך לפעמים הן פשוט מוקדמות מדי — דבר זה מתברר מתוך מכתב שקיבלה השבוע הנהלת התיאטרון הקאמרי, בו מודיע בן לוי, מחבר בגלל חנוכה, על בואו לארץ ב סוף חודש מארס. "שמעתי", כתב לוי, "שההצגה בישראל טובה יותר מאשר הה צגה בלונדון, ואני משתוקק לראותה". המחז זאי, שהוא גם עסקן רביהשפעה במפלגת העבודה הבריטית, יהיה כנראה אורחו של משרדהחץ בשעת ביקורו. . . . **פראנסים ראנר**, שגריר בריטניה בי ישראל, עומד ליצור תקדים: הצגה בתיאטרון ישראלי בחסותו של שגריר מדינה זרה. ראנר דל גאות לקחת תחת חסותו את הצגת מחזהו של ויליאם שקספיר, הסוחר מוונציה, בבימויו של טירון גאתרי. . . . **לרא שונה** בתולדות התיאטרון העברי מנסה עתה אחד התיאטרונים לרכוש את זכויות ההצגה של מחזה — שטרם נכתב. המדובר הוא במחזה המוסיקאלי שלמה המלך ומלכת שבא אותו עומד לחבר, לפי הזמנה מראש, הסופר האנגלי תושבמאיוורקה רוברט גרייבס, שביקר לא מכבר בישראל. גרייבס, שניגש בגיל 63 לחבר את המחזה המוסי קאלי הראשון שלו, סיפר כי המחזה יוצג בניו יורק בעונת הסתיו ומאוחר יותר יוצג גם בלונדון. כוכבת ההצגה בניו יורק תהיה הזמרת המולאטית, שביקרה אף היא בישראל, לנה הורן, מלכת שבא. "היא שחורה ונאוה: ממש ככתוב בשיד השירים", אמר גרייבס, "נוסף עליה אוכל לכלול במחזה — לצערי — רק 12 נערות מתוך 300 הנשים

פרסום של אריאל

אקדח ישן זה

דגם טורקי מהמאה הקודמת, אינו יכול לשמש יותר כמצעיי הגנה אישי.

לא פחות מיושן ממנו — ההרגל להחזיק מזומנים בבית, במגירת התכשיטים או במקום מחבוא אחר.

הפקד כספך במקום בטוח ובידיים נאמנות בידי הבנק הגדול והותיק במדינה.

בנק לאומי
לישראל בע"מ

אתה סובל מזה?

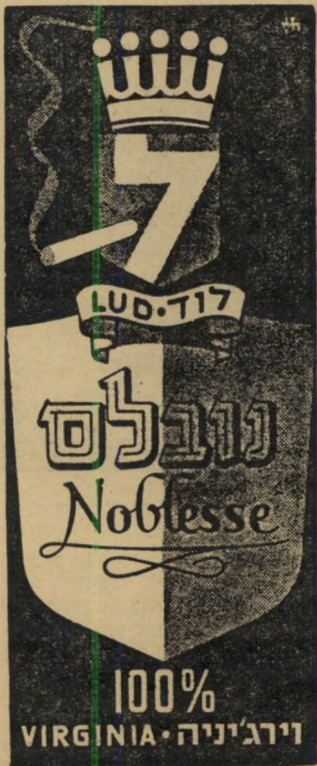
ע
ה
ת
ה
פ
י
פ
י
ח
ב
ס
ג
ה

ע
ה
ת
ה
פ
י
פ
י
ח
ב
ס
ג
ה

שיטתנו הבדוקה מאפשרת
★ מניעת נשירת שערות
★ הצמחת שער חדש
אחריות גמורה

במקרה של איהצלחה יוחזר כסף
"רובינס קוסמטיקום"

בהנהלת מר א. רובין ביאוקוסטיקאי מדופלם
תל-אביב, רח' פינפקר 2, טל. 22128. חיפה, הרצל 1

20 סיגריות - 700 פרוטח

חופשת חורף אידיאלית - באילת

חגיגת אולימפיאדה

התל-אביב

המוסיקול הפרינציפלי ספטי

גיורא גודיק מתכבד להציג
בחסותה האדיבה של שגרירות צרפת בישראל

הזמרת הפורטוגזית המפורסמת

אמליה רודריגז

מיוצגת בישראל ע"י האימפרסריו ברוד גילאון

בראש מצעד כוכבי תכנית ג'

- ✱ דני ריידל — הזמרת הצרפתית
- ✱ ג'ין וצ'רלס סרני — רקדני ארה"ב
- ✱ נוי וריי — האקרובטים הנפלאים
- ✱ טריון טולרי — בלהטוטי מתח
- ✱ ישראל נשרי —
- הקסילופוניסט הישראלי
- ✱ תזמורת אולימפיאדה

רק 6 ימים
בתל-אביב
הצגת הבכורה
מוצ"ש - 28.2
7 - 9.30
"אהל-שם"

מכירת כרטיסים מוקדמת
החל מיום ד', 18 לפברואר,
במשרדי הפצת כרטיסי בודד
המפיץ הראשי: "כנף"

הוא במאי, עולה חדש מאחת מארצות מזרח-אירופה, העומד לביים בהבימה את מחזהו של הסופר הדרום-אמריקאי קאסונה העצים זקופים ימותו, עם חנה רובינא בתפקיד ראשי. הסיבה: הוא השאיר בארצו את משפחתו, וחושש לגורלה... לפי כל הסימנים עומד התיאטרון הקאמרי להסתפק בעונה זו בהעלאתם של חמישה מחזות חדשים (אלה שהועלו עד כה) וכי חידושה של הצגה אחת (מאריט) — בעוד שבעונות אחרות הגיע מספר ההצגות החדשות לפעמים עד כדי 12. "הקהל אשם בכך", טענה הנהלת התיאטרון, בהצביעה על האולמות הגדושים שהצגות אלה ממשיכות למלא. בשבוע הבא יתחילו החזרות על הצגת הלילה ה-12 של חיליאם שקספיר, אך נראה כי ההצגה לא תזכה לראות בעיר. גה זאת את קרשי הבימה, פרט, אולי, לכמה הצגות נסיון... הוויכוח ההיסטורי בין חטיבת גולני וחטיבת הנגב על השאלה: מי מן השתיים ראוייה לתואר של כובשת אילת — יועלה על הבמה במסגרת המחזה המוסיקלי שלושה שחלמו, שיוצג בחגיגות העשור לכיבוש אילת, בי ביומה של שולמית בתדורי... ריקה ויוחנן זראי עומדים לצאת למסע באי רופה, שיתחיל בהופעה במסגרת המוסיקול הפאריזאי אולימפייה ויימשך, אולי, בהי פעות נוספות בארצות אירופיות אחרות. שני החידושים של ההופעה בפאריז: ריקה

700 הפילגשים של שלמה. גרייבס מבסס את מחזהו זה על מחקרים עצמיים בתנ"ך, באגדה, בקוראן ובמקורות חבשיים, ומבטיח להישאר נאמן למקורות אלה ככל האפשר. את ההצגה בניו-יורק יביים הבמאי טירון גאטרי, המביים עתה בהבימה את הסוחר מוונציה. הסיבה למפנה מהפכני זה בכתיבתו: "מה לעשות? אני צריך כסף", אומר גרייבס... "אירמיה המתקורן", מחזה מוסיקלי קלי שהוצג בפאריס בהשתתפות זיוי זיאני מאר ורולאן פטי, וברומא בבימויו של ויטוריו גאסמאן, יגיע כנראה גם לבמה ישראלית. הבמאי שמואל בונים, שראה את ההצגה באירופה ארבע פעמים בזה אחר זה, הודרו לרכוש את הזכויות למען התיאטרון הקאמרי, אף כי העדת הרפרטואר של התיאטרון טרם דנה במחזה. תוכנה של הקומדיה המוסיקלית: מעשה בפרוצה פאריסאית שסטודנט למשפטים מתאהב בה ומקנא למחזיה הרבים. הנוג בה לכלל הסכם כי לצורך פרנסת שניהם תסתפק הנערה במאהב קשיש אחד ויחיד, אולם קנאתו של הסטודנט מביאה אותו לידי כך, שהוא מתחפש לעשיר זמן, לחה שטר כסף ובה אל הנערה, הממרת לאחר מכן למסור את הכסף לאהובה הצעיר, שאינו אלא אותו איש עצמו. בעוד השטר מתגלגל הלך וחזור מידו אל ידה ומידה אל ידו, מתחיל הסטודנט לקנא בדמותו השנייה, ובסופו של דבר הוא מחליט לרצוח את הוקן עלידי

שחקנים ירון ומרון ב"בית-הכובות"
לא נורא, נורה

תשיר כמה שירים ישראלים בתרגום ל- צרפתית, פרי עטו של העיתונאי ישעיהו בן-פורת, ותופיע לבושה שמלת-ערב שחור רה נורמאלית, ללא סממנים תימניים כל- שהם. יוחנן זראי יקדים את צאתו בחודש ימים, וריקה תצטרף אליו רק לאחר הרי פעתה במחזה המוסיקלי שלושה שחלמו באילת.

הצגות תדרוך

● **ניצוץ של משורר** (הבימה) — לבטי הקליטה של קצין אירי לשעבר במרוח אמריקאי. שמעון פינקל, בת-עמי, מרים זוהר ואבנר חוקיהו במשחק מעולה במחזהו האחד- רון — ולא הראשון באיכות — של יובין אויגיל.

אופרה

● **פאלסטאף** (התזמורת הפילהארמונית) — בת-הזקונים של חרדי, השופעת עליצות נעורים, בביצוע על רמה בינלאומית, בניצוחו של קארלו מאריה גיוליני.

מחול

● **בימת מחול** (אולם אהל, תל-אביב) — הופעת בכורה של שלוש להקות, בהדרכת נעמי אלסקובסקי, רינה גלוק ורינה שחם, המנסות להקים בימה קבועה למחול חדיש.

תערוכות

● **הקריקטורה בישראל** (המוזיאון) — און לאמנות חדישה, חיפה) — 180 רישומי עטם של רוב הקריקטוריסטים המקובלים על העיתונות הישראלית, מודש ועד רענן לזריא.

הטלת אביוזי התחפוש של אל הנהר. אלא שבינתיים, הפכה קנאתו לשיחת-היום בקפה הסמוך, המשטרה ממחרת לאסרו באשמת רצח והוא אף נידון למאסר אחרי שאינו מצליח להוכיח כי הוקן לא היה ולא נברא... **משא ומתן** על פתיחת מועדון-לילה בנוסח מועדון התיאטרון מתינה בין הנהלת מלון זן לבין דן בן-אמוץ וחיים חפר, שיהיו אחראים, במקרה של הצלחת המשאומתן, על התוכנית הא-מנותית במועדון החדש... **יוסף מילדא**, מייסד התיאטרון הקאמרי שניח את קשריו עם תיאטרון זה לאחר הפיכת החצר, עומד לביים בברלין מחזה את אחת מהצלחותיו בישראל: הנפש הטובה מסצ'ור אן של ברטולד ברכט. כן לומד מילוא את מקצוע בימוי-סטודיו ומתעתד לביצוע בישראל בקרוב... **דניאל בירנבוים**, הפסנתרן הישראלי הצעיר שהגיע בינתיים לגיל 16, נחל הצלחה גדולה בביצוע הקונצרטו הרביעי לפסנתר של בטהובן עם התזמורת הפילהארמונית הלונדונית בניצוחו של חיליאם שטיינברג. הוא יצא עתה לסיור נוסף בדרום-אפריקה... **רפאל קלצ'קין**, שחקן תיאטרון הבימה, שגויס על משחק פירסם בשעתו רשימות עיתונאיות ופיומגים והצטיין ככדורגלן חריב, עומד לגלות את כשרונו בשטח נוסף: גראפיקה. הוא יצייר בעצם ידיו את האותיות לעטיפת התוכניה של הסוחר מוונציה. את הציור תוסיף ציירת התפאורות של ההצגה, טניה מואיסביץ... **לא קל להשיג בישראל עצי חג-המולד והעיסורים המיוחדים שלהם** — דבר זה גילה התיאטרון הקאמרי, שהיה זקוק לעצים כאלה ליצור הצגת נורה. העצים הנראים על הבמה הושגו לבסוף בעזרתה הפעילה של הציירת הנורבגית בישראל, ששמחה לתת יד בהעלאת אחד ממחזותיה החשובים של בן-ארצה הנריק איבסן... **איש התר** אמרן היחיד בישראל, המתרחק לפי שעה מכל פירסום — עד כדי עליונים —

התערוכה החקלאית

ראשון לציון - צומת בית-דגון

אפריל - מאי 1959

ממוצגי התערוכה:

- הר הקקל
- מפגן המים
- ביתן ההדרים
- מיכון חקלאי
- חינוך חקלאי
- משקיעוז
- חגגת הצומח
- שיטות השקיה
- פ ל ח ה
- צאן, בקר
- ל ז ל
- ד י ג
- מטעים ופרחים
- ירקות

שטחי תצוגה לרשות מוסדות ואפעלים

העיקר לשבת

ירושלים, פנה ראיבן משעלי, 64, תושב מעברת קרית-נחום, ללשכת ה'... תבע לסדר לו מקום במושב זקנים, נתקל בסירוב, תקף את פקידת המשרד, הועמד למשפט ונידון לשישה במשך שלושה חודשים בבית-הסוהר.

צ'ק רחוי

פתח-תקוה, עלה נעים זכריה, 34, לאוטובוס ד', נתבע לשלם סך של 95 פרטות, הוציא פנקס צ'קים ורצה לשלם את דמי הנסיעה בצ'ק, היכה את הנהג כשה סירב לקבל את הצ'ק, שילם בבית המשפט 30 ל"י קנס.

"תפוס את החלב!"

רמת-גן, הבחין ישעיהו איזמיר, כי אלמוני גונב בכל בוקר את בקבוקי החלב שמניח החלבן בפתח ביתו, שם לו מארב במשך שנתים ימים ולא הצליח לתפוס, התיאש ומסר על הענין למשטרה.

חולשה תציר ממות

אשקדון, ניסה צעיר בן 18 להתאבד, ששה ספל רעל, שכב במיטתו, נזכר כי השכנים הבחינו במעשהו והתקלו כדי להצילו, החל לרוץ מחוץ לעיר כשהשכנים בעקבותיו, על מנת שלא יצילוהו, נחלש בגלל הרעל, האיט את מרוצתו, נתפס על ידי השכנים שהביאוהו לבית-חולים, שם הוצל ממחט.

מיתרים מותרים

בני-ברק, התלוצץ האורח שמשון הר" שקוביץ כי שכנו ממגן בכניור בשעות המנוחה שלו, כולל שבתות וחגים, פנה למשטרה, תבע לעצור את האיש, נענה כי גניבה בכניור בשעות-המנוחה אינה מהנה עבירה פלילית.

ער המיפה האחרונה

דמרייט, ארצות-הברית, בשעה שש"ר צה שריפה במטבח הבאר של פרנק קולינס, שעה שהבית התמלא עשן, כשה כבאים עמלו ומרצות לכבות בעזרת צינור רות מים את הדליקה, סירבו בשעה לקוחות קבועים של הבאר לזוז ממקומותיהם.

יעירות בני גבול

ירושלים, גילו פקיד העיריה, כי חברם לעבודה אריה עתיר, שפוטר מעבודתו בעירייה בגלל חוסר-יעילות, נשלח מטעם האו"ם לקולומביה, כמומחה ישראלי ליעול.

קדיעה לבז

נוטינגהם, בריטניה, הודיע השריף המקומי על חיפוש יסודי אחר הגנבים שגנבו חץ וחלק מהקשת של פסלו של רובין הוד, הניצב בסירת נוטינגהם.

עצים למדורה

חיפה, הואשם מוחמד מוברק, 61, בהתפרצות ללול וגניבת ארבעה תרנגוליהודו מתוכו, הסביר לשופט מדוע גנב את העופות, נכנסתי ללול לחפש קר"שים ישנים להדלקת אש, ותוך כדי כך נתקלתי בעופות, או לקחתי אותם.

אימוניפיציה

נתניה, הכריזו 40 תלמידות בסמינר למורים וגננות על שביתת לימודים לאות מחאה על שלא ניתן להן להשתתף באימוני הגדנ"ע, טענו כי הן שובתות מאחר שאם לא תצאנה לאימוני הגדנ"ע, יהיה להן קשה לסבול את ההתגרות מצד הבלנים הלומדים עמן.

טיבע בגל שיעמום וחול. והוא אוהב מאד לכתוב מכתבים וגם סיפורים, אומר הוא. הוא פשוט רוצה לספר לנוערה בת 17-18 על הספרים שהוא קורא והסרטים הטובים או הרעים שראה.

את יודעת, לעולם אי אפשר לדעת אצל גרפומנים צעירים. מה איכפת לך שיהיה לך סיפור קצר משלו אצלך במגירה? אולי זה יהיה פעם שחה משהו? וחזק מזה, האם אינך מאלה הכותבות שירים בסתר?

בריוק כמו בריויט

כל הספספסורה שחת. תהיינה אלה יש ראליות או אמריקאיות. הנה לפניכם מכי תבה של (1116/152), אמריקאית צעירה הכותבת אנגלית בשגיאות ואוהבת מלחים: "... אני נערה אמריקאית בת 18 1/2. הגעתי לישראל לפני כשנה. אולם אינני מסוגלת לכתוב עברית בלי שגיאות וזו הסיבה מדוע אני כותבת אנגלית. למרות שיש לי המון ידידים, הם משעממים אותי, וכיזון שאני מתכתנת להישאר בישראל עוד זמן מה לפני שאחזור לסטייס, הייתי מאד רוצה להכיר במיוחד מלחים או כל חייל אחר בצה"ל.

"מידותי זהות לאלה של בריויט באר-דו. יש לי שיער בלונדי ועיניים כחולות. גובהי מטר ושבעים. אני מקוה שחברי לעט לא יכתבו לי רק בגלל גיזותי כי אם גם כאל ידידה טובה." רואימ?

משני הקצוות

לפניכן שני ימאים צעירים מצי הסוחר (1116/153) העושים רושם חבוב מאד ש' אלמלא הייתי מתביישת, הייתי אני עצמי כותבת אליהם. הם אינם משתחזים ופורטים את מעלותיהם ומידותיהם, וכמה שהם יודים עים לרכוש ידידים ולהצליח בחברה. כל מה שהם מבקשים הוא התכתבות נעימה עם שתי חפאיות חייגניות. הם נשמעים אוספטימיים ואוהבי חיים, "אוהבים להתברר ולתפוס את החיים כמות שהם משני קצוותיהם."

אנגלית פרפקט

אמא של (1116/154): תראי איזו מין בת יש לך: ריקה וזאי או לא ריקה וזאי, יש לאו לא ניל, אני הייתי חובסת בה, במקומך. על המקום הקלאסי ביותר. והגורא מכל הוא שהיא דחקה תקבל מכתבים רבים: "הנני נערה אשר נקראת עליידי החברה חתיכה, נו, הנוסחה הידועה, עיניים ירוקות שערות בלונדיות וגוף אלה-ברייגיט באר-דו בסך הכל הנני בת 15 אבל אני מעוניינת דחקה להתכתב עם אחד בן 18 למשל. הנני ילידת ישראל לפי מוצאי אמריקאית בנפשי וגם בדיבורי. יודעת אנגלית פרפקט חברה סלוגנית היא אהבתי וחתיך בן 18 הוא שאיפתי."

אכתירוקס פרותי

גיות, בעלות הופעה נאה וחברמניות. בנור גע לפגישה ראשונה, זה עדיין רחוק. סוף כל סוף אנחנו נמצאים ביחידה קרבית. אנחנו שלושה צברים!!! נא לשים לב. אנחנו מוכנים להתכתב, אילו בנפרד. מוטב שהיינה יודות. אם לא, אנחנו מוכנים לעשות ביניהן היכרות. "דרך אגב: לשושתנו הבעת פנים נאה ואדיבה (רוצחים)."

חברה טובה באמת

(1116/148) לא הירבתה במתן פרטים על עצמה. הצלחתי איכשהו להבין ממכתבה הנבון שהיא נערה כבת 16. הנמצאת ב' קיבוץ והצמאה למכתבים של נערות בנות גילה. יש לי רושם שהיא בודדה מאד. "אני רוצה להתכתב עם חברה," אומרת היא, "לא חשוב מאיפה. עם חברה טובה."

אהרון אמיר וצייקובסקי

הוא תלמיד שביעית בבאר-שבע, (1116/149) עושה רושם של ביישן במקצת ותוכלי בקלות לעודד אותו. אני בטוחה שיהיו לכם כמה נושאים משותפים. תארי לך ש' הוא אוהב את צייקובסקי מעריץ את אהרון אמיר ואת פרנק סינטרה.

האשתונות שלהן

הן אומרות שהן בטוחות שאומר כמה דברים בלתי נעימים עליהן (1116/150) והן כמעט צודקות. בחיי. לא משום שהן ירו' שלמיות. כבר חדלתי לרדוף אחרי ירושל' מים, וגם לא משום שהן בנות 16. הן פשוט נשמעות, אבל לא להתבטא בעדינות, לא ביותר חכמות, אבל הן חובשות אחרת. הן מספרות, בעברית מלאה שגיאות, כמה שירושלים משעממת ושמוכרחים להימצא שני נערים שיוכיחו להן שאין זה כך והן מלמלו גם משהו על "האשתונות שלהן". אינני זוכרת בדיוק מה. והן מאד מפציזות שאעשה משהו למענן כי "אנחנו כבר מתות משיעמום חבל עלינו אנחנו כל כך נחמדות אחת שחחרות ואחת בלונדינית." לא איכפת לי, בעצם, שהשיעמום ימית אותן. מות אלגורי, כמובן. ולכפ?

גם סיפורים

(1116/151) הוא חייל צעיר אישם, ה'

האופנה והיתומות העשירות

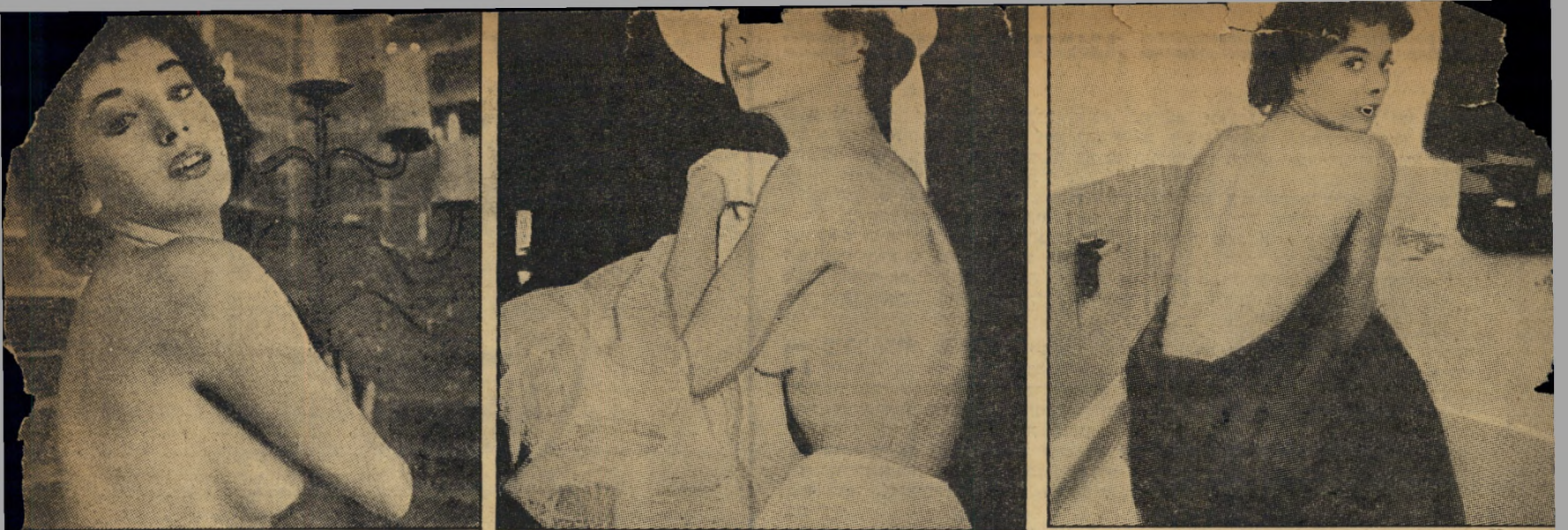
חשבון ארוחות רבות, פלוס עדיים וגעלי סאטן צבעוניות. המעניין שבכל העניין הוא הצעד הבא במלחמת מעמדות זו. האם תעזו הנערה העניה לחזור לתלבושת היתומה? ואם כן, האם תחזור לתלבושת העשירה לסמרטוטי ושגענותיו של סן-לורואן? לא קשה לתאר ששני הדברים כאחד יקרו.

אני מרוצה, אני מרוצה, הוא מרוצה ש' פארת החזירה לעולם את המותן ואת החגורה ואת קימורה הענג של הגיורה. אולם באירופה, בעיקר באנגליה, ישנה נערה אחת שלא איכפת לה כך או אחרת. הנערה העשירה. יש לה התלבושת הפרטית שלה והיא נצמדת אליה. בשכר היוםים היה קל להתלבש כדי להוכיח את הסטאטוס החברתי שלך. היית

היה זה קשה לנערה העשירה והמשועממת להזור ולבלוט בסביבת המוכירה הפשוטה. אפילו ידיותיה הטובות ביותר לא יכלו להבחין בהבדל. אולם עתה נקטה הנערה העשירה האמיתית בצעד חדש, שהחזיר את הנערה העניה למקומה. הסיגנון הוא של היתומה האריס-טוקרטית. הנערה העשירה לובשת שמלה לא מונחת היטב על גופה, חגורה החובקת ברישול את גיורתה, והיא לובשת אותה עונה אחרי עונה. הנערה העניה עוקבת אחר האופנה. היא לבשה את השק, את הטרפו, את קו האמפירי, ועתה היא רצה לחנויות כדי לרכוש את שמלת הכתונת. הנערה העשירה לובשת מטפחת איכרים גדולה על ראשה ונראית כפליטה. הנערה העניה חובשת כובע חמוד בעיר או מתהלכת בתסרוקת הדורה ונפוחה. הנערה העשירה מתלבשת למסיבה בגינס וחולצה גברית. הנערה העניה לובשת שמלת סאטן או קטיפה, שאת הכסף שבבילה חסכה על

שחקניות ווד, שפיררודן ודון, תצלומים לגברים" זיוה לא היטיבה

אנשים

בריאות בקילומטרים

חיבה מיוחדת למוצרים רוסיים גילה השבוע נשיא המדינה **יצחק בן-צבי**. כאשר ערך הנשיא השבוע ביקור בגייסות השריון הוא חלף גם על פני סנק, שהעירו את תשומת ליבו אלו כטנק סובייטי מסוג ט. 34 מתוצרת סיני. הנשיא גילה התענינות מיוחדת בטנק זה, ביקש מהמדריך שליחה אותו לשלוח לו הביתה צילומים של ה-טנק הסובייטי . . . אל משפחת הצועדים למטרות בריאות הצטרף גם שרידהות הרב **יעקב משה מזליראנו** שגראה צעד מדי צהרים מרחק של שלושה קילומטרים. ידידיו של השר מציינים כי הוא נהג לצעוד עוד לפני שהצטרף לממשלה . . . בהתקרב חגיגות יובל החמישים של תל-אביב, נזכר קצין המשטרה והבלש לשעבר וכיום מוציא האנציקלופדיה לחוצי הישוב, **דויד תר** הר, בגניבה הראשונה לה זכתה תל-אביב. לתדהר הצעיר, שגר או ברחוב הרצל 7, פינת שדרות רוטשילד, נודע באחד הימים מפי אמו כי בלילה ננבזה מהם הכביסה. בבוקר בדק את החצר ומצא שני עקבות נעלים שעל אחת מהן היו שלושה מט מרים, שהשאירו סימנים. מאחר שרחוב הרצל היה סלול אז מאדמת קורק, הלך תדהר לאורך העקבות והגיע לשולחן בין שלוש רגליים ברחוב הרצל שהיה שייך לתמיני בשם יוסף שהיה מוכר גרעינים. תדהר עקב אחרי התמיני עד שהלך לדין רת, בקרא לשוטרי תורכי, שערך חיפוש וגילה בקיר את הכביסה הגנובה. מאז החליט תדהר להפוך לבלש מומחה . . . סיפור אחר מימי ראשית העיר מסופר על חיים ברוך, הודיע כבעל המלון של העליה השנייה, שהיה משכיר חדרים בביתו. כאשר **צבי איזקסון**, כיום נשיא התאחדות ה-איכרים, בנה בשנת 1926 את בית המלון פנטי, שנחשב בזמנו כשיא השכלול והידור, הודיע חיים ברוך כי איזקסון יפ שוט את הרגל. כששאלו אותו: מגני לך זאת? השיב: "מאין יקח איזקסון כל כך הרבה פישפשים בשביל כל כך הרבה חדרים?"

הקלטה על הראש

חוש הומור מיוחד גילה לאחרונה **זאב אלטגרא**, עורך בטרונ של ראש עיריית רמת-גן **אברהם קריניצקי**, ידיעות רמת-גן. אחרי שהואשם על ידי אחד מאזרחי העיר כי הוא מנהל בזמן האחרון תעמולה ומסע פרסומי עבור **שמעון פרס** בעת-גו, וכי גלינות העור גרושים במתנוותיו של פרס, שהוא ידו האיש של העורך, מיהר אלטגרא להכחיש את האשמה. פרסם תמונה של פרס, העיד עליה כי זו התמונה היחידה המתפרסמת בעתון . . . ידיד **משה פלדנקרייז**, שחזר לאחרונה מ-ספור בארצות-הברית, שם ניסה לאסוף כסף פים להקמת מכון להתעמלות לפי שיטתו, גילה כי בשנתו שם הציע לחברת ההק לטה קולומביה, להקליט תקליטים של שיעור רים בתורת העמידה על הראש, לפי המתכונת בה הורח את ביג. החברה התחסמה בחשבות להצעה, למרות מכתב ההמלצה האישי של בן-גוריון, ביקשה לראות תחילה

רדיו

תכניות

שיר ישראלי בקולונוע

אחת התופעות האפניות והמרגיות בי יותר בישראל, היא התנהגותו של קהל ה-צופים בבתי הקולנוע. כשם שלכל סרט המוקרן בישראל, מודבק בדרך קבע סרטון זרעה לפירסומת, כן מודבקת אליו חבורת פרחים, או סתם צופים במצב רוח טוב, המגיבים בקול-רם, שורקים, צועקים ועושים הכל כדי למנוע הנאה משכניהם. המחריד שבתופעה זו, שאיש כמעט אינו מגיב עליה, לא הסדרנים, לא השוטרים, ואפילו לא ה-קהל, החושש מתגובת אלימות.

השבוע הצליח יצחק ("צחי") שמעוני להמחיש בצורה קולנועית יותר מספג חברתי זה. למרות שעשה זאת במסגרת תכנית בידור, היתה להמחשה משמעות הרבה יותר עמוקה. מה-אולפן שלה צחי צעיר כבן 25, בשם דוד, לקולנוע עזו, שם הוצג הסרט רטן את הרוח. מלחה באיש הרדיו חגי פינסקר, היה דוד צריך להפריע במשך שעה ארוכה את תגובת הצופים.

הציבור ציחק. דוד החל לשיר ממור שבו בקול רם את השיר ארץ זבת חלב ודבש. הוא לא שר רק קטע אחד, אלא את כל בתי-השיר עם ואריאציות. המאזין שעקב אחר המתרחש באולם הקולנוע באמצעות משדר מיוחד שהותקן בו, ציפה לרגע בו יקומו הצופים כאיש אחד, יפצחו לצעיר את ראשו, או לפחות ירגמו אותו בשברי כסאות. אולם לא. שכניו של הזמר הקולנועי החלו לצחק. אחדים מהם, עצבנים כנראה, ביקשו ממנו באדיבות: "אדוני, זה מקום ציבורי, אסור לשיר כאן".

הצעיר לא הסתפק בזה, הוא גירה את הקהל: "מה איתכם, תפתחו את הפה ות-שירו אתי יחד, נו, מה איתכם?" השידור נפסק. המאזין יכול היה להשלים בדמיונו כיצד מצטרף כל הקהל לשירת ארץ זבת חלב ודבש. אולם התברר שלכל דבר גבול. במקרה היה שכנו-לפסל של הזמר השופט אבינועם עזון, שהזמין את המשטרה. התכנית היתה מוצלחת. אולם היא היתה יכולה להיות מוצלחת עוד יותר לולא היה שופט יושב בשכנות לזמר. המאזין יכול היה או להמשיך לשמוע שירה ישנה עם פסקול הסרט, כשהקהל נהנה

תדרין

משדרים אלה מתוך משדרי השבוע עשויים להיות מניינים. שינויים אפשריים:

- **הצגות וחצי** (קול-ישראל, יום 21.30) — הקלטה מלאה מהופעתו של הזמר הצרפתי איב מונטאן, בצירוף ויכוח על צורת הגשת פזמונים.

- **שאלות גדולות לידים קטנים** (קול-ישראל, יום 18.00) — שמאל רון ותנה בן-ארי מפקים פניני חכמה וצניניות מילדים בגיל בית-הספר.

- **בית המשפט** (קול-ישראל, יום 20.00) — צוות מומחים ששם אסור למיר-סום, ידון במשפטי-דיבה של פושע נגר עמו.

ריו, ותוך כדי אימוץ שברה לו את הצלעות . . . לגורל טוב מזה זכה **יעקב פז**, האיש שחיבר את אחד המחזות הפורלריים ביותר בישראל, מוסיף וינטלסור. פז, בחזר ישיבה לשעבר, שחיבר את המחזה כששכב חולה בבית-חולים, חזר להיות דתי, גידל זקן ומשמש כמורה ברשת החינוך הדתי במושבה קטנה בגליל . . . בחברה יותר טובה היתה **זיוה שפיר** ירוך, הפנטומימאית שרצתה להיות שחקנית והפכה לחשפנית. בכתב עת אמריקאי תמונת לגברים, המיועד להרחת נחת בעיקר לרהקים בודדים, הופיעה תמונתה חישוף חדשה של זיוה בצד תמונתה של כוכבת קולנוע מפורסמת **כנצלרי ווד** וכוכבות פחות מפורסמת **כרוזמרי דון**, הברדנית הברשית (ראה תמונה) . . .

חיוך מסוים ניתן השבוע בהצגת תן חיוך בתיאטרון סמבטיון. הפעם היה זה מאחורי הקלעים. **בני ברמן**, המחלין הצעיר שהיו דמן באותו ערב אל מאחורי הקלעים, נת-פס בעת שחזר, יחד עם צדוק סביר המש-תתף בהצגה, על שיריו החדשים. גרעון שמר וזאב ברלינסקי, אשר התלהבו מאוד מאשירתו, הכריזו אותו עוד באותו ערב להתאפר, לעלות על הבמה, ולשיר את ה-שיר בפני הקהל . . . אל מנהל תיאטרון בצל ירוק, **אברהם** ("פושל") **רשא**, ניגש בימים האחרונים ידיו ושאל אותו: "אתה עוד עובד בבצל-ירוק?" כשהשיב פש-נל בחיוב, קרא לו היידי לצד ולחש לו: "תעזוב מהר את העבודה הזאת, אתה עוד יכול לחלות במחלה מסוכנת, תשמע בקולי, תסתלק מזה." רק אחרי מאמצים הוציא פשנל מהידיד כי הוא חושש שכל שחקני בצל ירוק נדבכו לאחרונה במחלת השחפת. היידיד נשבע: "ראיתי את כולם נכנסים יום יום בבוקר לקליניקה של הליגה למל-חמה בשחפת ברחוב חובבי ציון." פשנל נרגע. כי בבנין הליגה למלחמה בשחפת, עורכים שחקני התיאטרון יום יום את ה-זרות למחזה המוסיקלי החדש שהם עומדים להציג. עוד על בצל ירוק: סיכויים רבים קיימים כי אחד מכוכבי הלהקה, **אורי זורה**, לא ישתתף בתכנית החדשה, יתמסר ללימודים באוניברסיטה בירושלים.

כתביד של השיעורים. פלדנקרייז הציג לעומת זאת להקליט לנסיון שיעור אחד. השיעור, שלדעת פלדנקרייז היה גרוע משום שהשתתפו בו תלמידים בלתי מתאימים, הוקלט ונשלח לחוות דעת ללקוחות נב-חרים של החברה שיצטרכו לאשר אם כדאי להקליט שיעורים אלה מבחינה מסחרית . . . כססוך חמור פרץ השבוע בין הבמאי ה-ישראלי **ביטוש דוידוב** לבין הנהלת הבימה. דוידוב קיבל לפני כשנה המלח בבולגריה, אף הוא במאי תיאטרון, את מחזהו של המחזאי הארגנטיני קסונה הע-צים ימותו זקופי קומה בשני העתקים, בספרדית ובבולגרית. הוא מיהר לתת את המחזה לתרגום, הגיש אותו להנהלת ה-בימה, שהבטיחה לתת לו תשובה, באם היא מקבלת את המחזה להצגה בביומה. לפני זמן קצר, סילפן אל דוידוב ידידו, השחקן **מיכאל גור**, בייך אותו לרגל קבלת עבודת הביום הראשונה שלו בה-בימה, אחרי שקרא בעתונות כי את המחזה קיבל לביום במאי עולה ממזרח-אירופה. דוידוב מיהר להנהלת הבימה, שם הסתבר לו כי הם הציעו את ביום המחזה לבמאי שעלה לפני חדשים בלבד, ששה חדשים אחרי שדוידוב הגיש את המחזה לבימה. התברר כי **הנה** "ובינא", לה מיועד התפקיד הראשי במחזה זה, תפקיד של אשה בת 75, המליצה על הבמאי החדש. הסביר דוידוב: "אני במאי ולא סוכן מח-זות, הגשתי את המחזה להבימה כדי שאר כל לביימו בעצמי. יכולתי לביימו בקלות באהל." דוידוב עומד לפנות אל ארגון האמנים בתביעה לבידור בינו לבין הנהלת הבימה.

אימוץ בין הצלעות

גלויה מורה מאוד התקבלה השבוע באי-ת. הכתובת היתה: רפי נלסון, האדם המצחק, מועדון סוף העולם, ארץ הקרן הקיימת, למרות הכתובת המזורה, הגיע המכתב לתעורתו. השולח **יעקב** ("גיוקי") **ארקין**, הפנטומימאי הישראלי שהוזה עתה בארצו, סיפר בו בין השאר כי לאחרונה אימצה אותו איור רקדנית מפורסמת בפא-

פסוקי השבוע

- **ראש הממשלה דוד בן-גוריון** בפתיחת הקתדרה הצבאית באוניברסיטת תל-אביב: "לצה"ל אסור לנחול מפלות!"
- **העתון היהודי בליץ** על ח"כ יגאל אלון המבקר בהודו: "יגאל אלון הוא אחד מוקני ציון, ואחד ממחרחי המלחמה בארץ-ישראל."
- **מזכיר ההסתדרות פנחס לבון** במועצת ההסתדרות: "חברי היקרים ממפ"ם, אחדות-העבודה והעובד הציוני, והלא כל כך יקרים ממק"י."
- **ח"כ המפלגה הדתית לאומית זרח ורהפטיג**, בעת נאום בכנסת: "נתחדש הלכה בבית מדרשה של הממשלה: שר ומנהל מותאם לו, לא רק לפי ההשתייכות המפלגתית והעדתית, אלא גם לפי ארץ מוצאם ומשפחתם . . ."
- **ח"כ מפא"י אברהם הרצפלד** על בעית צעירי מפלגתו: "כפי שאני מכבד את הצעירים, כך יכבדו הצעירים את הקשישים. בלי שניים אלה לא תוכל הארץ להבנות."
- **רות הקטין**, ח"כ אחדות-העבודה וחברת מועצת הרדיו, בשעת דיון המועצה: "אני ממש נבהלת מחמת הפעילות המוגברת של מועצת הרדיו."
- **דן בן-אמון**: "השלטונות עומדים להטיל כנראה פיקוח חמור מאוד על המונוט. כל הסימנים מעידים על כך. הנה בחיפה, למשל, אסרה המשטרה במשך השבועות האחרונים את רוב מוכרות המוון."

(המשך מעמוד 5)

כנת גדול, מקום המיפגש לשלוש הדתות הגדולות, וכמו שישו התהלך על גלי הכנרת והביא את השלום, כך תפקידנו עתה להביא את השלום לחופי הים התיכון. זוהי השאלה החשובה ביותר בעולם, יותר חשובה אף מן השלום בין רוסיה ואמריקה. אם יהיה שלום אצלנו, יבוא השלום לעולם כולו.

לפלורנץ יש יעוד בשטח זה. פלורנץ דומה לירושלים. היא שוכנת בראש הרים באמצע הארץ, ברוחה ובאקלים שלה היא דומה לירושלים. יש לה תפקיד מיוחד בעולם. אם המדינאים יבואו לפלורנץ, ויחוו בעיניהם בנוף הנהדר שלה, תנוח עליהם שכנת השלום. הפרופסור קרא לי להלן וביקש להראות לי את הנוף. הדבר לא היה אפשרי, כי ערפל סמיך הסתיר את הכל. הוא ניסה להעלות את הנוף, את שרשרות ההרים הרחוקים, לנגד עיני רוחי. ואמנם, היה נדמה לי שאני חודר מבצע לערפל ורואה.

★ ★ ★

ה עיקר הוא, אמר, שעל ישראל להבין את רוחם של הערבים ולחוש כי התנועה הלאומית הערבית היא תנועה חיובית. הוא הסביר לי זאת בהרחבה. לבסוף חייכתי ואמרתי: "אני שמח שהבאתי עמי לפגישה זו את המינשר העברי. אילו שלחתי לך אותו בעוד שבוע, היית מאמין כי אנחנו עוסקים בגניבה ספרותית ומעתיקים פשוט את דבריך." להפירה עשה תנועתית: "מה שנכון — נכון לכולם!"

הסברתי לו את עיקר גישתנו: שיש לשלב את השאיפות של התנועה הלאומית הערבית והתנועה הלאומית העברית במסגרת שמית אחת, כדי להגשימן במשותף. "זהו בדיוק", הוא קרא. "צריכים למצוא את השאיפות הטובות המשותפות לשני העמים. אין ניגוד ביניהן!"

הערתי שרוע המזל, משוכנע רוב רובו של הציבור הישראלי כי התנועה הלאומית הערבית קמה אך ורק כדי להשמיד את ישראל, ואין הבנה לתוכן החיובי של תנועה זו — כשם שאין הערבים מבינים את התוכן החיובי של תנועת השיחור העברית. הפרופסור הזכיר את דברי תומאס אקווינאס הקדוש: "הכרחה אינה יכולה להרוס. היא יכולה רק לאחד ולרומם." לאמור: התוכן החיובי של תנועה לאומית יכול רק להביא טובה. "צריכים להסביר, לחזור ולהסביר", הוא קרא. הוא עשה תנועה של פועל ההולם בפטיש. "הדברים פשוטים, אבל צריכים לחזור עליהם. למה מצווה הכנסיה על הנוצרים לחזור כמה פעמים ביום על תפילת הפאטר נוסטר ("אבינו שבשמיים")? וכי האדם לא יודע כי אלוהים הוא אביו בשמיים? מובן שהוא יודע. אבל זה לא מספיק. צריכים לחזור ולחזור על זה..."

הסברתי שלא קל לבני הדור הקשיש שלנו, שגדלו באירופה, להבין לרוחה של הלאומיות הערבית. אך קם דור חדש, בו יש לחלול את התקחה, דור שגדל באסיה, והמסוגל להבין את רחשילבה של אסיה החדשה.

"אני מבין בדיוק", קרא, "קם דור חדש. צריכים להגיד לו: מה שהיה היה, עכשיו יוצאים לדרך חדשה!"

הוספתי שהרעיון השמי הוא בעינינו דגל עליון, שיתנוסס מעל לשני העמים. בני שני האומים יוכלו להאמין בו ולהיות נאמנים לו, מבלי לחתור על לאומיותם ולבגוד בה. כדי שיהיה שלום, אמרתי, דרוש רעיון עליון כזה — כמו רעיון הכנסיה הקאתולית באירופה של ימי הביניים. רעיון השותפות השמית נראה לנו כמתאים ביותר למציאות. "זה ברור", אמר. "אתם אינכם עם אירופי, אלא עם שמי. אתם שייכים למשפחה הזאת."

★ ★ ★

ב שביך להפירה, היה תוכנו הרוחני של הרעיון השמי מובן מאליו. "אברהם, משה — זה לא העבר, זה העתיד שלכם. העבר של העם העברי הוא העתיד שלכם. לחזור לשרשים פירושו — להתקדם, ולא לסגת!"

הבטחתי לו שזוהי נטיה ברורה בישראל. ולדוגמה: בעוד שהתלמוד, שהוא בעיקרו פרי הפזורה, הולך וגשכח מלב הדור הצעיר, הרי הוא מגלה מחדש את התנ"ך, שהוא פרי הארץ. סיפרתי לו על חידון התנ"ך ועל ההד המפליא שעורר בלב האומה. הסיבה היא, בלי ספק, כי האומה החדשה מחפשת את שרשיה באדמת הארץ ובתרבות עצמה בארץ זו.

"כשתהיו שוב עם התנ"ך", אמר בהתלהבות, "תהיו מרכז העולם!" דיברנו על הדור הישראלי הצעיר. אחרי שהמיתוס הציוני, שהיה פרי הפזורה, איבד את תוכנו החי בלב הדור שגדל בארץ, הוא מחפש רוח חושה. במאתי את תקוותי כי האידיאל השמי יוכל למלא חלל זה.

"רק הרוח קובעת", הסכים. "קח מהאומה הצרפתית או האיטלקית את הכנסיות ואת ציורי הכנסיות ואת המוסיקה של הכנסיות, מה נשאר מהן? האומה עצמה היא רק מסגרת ריקה. הרוח המפעמת בה, היא הקובעת!"

★ ★ ★

ב שטף השיחה, כשהסברתי לו את גישתנו לבעיית הפליטים, גילה לי גילוי מוזעזע, חוליה נוספת בשרשרת הגילויים שנודעו לי בסיוור זה, והרומזים כולם באותו כיוון. בשעתו ביקר להפירה בירדן, ואחר-כך בישראל. בירדן שוחח עמו המלך חוסיין באדיבות רבה, אבל להפירה סייע אותו: "אני לא תיר כאן, אני רוצה לעזור לשלום!" המלך הקשיב ולהפירה פירט לו את תכניתו לפתרון בעיית הפליטים. היא הוזהרה באופן מפליא עם התוכנית הכלולה במינשר העברי — האומרת שישראל תפתח את השערים ותתן לכל פליט את הברירה — לחזור או לקבל פיצויים. לפני נסיעתו התייעץ להפירה עם האמריקאים (שיצטרכו מן הסתם לממן את הקליטה ואת הפיצויים) וקיבל מהם את האו-קיי שלהם.

המלך חוסיין הסכים לתוכנית זו. מאושר מהצלחתו, מיהר להפירה לעבור את הגבול לישראל ולדבר עם דויד בן-גוריון וגולדה מאיר. שניהם סירבו, "אכלתי את ידי", קרא להפירה, ועשה תנועה של אכילת-ידיים. הם פחדו. אבל עם פחד לא מגיעים לשום מקום. ניסיתי להסביר להם שאין מה לפחד. אם יגידו לפליטים שהודלת פתוחה לרוחחה, זה כל מה שהם רוצים לשמוע. אם יגידו להם או, שהם יוכלו לקבל מיד פיצויים או לחזור, הרוב לא יחזור בכלל. הוא יעדיף לקבל פיצויים. אבל צריכים להעיון!"

בראש השנה האחרון שלח להפירה מברק למלך חוסיין, ואיתל לו "שלום עם כל השכנים, כולל ישראל". המלך הודה לו במברק חוזר.

★ ★ ★

ר פתע ניגש להפירה לארון והוציא משם בקבוק קטן וריק של מי-קילון. "אתה יודע מה זה?" שאל בחיוך.

יעתי מה זה? ערב פתיחת ועידת פלורנץ, התעלף להפירה בשעת תפילה בקאתדרלה הנהדרת של העיר. הפרופסור מאיר פלסנר, שישב במקרה מאחוריו, שלף מכיסו בקבוק זה והושיטו מתחת לאפו של להפירה כדי להשיב את רוחו. עתה שומר להפירה על בקבוק זה כעל קמיע.

הוכרתי שפלסנר, אשר לכאורה אינו איש פוליטי אלא מדען, תפס באופן אינסטינקטיבי את המתרחש מאחורי הקלעים של הועידה, והפר את ההוראה שקיבל מראובן שילוח להחרים את הועידה. "פרופסור פלסנר היה האיש הפוליטי היחיד בין הישראלים בוועידה", התלהב להפירה. ובתנועתיד מזלזלת: "כל האחרים היו רק ביוקראטיים!"

הוא התעניין לשמוע מה קרה לפלסנר אחרי שובו ארצה. סיפרתי לו שבטאוני המשטר ניסו להסית את ההמונים נגד פלסנר — אך שאף לא סטודנט אחד לא שמע בקולם. ההפגנה היחידה היתה דווקא הפוכה — משלחת סטודנטים מטעם הפעולה השמית בירכה את הפרופסור על עמדתו האמיצה. להפירה שמה.

★ ★ ★

א חרי שעתיים וחצי של שיחה, וכמה כוסות תה שהוגשו עליי הנזירה השקטה, נפרדתי מן הפרופסורינו. הוא מסר לי כמתנת פרידה, סיסמה: "לקחת, לסבול, להיות סבלני!"

אילו היה זה הדבר היחיד שהבאתי עמי מסיוור זה בשבע ארצות, כשגירי של רעיון "משוגע", גם אז היה כדאי.

המינוי —

קיבלת חשבונך לשנה החדשה, נא פרע אותו בהקדם. עקב הביקוש לעיתון, לא נוכל לאפשר כל משלוח ללא תשלום.

מוצרי מירומית לאיחסון ולתצוגה

ארוגות מתכת לבגדי עבודה בכל הגדלים. חזקים מאוד ומורכבים במיוחד. חד עבוד מפעלים ומשרדים.

הציוד המיוחד לחנויות ושרות עצמי ההופך כל קניה לתענוג. מבני מתכת קלים המצטיינים בפיפים ובנקיונם.

תאי תעשייה הפותרים את בעיית האחסון של פריטים וחלקים קטנים, עם או בלי חלקי חבור.

סופאסלוט — זיתון המתכת המנוקב הפותר את כל הבעיות, מנצל כל ס"מ של שטח. אידיאלי לאצטבאות לכונניות ולכל מיני מבנים אחרים.

MIROMIT

מפעלי מתכת אשקלון 1959
 המשרד: הירקון 106 ת"א טל. 21964;
 המפעל: אזור התעשייה אשקלון;
 חפפה והצפון: ס. רחמני, יפו 95;
 נתניה: ר. גדליה — ש. שטקל,
 רח' רויאל 9.

18

דיו.ב.ק

הנדרשת ביותר בישראל

תשבץ העולם הזה 1116

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14			13	12	11	10
	19		18	17	16		15	
		24		23	22		21	20
	28		27		26		25	
		33		32		31	30	29
			38		37		36	35
	43	42		41		40		39
	47		46		45		44	
			52	51		50		49
		58		57	56	55		54
			60					59

מאונך: 1. נר שא משרה גבוהה בכנסיה; 4. ראש ממשלה אירופאי; 10. רשימה מקור בצת; 11. דרישת שלום; 13. מלת הזירוז; 14. אורה; 15. מורא; 17. דגל; 19. תן; 20. נקי; 22. שכונה ניו-יורקית; 25. בתוכה; 26. פקר-דה בתרגילי-סדר; 27. משנה למלך מצרים; 30. פרי קיץ; 32. נמיר. למשל; 33. חצי יופי; 34. בדחן; 36. מלת הכללה; 37. דמי קניית ה' כלה; 39. ממנה שלט פטיין; 41. שנות אדם; 42. ענף; 44. שוען שוייצרי; 46. הוא של הקבוצה ה' אלופה; 48. אויב; 50. זע; 51. בירה אמריקאית; 53. ממנה תועק, לעתים, האבן; 55. בעלת חמש אצבעות; 57. מלת פנייה לאדון; 58. ממכות מצ' רים; 59. שבת השבתון; 60. ברית.

מאונך: 1. צורה גיאומטרית-מרר חבית; 2. בן בן; 3. לעתים רחוקות; 5. בן יעקב; 6. ספר תנ"ך; 7. מלה המקובלת על הצברים לצורך ושלא לצורך; 8. דרך, ברומית; 9. מאישי המהפכה הצרפתית; 12. תאר; 15. יחידת חשמל; 16. אנשים רבים; 18.

מכה בפנים; 21. חצייה של הבנה; 23. נגד מטוסים; 24. פרק בישעיהו המתחיל שמרו משפט ועשו צדקה; 26. שתוק; 28. בדלת; 29. משורר עברי; 31. צבא ירדן; 32. פר, לש-עבר; 35. אוני; 37. בעל תפקיד דתי יהודי; 38. עשרת אלפים; 40. שירות האינפורמציה של מס הכנסה; 41. סמל מזל; 43. מספיק; 45. מטוס; 46. תלמוד; 47. סבון; 49. חומר כתיב בה; 52. מערב; 54. נישא; 56. של שניים; 58. קואופרטיב לתחבורה.

תרגיל צינור
יותר כריאו
יותר ציור

מלא מרץ ועליצות חיים

טוני דויאל

החלט יאמר - גבור אני!
(יאל, ד. י.)

ריכוז מכסימאלי, חזק פי 20 מכל תוצרת אחרת!

סרטים

אוסקר לקדושה

פונדק האושר השישי (תל-אביב, תל-אביב): ארצות-הברית. לסינים יש הגדרות מדויקות לגבי חמשת מיני האושר המזומנים לאדם בעולם הזה, יש להם גם מושג לגבי האושר השישי אולם הוא לא מוגדר. "כל אדם" אומרים הסינים, "מחליט בעצמו מה הוא האושר השישי שלו." גלית דויאל אילרד, עוזרת בית אנגליה מזדקנת ומכוערת למדי, החליטה בשנות השלושים כי האושר השישי שלה הוא הקדשת עצמה לעזרת השלישי הסינים בסין, והעברתם לדת הנוצרית. "אני מרגישה", אומרת אינגריד ברגמן המגלמת את דמותה של גלית, "כי סרט, שאדוני רוצה שאעז לסיין".

במחוז נידה, בכפר הסיני ואנג צ'אנג, הוטל על גלית לעזור למיסיונרית זקנה להלל פונדק למובילי שירות. היא היתה צריכה לעמוד בפחד הפונדק ולצוק בסין: "אין לנו פישפשים! אין לנו פרעו-שים! יש לנו סיפורים!" ונהגי-הפרדות שהיו נכנסים זכו לסיפורים על הולדת ישו. במרוצת הזמן היא הפכה לבת המקום. היא החליפה את גתיונות, התחבבה על תושבי הכפר, שימשה מפקחת-רגל למושל הכפר (רוברט דונט) היתה צריכה להשיג על ביטול המנוה הקדום של חבישת רגלי הילדות והטלת מום בהן.

אהבה לבנת-עריבת. כאשר פרצה מלחמת העולם השנייה והכפר הותקף על ידי היאפנים שפלשו לסיין, זכתה גלית לאות הוקרה אחרי שהצילה במאמץ כביר קבוצה של מאה יתומים.

סרטו של פרק ("פיטון פלייס") רובסון, המתאר את תולדות חייה של המיסיונרית לאורך שנים וחצי, אינו מצטיין במקורות או בבישה אנושית לנושא. זהו סרט בלתי מהוקצע, עשיר בלהטוטים טכניים, שנועד ליצור התרגשות מלאכותית אצל הצופה. אינגריד ברגמן, המועמדת לפרס האוסקר בשל משחקה בסרט זה, משחקת את תפקידה בתמימות, אולם אינה מתאימה לתפקיד במקום לגלם דמות של עוזרת-בית חדורה אמונה, דמותה של גלית הסינית, היא מעצבת דמות של קדושה, לפרקים מעונה אך לרוב מאושרת, ביוחד בקטעים בהם היא מאהבת בכנת-עריבת (קורט יורגנס). סרט המורכב מעלילה אמיתית. צילומים קיטשים, ומשחק משכנע.

רק ליצוא

סודות הגימנסיה (אסתר, תל-אביב): ארצות-הברית. היא פרודיה עליוה ומשע-שעת, מלאת ציניות והעזה על החי בתר-הספר התיכוניים האמריקאים. יתכן, שלא

יורדון ב, סודות הגימנסיה" גם למורות יש אנטומיה

לזה בדיוק התכוננו יצרני הסרט שעה שיצרוהו. הם אולי התכוננו ליצור דרמה חינוכית נוסח מרד הנעורים, עם מוסר השכל לדור הצעיר, אף כי קשה להאמין בכנות כוונתם זו. מה שהתקבל הוא סרט פעלתני מאוד, נוסח אדי קונסטנטיין, שמטרתו אינה אלא הצגה כמותית של גוגוסטרים, נוכלים, מירוצי-מכוניות, קרבות-אגרופים וכמובן, חתיכות.

בעיר מסוימת, מרכז בידוי מיסטר א. את מכירת הסמים המשכרים, מפקה על פעילות סוכניו המפילים בפח לקוחות, מביאים את תם לשימוש בסמים, כדי לשחקם להם אחר כך. המשטרה התרוצה שולחת את סוכנה האמין (ראס טאמבלין) לחזור אל כנופיה מפיצי הסמים, להשיג הוכחות נגדם כדי לתפסם. לעזרתו מוצבת, מלבד מכונית חזירי-שה, גם ממי ואן דורן חדת החזוה, בדמות דודתו הצעירה. טאמבלין, שאינו שמבל, מצליח לחזור אל מרכז הכנופיה, אולם ניתפס ברגע שלפני האחרון. אלא שכמו תמיד אחרי הרגע לפני אחרון, ישנו גם הרגע האחרון, והמשטרה מצליחה תמיד שלא להמציג.

אנזומיה של מורה. עלילת גוגוסטרים זו, הולבשה על קולג' אמריקאי, שתלמידיו ותלמידותיו, הם לקוחות הסמים המשכרים וגם משחקים.

אם יש בסרט איזה-שהוא מוסר השכל לתלמידי הגמנסיה הוא אינו במסקנה שלא כדאי לעשן חשיש, אלא במסקנה שגם למור רות יש שדיים. מוכיחה זאת יאן סטרלינג המשחקת בתפקיד המורה, חושפת את חיה בשעת שיחת טלפון, במהדורה האסורה לה צגה בארצות-הברית, מיועדת רק ליצוא.

הגווי שבחשי

אין כעסקי משי (מקסים, תל-אביב, בריטניה) הוא סרט המזכיר את הבדיחה על האישה שהצליח להביא נערה אל חורו, הגיע עד ללבניה, והוציא משם את סרט הגוכמי כדי להכין רוגטקה.

דויד ניבן מופיע בו כרואה-חשבונות אנגלי טיפוס, הנראה בדיוק כעשרים פקידים אנגליים טיפוסיים הגרים בשכונות הגר בדיוק באותו בית כשלהם, המדייק להגיע למשרדו בשעה תשע, ואשר במשך עשרים השנים האחרונות לא חל כל מאורע מעניין בחייו. עד אשר יום אחד הוא נתקל במניית בנצרה חמודה (גינביי פינג) המח' דירה לראשו לעשות מעשה הרפתקנות. והוא עושה אותו.

בתפקידו כמבקר חשבונות של שתי חברות לצורך גרבי נשים, אחת בפשיטת רגל והשנייה בפרוץ, מצליח ניבן לזייף את ספרי החשבונות כך שמאונה של החברה פושטת הרגל יראה כמוהו, וזה של החברה הפורחת כמוהו. עד שהענינים מתבהרים, מצליח ניבן להפוך גם, בעזרת מניית ש' הוא מוציא בפריצה מקופת אשתו, לבעלן של שתי החברות גם יחד.

עד לרגע זה הצלחתו היצרנים להכניס את הבחורה לחור ולהגיע עד ללבניה. הצופה הנמתח לאפשרויות המגוונות הטמונות ב' מצב זה, מתאכזב. ניבן חוזר להיות הבעל והאנגלי הטיפוסי כמו מקודם, אולם למי רות אכזבה זאת, נשארים עסקי המשי קור מדיה רחית הומור בריטי טיפוס, עשירה במצבים משעשעים ומהנה.

תדרין

- אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:
- **הדילה שיזכר לעד** (מגדלור, תל-אביב) — מסעה הראשון והאחרון של אנית הפאר טיטאניק, בסידרה של סיפורי-אמת קצרים על שהרחש בה ביום טביעתה.
- **יעקובובסקי והקדושה** (אננה, תל-אביב) — דני קיי בדמות האביר בן דמות היגון ובן הדת היהודית, הססדר בחכמתו קולונל פולני שחצן ומפגור.
- **המפתח** (מוגרב, תל-אביב) — מלחמתן של ספינות-גורר בריטיות בצוללות, ושל קברניטיהן בגורל ובסופיה לורן.
- **נערי המד** (ארמון-זייד, תל-אביב) — זיוז' ז'אנמיר מקפצת, רוקדת ושרה מגבר לגבר בחיפושיה אחר הגבר האידיאלי בסרטזמר צרפתי.
- **הגשר על נהר קוואי** (אוריון, ירושלים) — אפופיאה על האבסורד שבי גבורה.
- **הדיקטטור הגדול** (אוריון, חיפה) — צארלי

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים סביר המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בשבוע בפרס של עשר לירות ישראליות. הזוכה בפרס השבוע הוא צ. תמיר, תל אביב.

אמנות
ציור מודרניסטי מפורסם התרוננו במיטרתו: „ראיתי פורץ משהלך מביתי ובירד רכוש רב“ כרו לעזור למשטרה בחיפושה. ציור האמן את רמותו של הפורץ האלמוני שבועיים עסקו מיטב הכלשים בחיפוש אחריו הפורץ לפי הציור שבידם לבסוף עצרו מספר ומכרשת נעליים - התפצו הרומים ביותר לציור. עד אשר עלה רעיון במוחו של הסמל. הוא ביקש את האמן לציור מספר ומכרשת נעליים. ואז למראה הציור התרש, פרצו כל הכלשים בקריאת התפעלות: „הרי זה יעזק הכובל!“ והם יצאו ועצרו את יעקב הבולבול תוך עשר דקות.

ישראל חתמה הסכם עם ממשלת צרפת להספקת שיניים תוחבות לאלג'יריה...

... כדי להחליף את השיניים שתישרנה במרתפי החקירות של הצנחנים הצרפתיים?

★★★

סיעות המיעוטים בהסתדרות פרשו מדיוני המיעוץ, אחרי שמפא"י סרבה לדון במניעת זיופים בבחירות...

... בשביל מפא"י, זהו הרע במיעוטו.

★★★

הסופר הרוסי בוריס פאטרנאק הודיע כי ינסה להתפייס עם מנהיגי ברית המועצות...

... אחרי הצחתו בפרס נובל, יפנה למפעל הפיס.

★★★

במשלת ספרד הודיעה שהיא עדיין מסרבת להשלים עם קיום ישראל...

... מתוך חשש שידרשו ממנה שילומים דאצאיי נפגעי האינקוויזיציה?

צרו בדיחות מרוסיה

חוגל של מפלגות, אך בתנאי אחד: המפלגה הקומוניסטית תהיה בשלטון, האחרות — במאסר.

אורח טוביטי נפטר. אשמדאי נתן לו זכות בחירה בין הגהינוס הקאפיטליסטי לבין הגהינוס הקומוניסטי. ללא היסוס בחר הנפטר במוסד הקומוניסטי, „כי בסח יהיה איה מחסור בדלה בסקטור הזה“.

רוסי אחד הובא לדיון על שהעליל על שר החינוך שהוא טיפש גמור. הוא נדון ל-20 שנות מאסר: חמש שנים על הוצאת דיבה ו-15 על גילוי סוד המדינה.

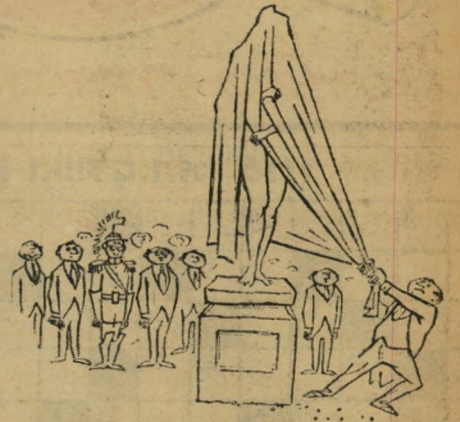
„בקרוב נוכל לנסוע למאדים, לנוגה וליתר הכוכבים“, הרצה פרופסור בפני הסטודנטים שלו. „יש שאלות? סטודנט שישב באחת השורות האחרונות של האולם הרים את ידו. „מתי“, שאל, „נוכל לנסוע ליונה?“

לפחות שני תריסר קוראים שחזו לי השבוע בדיחות רוסיות. כולן תורגמו מתוך רשימה ב„טיים“, על ספרו החדש של אירוונג ליון, „רחוב ראשי, ברית המועצות.“ מכיוון שהכי דיווח ראויים בכל זאת לפירסום, החלטתי לבחור כמה מן המוצלחות שבהן. זה יראה שגם אני קוראת את „טיים“.

● תייר שאל תושב מוסקבה אם מייצרים מאסר טיך בברית המועצות. הרוסי השיב בחיוך: „לא, אנו הקומוניסטים סבורים כי ללעוס מבלי לבלוע הוא עיסוק בלתי-פרודוקטיבי“.

● העתון היומי פראבדה מנהל תחרות בין קוראיו, על הבדיחה הפוליטית המוצלחת ביותר. פרס ראשון: 20 שנות מאסר.

● זוקפים לזכותו של לנין, כי הכריז פעם שבברית המועצות יכול להתקיים מספר בלתי-

פסל הצניעות

מידד שיך

מעשה בשני חמורים

סיפר לי אליעזר מלחי (השופט המ' חווי, אבל אז טרם היה שופט): אתון המליטה תאומים. והיה כי גדלו העיירים, נמכר האחד לשישי בעל נכסים, והאחר נמכר לחוות הניסויים הממשלתית.

חי חמורו של הישיש ב' נחה, אכוסו מלא מעדנים ועבודה כמעט אין, כי אין בעליו רוכב עליו אלא אחת בחודש לביקור בבוסתן או אל אחד מבניו. והחמור ה' ממשלתי חי בצער, מספואו בתקציב וגם מזה גונבים, והכל מעבידים אותו והכל בועטים בו — רכוש מ' שלתי.

יום אחד נפגשו האחים. נפלו זה על צואו זה ובכה. אחרי שנגרעה, אמר ה' חמור הפרטי לחמור הממשלתי: „נדמה לי, אחי, כי דלים פניך“.

אמר החמור הממשלתי: „אחה, אחי, את המספוא גונבים, את העכוז מלקים ואת המרדעת אין מתירים, והכל אדור גים לי“.

אמר החמור הפרטי: „לבי נוקפני, אחי, הנה אני חי בטוב, עבודה כמעט אין ומספוא בשפע ומן המובחר, ראה, אחי, הן תאומים אנה, הבה נתחלף לי חודש או לחודשיים, ותניח קמעא ותח' ליה כוח מסבלותיך“.

אמר החמור הממשלתי: „תודה לך, אחי, לא, אל תעלב, אבל לא אוכל לחתור על הכבוד של עמדתי, אני פקיד ממשלתי“.

מעשה

בפקיד ממשלתי

ועתה אנו מגיעים לעיקר, יום אחד החלטתי שאני צריך דרכון. מדיע? זה אמנם סימור מענין, אלא ש-

את זה כבר שמעת?

אינו שיך לכאן, ובכן הלכתי למשרד שליד שדרות גירדאי, ומסרתי ספסים וממון. כעבור כמה שבועות הגיעני ציור דאר ובו דרכון.

הדרכון מס' 146383 היה על שם מידד שיך.

לקחתי את הדרכון ונסעתי אל המשרד שבו מסרתי את הבקשה. הלבלי מקבל הקהל הביט בדרכון ובתעודת הזהוית ו אמר: „טעות, גש למשרד שברחוב אלנבי“. אמרתי לו: „ספל אתה בזה, אני איש עסוק“. אמר: „לא“, אמרתי: „שילמתי בשביל דרכון על שמי, זה אינו על שמי“.

אמר: „אל תתעסק, גש לשם, ומיד יתקנו“.

ראיתי כי ממנו לא אשוע. נסעתי מצפון העיר לדרומה. נכנסתי למשרד שברחוב אלנבי, הראיתי את הדרכון ללבלי המודיעין, ואמר: „וב' כן, מה אתה רוצה, מר שיך?“ אמרתי לו: „זה הענין, שמי שיך ולא שיך“.

אמר: „גש אל המנהל“.

ניגשתי, אמר המנהל: „מה הענין?“ אמרתי לו, אמר: „בחיך, לך לחדר 118, שם יסדרו את זה“.

הלכתי, שלחוני הלך וחזרה בררו פה ובררו פה, עד שהסכימו לתקן. מס' רו את הדרכון ללבלי שיתקן.

אמר: „אין מה לתקן, כתוב שיך“.

אמרתי לו: „הכל פה קראו שיך“, אמר: „אני קורא מלה זאת שיך“, אמרתי: „תתקן או לא?“ אמר: „לא“.

ביקשו ממני שאצא, איך שכנעוהו אין אני יודע, אבל שכנעוהו, כי כשקיבלתי את הדרכון מצאתי כתוב בעמודו ה' ראשון, באותו כתב יד שבו נכתב ה' דרכון מלכתחילה: „תוקן: השם שיך“.

ובשורה „השם“ נמחק שיך הראשון ו נכתבה פאכסימילה מדויקת שלו: „שיך“.

חמשיריים

היה היתה בת בשם טובה
שסידרה לה, אט אט, גרדרובה.
עת פגשה היא כנכר
הורידה הסודר

בתמורה היא קנתה לה עוד
כובע.

בלשנית צעירה בשם רות
התאכדה באמכט — איזו
שמות!

„הנשיה מסתברת“,
רשמה כאיגרת:

„הזרמנות — התפשטות —
התעברות!“

צ. תמיר, תל אביב

טעות לעולם צורקת

העבירי העיסקה הקפואה לתוך קע' רה. (הארץ)
יורם ברנשטיין, תל אביב
עיסוק בעיסוי.

הצגת בכורה ארצית לאחר הצלה של הסרט. (הארץ)
בנו שטיין, תל אביב
חמוות בידי המבקרים.

המדורה לחיפוש קרובים. (דבר)
יונה בר, חיפה
משרת את הציבור באש ובמים.

כל גבר מחפש עשה. (הבקר)
מרדכי דן, תל אביב
להשתכן אתה בארון בגדי.

ף הזה מדאיג אותי